

UCHWAŁA NR VII/48/24
RADY MIEJSKIEJ W PSZCZYNIE

z dnia 29 sierpnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata
2024-2030**

Na podstawie art. 10e i art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609, z późn. zm.) oraz art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 324, z późn. zm.) oraz w związku z Uchwałą Nr LXIII/796/23 Rady Miejskiej w Pszczynie z dnia 28 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji,

Rada Miejska w Pszczynie uchwala, co następuje

§ 1. Przyjmuje się dokument pn.: „Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

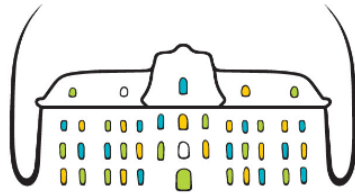
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pszczyny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Leszek Szczotka

Pszczyna
PERŁA KSIĘŻNEJ DAISY

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY PSZCZYNA

na lata 2024–2030

Opracowanie dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030

zostało zrealizowane na zlecenie Gminy Pszczyna

Urząd Miejski w Pszczynie

Rynek 2

43-200 Pszczyna

przez:

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

www.oficyna-profilaktyczna.com

**KRAKÓW – PSZCZYNA
2023 – 2024**

Spis treści

Wykaz skrótów	4
Wprowadzenie	5
Jak powstała Strategia?	6
Wnioski z diagnozy strategicznej	7
Gmina Pszczyna w 2030 roku	13
Cele strategiczne	16
Cel 1. Gmina Pszczyna wykorzystująca potencjał lokalnej społeczności i świadcząca wysoką jakość usług	17
Cel 2. Gmina Pszczyna z atrakcyjną ofertą turystyczną, promująca zasoby dziedzictwa kulturowego	21
Cel 3. Gmina Pszczyna z dobrym klimatem dla rozwoju gospodarczego	23
Cel 4. Gmina Pszczyna ze stabilnym układem komunikacyjnym i zieloną przestrzenią	25
Oczekiwane rezultaty planowanych działań	29
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	37
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	50
Terytorialny wymiar strategii	56
Poziom krajowy	57
Poziom regionalny	57
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	57
Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.	67
Poziom lokalny	68
Zgodność z dokumentami nadrzędnymi	72
Poziom międzynarodowy	72
Poziom krajowy	76
Poziom regionalny	95
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	102
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	104
Monitoring	106
Ewaluacja	107
Ramy finansowe i źródła finansowania	108
Planowane działania inwestycyjne	109
Spis rysunków i tabel	131

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

BDL – Bank Danych Lokalnych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCWP – jednolite części wód powierzchniowych

JCWPD – jednolite części wód podziemnych

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KSRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

OSI – obszar strategicznej interwencji

pckul – Pszczyńskie Centrum Kultury

PEP2030 – Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

PPI – Program planowanych inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

PZPWŚ – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

PZRP – Plan zarządzania ryzykiem powodziowym

RPO WSL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SOR – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

SRKS2030 – Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

UM – Urząd Miejski w Pszczynie

UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pszczynie

WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030, jako podstawowy instrument w długofalowym zarządzaniu jednostką, jest odpowiedzią na zachodzące zmiany w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Jego głównym celem jest zapewnienie odpowiedniej jakości i poziomu życia mieszkańców, poprzez sprawne reagowanie i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom i barierom.

Podstawę prawną niniejszego dokumentu określają w szczególności: Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna poprzedzono przygotowaniem szczegółowej diagnozy zachodzących zjawisk o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym, w tym również analizą porównawczą wobec sąsiadujących jednostek samorządu terytorialnego, powiatu pszczyńskiego, województwa śląskiego oraz kraju. Założenia Strategii są spójne z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, co umożliwi sukcesywne wdrażanie działań oraz prowadzenie wspólnej polityki rozwojowej, mającej na celu podniesienie jakości życia mieszkańców oraz tworzenie optymalnych warunków do wzrostu gospodarczego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Najważniejszymi odbiorcami Strategii są mieszkańcy, dlatego też dokument powstał zgodnie z zasadami partycypacji społecznej, gwarantującej zaangażowanie lokalnej społeczności zarówno w proces jej tworzenia, jak i realizacji. W opracowaniu Strategii aktywny udział brali również przedstawiciele władz samorządowych oraz partnerzy społeczno-gospodarczy, dzięki czemu uwzględnia ona oczekiwania i potrzeby wszystkich grup interesariuszy, wzmacniając tym samym poczucie współodpowiedzialności za rozwój Gminy. Dokument wyznacza najistotniejsze cele gminy Pszczyna do 2030 roku, umożliwiając pozyskanie funduszy zewnętrznych w nowej perspektywie finansowej, przeznaczonych na ich realizację i wieloaspektowy rozwój Gminy. Jest planem działania w perspektywie najbliższych kilku lat.

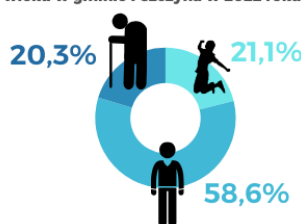
JAK POWSTAŁA STRATEGIA?

demografia

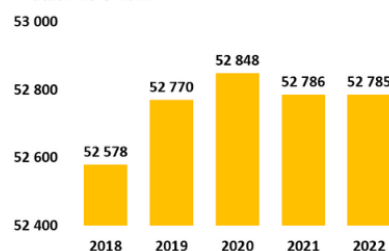
W latach 2018-2020 dostrzegalny jest wzrost liczby ludności gminy Pszczyna, natomiast **od 2021 roku obserwowana jest tendencja spadkowa**. W podziale na płeć, w 2022 roku zauważyć można **nieznaczną przewagę liczby kobiet**, które stanowiły 51,5% ludności, natomiast mężczyźni - 48,5%. W strukturze demograficznej Gminy dostrzegalna jest przewaga osób w wieku produkcyjnym - w 2022 roku stanowili oni 58,6% wszystkich mieszkańców. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Gminy kształtował się na poziomie 21,1%, natomiast w wieku poprodukcyjnym - 20,3%.

Wykres 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Pszczyna w 2022 roku

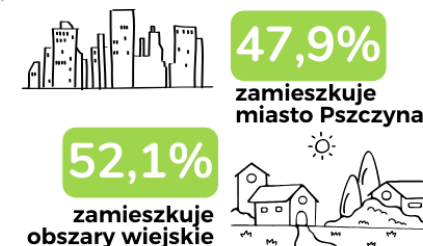
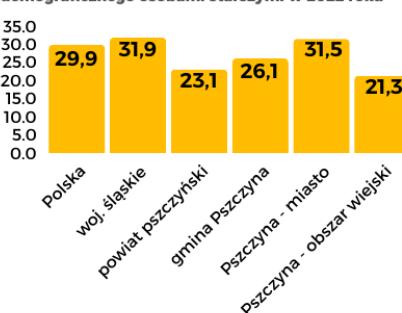
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie kształtuje się na niższym poziomie niż w przypadku kraju, województwa oraz powiatu. Wysoka wartość współczynnika widoczna jest w przypadku miasta Pszczyna, wynosząca 31,5, natomiast na obszarze wiejskim jest ona znacznie niższa i kształtuje się na poziomie 21,3. Zjawisko starzejącego się społeczeństwa prowadzi do niekorzystnych tendencji w wielu obszarach, w tym m.in. społeczno-ekonomicznym i zdrowotnym.

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Pszczyna w latach 2018-2022

Na przestrzeni lat w gminie Pszczyna dostrzegalny jest proces **suburbanizacji**, a więc rozwoju strefy podmiejskiej. Przy systematycznie spadającej liczbie mieszkańców Miasta obserwowany jest ich wzrost na obszarach wiejskich gminy.

Wykres 3. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2022 roku

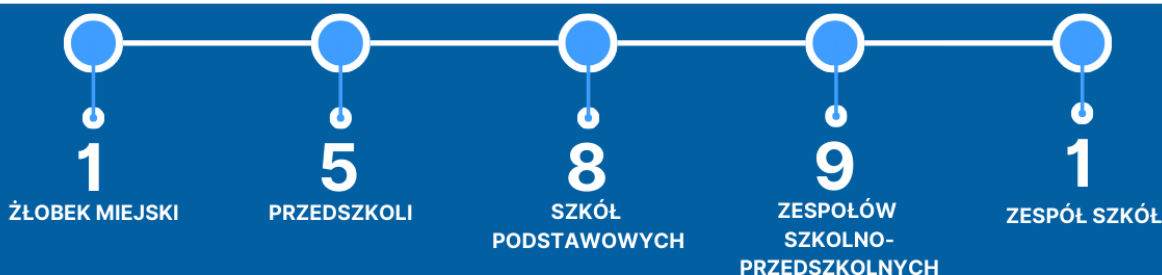
bezpieczeństwo

Za bezpieczeństwo w Gminie odpowiadają:

- Straż Miejska,
- Komenda Powiatowa Policji w Pszczynie
- 11 jednostek OSP.

Podmioty te nie tylko zapewniają odpowiedni poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ale prowadzą również szeroką działalność profilaktyczną.

edukacja

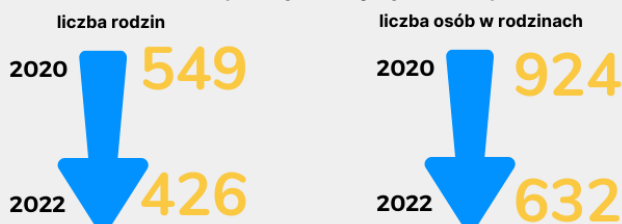

pomoc społeczna

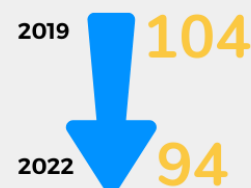
W gminie Pszczyna **działalność w zakresie pomocy społecznej** prowadzą:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Dom Pomocy Społecznej,
- Hospicjum św. Ojca Pio,
- Schronisko dla bezdomnych kobiet w Wiśle Małej oraz Dom dla bezdomnych matek z dziećmi w Wiśle Małej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

beneficjenci pomocy społecznej

liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"

aktywność obywatelska

Na terenie Gminy działalność prowadzi **Pszczynski Uniwersytet Trzeciego Wieku**, oferujący szeroki zakres zróżnicowanych zajęć dla seniorów, podnoszących poziom ich wiedzy oraz rozwijających posiadane umiejętności i zainteresowania. W celu organizacji czasu wolnego i urozmaicenia form aktywności w Gminie funkcjonuje również **Klub Seniora**.

Ponadto funkcjonuje również **Hospicjum św. Ojca Pio**, prowadzące centrum wolontariatu, szkolenia i warsztaty, grupy wsparcia, specjalistyczne konsultacje z zakresu medycznego i psychologicznego oraz działania wspierające społeczność lokalną i budującą sieć tego wsparcia.

Gmina od 2013 roku realizuje **Pszczynski Budżet Obywatelski**, dzięki któremu mieszkańcy mogą decydować o podejmowanych przedsięwzięciach poprzez wybór poszczególnych inicjatyw bądź też zgłoszenie własnych propozycji. Pełni rolę efektywnego narzędzia w zakresie wzmacniania aktywności mieszkańców, podnosząc tym samym poziom ich zaangażowania w rozwój Gminy i poczucie tożsamości lokalnej.

Na terenie Gminy w 2022 roku działalność prowadziły:

34

fundacje

41

klubów sportowych

20

uczniowskich klubów sportowych

65

stowarzyszeń zarejestrowanych w KRS

34

stowarzyszenia zwykłe

Najważniejsze zasoby kulturowe Gminy

1

Muzeum Zamkowe w Pszczynie

2

Muzeum Prasy Śląskiej w Pszczynie

3

Skansen - Zagroda Wsi Pszczynskiej

4

Muzeum Militarnych Dziejów Śląska

kultura, sport i turystyka

Podstawową jednostką działającą w zakresie kultury jest **Pszczynskie Centrum Kultury**, którego głównym zadaniem jest szerzenie i promowanie lokalnej kultury i tradycji wśród wszystkich mieszkańców Gminy.

Gmina posiada szeroką ofertę skierowaną do mieszkańców z zakresu sportu i rekreacji. Na jej terenie funkcjonuje **Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu w Pszczynie**, w ramach którego działalność prowadzą takie obiekty jak m.in.: Stadion Miejski, Hala sportowa, Ośrodek Sportów Wodnych, Lodowisko, Park Aktywności czy też Port Żeglarski Wisła Wielka. Ośrodek odpowiada również za organizację wielu wydarzeń i imprez okolicznościowych.

Kluczowym zasobem gminy Pszczyna jest funkcjonujący od 2008 roku **Ośrodek Sportów Wodnych**, wykorzystujący jezioro Łąka do uprawiania i promowania sportów wodnych.

Oferta rekreacyjno-sportowa wzbogacona jest również przez **Powiatowy Ośrodek Sportu i Rekreacji**, w skład którego wchodzi hala sportowa, sala fitness, boisko "Orlik", boisko plażowe oraz siłownia zewnętrzna.

Istotne znaczenie w rozwoju Gminy ma **turystyka**, opierająca się na posiadanych walorach kulturowych i przyrodniczych. Charakterystyczna dla gminy Pszczyna jest **"turystyka jednego dnia"**, w związku z czym założenia Strategii w tym zakresie ukierunkowane będą na aktywną promocję regionu, rozwój bazy turystycznej, a także utworzenie spójnej sieci tras rowerowych, uwzględniając lokalne walory turystyczne.

Jednostką organizacyjną uzupełniającą ofertę kulturalną jest **Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie**, w skład której wchodzi Biblioteka Centralna i 14 filii bibliotecznych (4 miejskie i 10 wiejskich). Do jej zadań należy gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów czytelniczych, a także prowadzenie działalności o charakterze kulturalno-oświatowym, stanowiąc tym samym centrum aktywności lokalnej społeczności.

gospodarka

W 2022 roku w gminie Pszczyna zarejestrowanych było **7 481 podmiotów gospodarczych**, z czego **21,5%** prowadziło działalność w obszarze handlu hurtowego i detalicznego, a **20,5%** - budownictwa. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych wskazuje na **poprawiającą się sytuację w regionie** - wskaźnik dla gminy Pszczyna przewyższa wartości określone dla kraju, województwa śląskiego oraz powiatu pszczyńskiego. W podziale na Pszczynę - miasto i Pszczynę - obszary wiejskie dostrzec można znaczne dysproporcje.

Najwyższe wydatki w gminie Pszczyna w 2022 roku według klasyfikacji PKD:

Oświata
i wychowanie

130 791 300,6 zł

Gospodarka komunalna
i ochrona środowiska

36 487 009,0 zł

Rodzina

49 544 243,5 zł

52
średnie
przedsiębiorstwa

3
duże
przedsiębiorstwa

7 142

mikroprzedsiębiorstwa

284

małe
przedsiębiorstwa

2,6% 2022

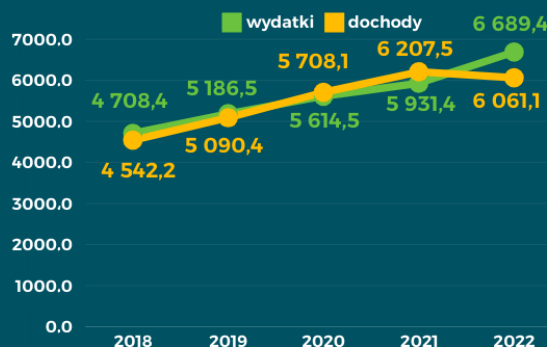
udział
bezrobotnych
zarejestrowanych
w liczbie ludności
w wieku
produkcyjnym

2,5% 2018

wzrost o **12,0%**
liczby podmiotów
gospodarczych w latach
2018-2022

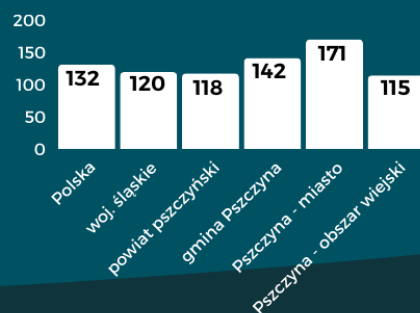
Wykres 4. Zestawienie wydatków i dochodów
na 1 mieszkańca w latach 2018-2022 [zł]

Wykres 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
w 2022 roku

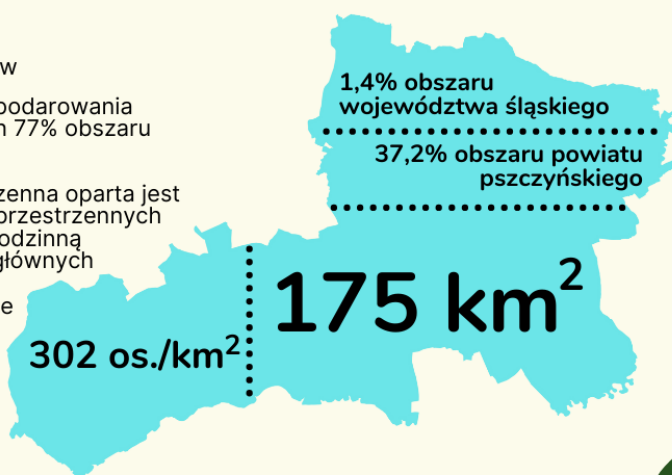
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych
na 1 000 mieszkańców w 2022 roku

przestrzeń

- Miasto Pszczyna oraz 12 sołectw
- 20 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, pokrywających 77% obszaru Gminy
- Struktura funkcjonalno-przestrzenna oparta jest głównie na zwartych układach przestrzennych z dominującą zabudową jednorodzinną na terenach wiejskich, wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych. Na obszarze miejskim występuje zabudowa wielorodzinna, z zabudowaniami o funkcjach przemysłowo-składowych.

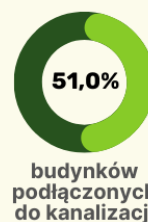

System komunikacyjny Gminy kształtowany jest przez **sieć dróg o znaczeniu krajowym, regionalnym i lokalnym**. Przez obszar Gminy przebiega DK1 oraz 4 drogi wojewódzkie (nr 931, 933, 935 oraz 939). Transport zbiorowy w Gminie opiera się na komunikacji autobusowej oraz kolejowej, realizując połączenia lokalne, regionalne i międzyregionalne. Oferta transportowa uzupełniona jest przez usługi prywatnych przewoźników.

Wykres 7. Przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie w 2022 roku

Wykres 8. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2022 roku [m²]

środowisko

Istotnymi zasobami Gminy pod względem przyrodniczym są następujące **formy ochrony przyrody**:

- ✓ Rezerwat przyrody Żubrowisko
- ✓ Rezerwat przyrody Babczyzna Dolina
- ✓ Obszar Natura 2000 Dolina Górnej Wisły
- ✓ Obszar Natura 2000 Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki

5 142,7 ha

Powierzchnia gruntów leśnych w 2022 r.

Lesistość w 2022 r.

28,6%

10 pomników przyrody, wśród których dominują dęby szypułkowe.

9 jednolitych części wód powierzchniowych zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, których stan ogólny określony jest jako zły.

3 jednolite części wód podziemnych, spośród których stan dwóch ocenia się jako dobry, a jednej – jako słaby.

2 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

W latach 2018-2022 w gminie Pszczyna zauważalny jest znaczny **wzrost ilości odpadów zebranych w sposób selektywny względem ogółu odpadów**, co wskazuje na wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców oraz dbałość o ochronę środowiska przyrodniczego.

W porównaniu do kraju, województwa śląskiego i powiatu pszczyńskiego, dostrzegalna jest natomiast wyższa wartość masy wytworzonych odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w tym szczególnie w przypadku miasta Pszczyny.

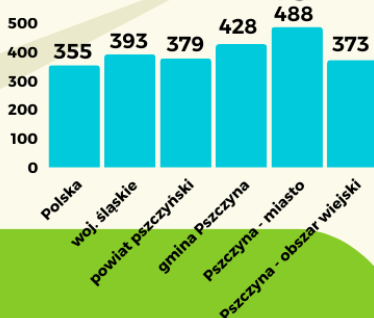

Na terenie gminy Pszczyna występują **obszary szczególnego zagrożenia powodzią**, na których prawdopodobieństwo wystąpienia jest:

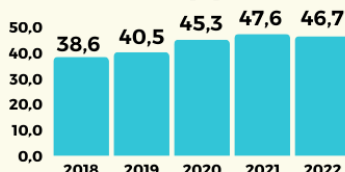
- wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- niskie (Q0,2%).

Ponadto występują obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych.

Wykres 9. Masa wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 roku [kg]

Wykres 10. Odpady zebrane selektywnie w stosunku do ogółu odpadów w latach 2018-2022 [%]

Wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców gminy Pszczyna

36,5%

uważa, że największy wpływ na rozwój Gminy mogłyby mieć działania związane z poprawą jakości dróg i chodników

39,7%

ankietowanych jako barierę rozwojową wskazało mało atrakcyjne wynagrodzenie

48,1%

jest zdania, że największym problemem społecznym w Gminie jest odpływ ludzi młodych

45,9%

uważa ogólne warunki życia w Gminie jako przeciętne

53,8%

za największy problem społeczny w Gminie uważa brak miejsc pracy odpowiadających potrzebom mieszkańców

37,0%

rozważa zmianę miejsca zamieszkania

40,0%

uważa, że działania na rzecz przedsiębiorczości mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy

37,8%

za największą barierę rozwojową uważa ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej

51,8%

pozytywnie ocenia stan ścieżek i tras rowerowych

42,4%

uważa dostępność bazy noclegowej za niewystarczającą

52,7%

ocenia liczbę organizowanych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych na dobrym i bardzo dobrym poziomie

38,7%

ocenia stan techniczny obiektów i placówek oświatowych za dobry lub bardzo dobry

39,7% uważa dostępność obiektów sportowych za dobrą i bardzo dobrą

41,1% pozytywnie ocenia porządek w miejscach publicznych

17,8% uważa stan dróg na terenie Gminy za dobry i bardzo dobry

blisko co trzeci

mieszkaniec ocenia dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej jako średni (28,6%)

Rysunek 1. Mapa turystyczna gminy Pszczyna

Źródło: opracowanie własne

Gmina Pszczyna w 2030 roku

Wizja, jako jeden z głównych elementów Strategii rozwoju, przedstawia pożądany obraz Gminy w przyszłości, stanowi tym samym priorytetowy punkt wyjścia wobec planowanych działań rozwojowych oraz pełni funkcję nadrzędnego celu Strategii.

Wizja gminy Pszczyna do 2030 roku nawiązuje do poprzedniej, określonej na kartach Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2015-2023, podkreślającej jej wyjątkowość na tle regionu Górnego Śląska ze względu na posiadane zasoby dziedzictwa materialnego i niematerialnego, jak również aktywny udział mieszkańców w życiu Gminy – czynnik ten jest niezbędny, aby wspólnie stworzyć miejsce spełniające potrzeby i oczekiwania każdego mieszkańca Gminy.

Mieszkańcy, jako najważniejsi odbiorcy dokumentu, w przeprowadzonym badaniu ankietowym mieli możliwość wskazania działań, które mogłyby w największym stopniu wpłynąć na rozwój Gminy, i tym samym spełnić oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności. Najczęściej badani wskazywali na działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości (40,0%) oraz poprawy jakości dróg i chodników (36,5%). Ponadto, w opinii średnio co czwartego ankietowanego koniecznymi przedsięwzięciami do realizacji są: rozwój infrastruktury komunalnej (24,3%), zwiększenie liczby parkingów i miejsc postojowych (23,2%) oraz zaangażowanie w tematy ochrony środowiska i czystego powietrza (22,7%). Co piąty respondent zwrócił natomiast uwagę na poprawę estetyki Gminy (20,8%) oraz poprawę jakości usług transportowych (20,5%). W opinii części ankietowanych kluczowymi działaniami, które powinny zostać podjęte na terenie Gminy są aspekty wpływające nie tylko na jakość i poziom życia mieszkańców, ale również na atrakcyjność turystyczną, tj. zwiększenie długości ścieżek rowerowych (17,6%) oraz rozwój infrastruktury turystycznej (baza noclegowa, gastronomiczna) (15,1%).

Rysunek 2. Najważniejsze działania rozwojowe wskazane do realizacji przez mieszkańców gminy Pszczyna na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

zwiększenie długości ścieżek rowerowych
rozwój infrastruktury komunalnej
poprawa jakości dróg i chodników
zwiększenie liczby parkingów i miejsc postojowych
rozwój infrastruktury turystycznej
poprawa jakości usług transportowych
działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości
zaangażowanie w tematy ochrony środowiska i czystego powietrza
poprawa estetyki przestrzeni Gminy

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczona misja gminy Pszczyna przedstawia główny kierunek rozwoju przy wykorzystaniu lokalnych zasobów, zgodnych z oczekiwaniami zarówno władz samorządowych, jak i mieszkańców. Stanowi swoisty plan działania w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

2030
MISJA

Kreowanie wspólnoty dbającej o unikalny charakter kulturowy i kulturalny Gminy, dążąc do rozwoju opartego na innowacyjności i współpracy, stwarzając odpowiednie warunki do życia, pracy i rozwoju dla każdego jej mieszkańca.

2030 WIZJA

Gmina Pszczyna angażuje mieszkańców do aktywnego udziału w życiu Gminy, tworząc przestrzeń pełną możliwości i wzajemnej inspiracji.

Jako „zielona Gmina z historią” tworzy wyjątkowe połączenie wartości kulturowych i środowiskowych, stając się interesującym kierunkiem zarówno dla turystów, jak i nowych mieszkańców, z bogatą ofertą atrakcji, wydarzeń i możliwości rozwoju.

Dbając o dobry klimat dla rozwoju gospodarczego, wspiera działalność lokalnych przedsiębiorstw oraz inwestuje w infrastrukturę dla wspólnego dobra obecnych i przyszłych pokoleń.

Przyjęta wizja rozwoju podkreśla **kluczową rolę mieszkańców** w zakresie kształtowania przyszłości Gminy oraz odzwierciedla zidentyfikowany potencjał obszaru, którym jest **bogata oferta kulturalna**. Uwzględnia ona najważniejsze potrzeby mieszkańców zidentyfikowane dzięki ich aktywnemu uczestnictwu w procesie tworzenia dokumentu. Istotnym aspektem w osiągnięciu wizji jest aktywna promocja lokalnych potencjałów, dzięki której możliwe będzie przyciągnięcie potencjalnych turystów, przełamując charakter turystyki jednodniowej, i tym samym wykorzystując posiadane szanse rozwojowe.

Zasadniczym elementem wpływającym na poprawę sytuacji gminy Pszczyna jest **podniesienie poziomu przedsiębiorczości**, dlatego też wizja skupia się również na zapewnieniu rozwoju gospodarczego. Należy mieć na uwadze, że rozwój obszaru musi uwzględniać jak najmniejszą negatywną ingerencję w środowisko przyrodnicze, a poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej wymaga **zaangażowania wszystkich interesariuszy, w tym przede wszystkim mieszkańców oraz władz samorządowych**.

Cele strategiczne

Cele strategiczne gminy Pszczyna stanowią odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby biorąc pod uwagę wymiar społeczny, gospodarczy, przestrzenny i środowiskowy. Nie tylko uwzględniają szanse rozwojowe i posiadane zasoby, ale pełnią rolę narzędzia służącego do eliminacji istniejących barier. Wyznaczają również kierunek realizacji wskazanej wizji rozwoju w 2030 roku, łącząc w ten sposób zamierzone efekty z konkretnymi działaniami.

Najważniejsze założenia Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna określone zostały w czterostopniowej strukturze programowania, na którą składają się: wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań. **Cele strategiczne** (długookresowe) nakreślają założenia wizji oraz definiują podstawowe obszary tematyczne podejmowanych interwencji. **Cele operacyjne** (średniookresowe) stanowią doprecyzowanie celów strategicznych, definiując główne narzędzia i sposoby ich realizacji, natomiast **kierunki działań** (krótkookresowe) określają zadania i inwestycje, które Gmina powinna podjąć w trakcie obowiązywania dokumentu.

Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 wyznacza 4 cele strategiczne, na podstawie których wyodrębniono 18 celów operacyjnych, nawiązujących do wyznaczonej wizji rozwoju i wymiarów funkcjonowania, tworząc w ten sposób powiązaną strukturę działań odpowiadających i spełniających potrzeby lokalnej społeczności.

Cel 1. Gmina Pszczyna wykorzystująca potencjał lokalnej społeczności i świadcząca wysoką jakość usług

Społeczność lokalna jest najważniejszym elementem warunkującym odpowiedni stopień rozwoju obszaru. W związku z tym konieczne jest, aby gmina Pszczyna realizowała szereg działań poprawiających jakość życia społeczeństwa, co w perspektywie czasu stanowić będzie również element przyciągający nowych mieszkańców. Przygotowując się na trend depopulacji, kluczowe jest realizowanie interwencji w zakresie wzmocnienia potencjału demograficznego. Z tego powodu działania powinny być ukierunkowane na rozwój polityki prorodzinnej, m.in. w zakresie usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3. Istotnym aspektem w tym zakresie jest również budowanie poczucia tożsamości lokalnej poprzez organizowanie wspólnych działań angażujących mieszkańców, a także dalsze wspieranie działających na terenie Gminy stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, klubów sportowych i fundacji. Z tego względu istotnym zadaniem jest rozwijanie narzędzi dialogu z mieszkańcami w sprawach dotyczących rozwoju Gminy, pobudzając tym samym powstawanie inicjatyw obywatelskich oraz rozwiązując lokalne problemy. Działania te zaangażują mieszkańców w proces kreowania wspólnej przestrzeni oraz wzbudzą poczucie współodpowiedzialności za jej funkcjonowanie – odpowiednim narzędziem jest kontynuacja realizacji Pszczyńskiego Budżetu Obywatelskiego.

W odpowiedzi na potrzeby pszczyńskich seniorów, dokument przedstawia ofertę aktywizującą daną grupę społeczną. Z tego względu Strategia przewiduje dalsze kontynuowanie i wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Pszczynie (dla seniorów samodzielnych) i Hospicjum św. Ojca Pio (dla seniorów niesamodzielnych i ich opiekunów, często również seniorów). Ich celem jest aktywizacja i rozwój osobisty mieszkańców w wieku senioralnym, jednocześnie dbając o ich stan zdrowia oraz intelektualną, psychiczną i fizyczną sprawność.

Jednym z kluczowych działań, stanowiących odpowiedź na zdiagnozowane problemy w Gminie oraz koniecznych w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańców jest poprawa dostępu do opieki zdrowotnej na terenie Gminy. Ponadto, mając na uwadze potrzeby osób starszych, działania ukierunkowane są również na aspekty dotyczące zapewnienia im odpowiedniej opieki oraz wsparcia, w tym m.in. poprzez likwidację barier

architektonicznych, minimalizując tym samym problem wykluczenia społecznego. W ramach ochrony zdrowia konieczna jest również promocja aktywnego i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców w każdej grupie wiekowej. Szczególnie ważnym aspektem jest zwrócenie uwagi na pogłębiające się w skali całego kraju problemy w zakresie zdrowia psychicznego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży – Strategia kładzie nacisk na zapewnienie odpowiedniej opieki psychologicznej w pszczyńskich placówkach.

Kierunkiem działań, usprawniającym i podnoszącym jakość świadczonych usług publicznych, jest rozwój e-administracji oraz podnoszenie kompetencji pracowników samorządowych, co usprawni efektywne zarządzanie JST.

W ramach celu strategicznego przewiduje się także działania dotyczące poprawy jakości edukacji, ukierunkowane głównie na prowadzenie dodatkowych zajęć edukacyjnych, modernizację placówek oświatowych, kształcenie kompetencji cyfrowych, podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, czy też wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z terenu Gminy, zapewniając tym samym optymalne warunki nauczania.

Aspektem bezpośrednio wpływającym na poziom i jakość życia mieszkańców gminy Pszczyna jest zapewnienie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa, w tym również cyfrowego – szczególnie wśród osób starszych. Działania przewidziane w tym zakresie dotyczą m.in. wspierania jednostek OSP oraz Straży Miejskiej.

Gmina z ukształtowanym systemem polityki społecznej

- Wsparcie jednostek organizacyjnych działających w Gminie w zakresie świadczenia usług społecznych.
- Wspieranie pszczyńskich rodzin w rozwoju umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.
- Rozwój i wsparcie usług opiekuńczych oraz pomocowych dla mieszkańców Gminy, szczególnie w zakresie opieki nad osobami starszymi.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i pomoc w przezwyciężaniu trudności życiowych.
- Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie problemu uzależnień i przemocy domowej.

**Opieka zdrowotna
i profilaktyczna dla każdego
mieszkańca**

- Wyrównywanie szans rozwojowych osób z niepełnosprawnościami.
- Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia, m.in. poprzez organizację zajęć/warsztatów promujących zdrowy i aktywny styl życia, w tym w zakresie dobrostanu psychicznego.
- Wspieranie działalności Szpitala Joannitas w Pszczynie.
- Wspieranie działalności Hospicjum św. Ojca Pio w Pszczynie.
- Poprawa dostępności i jakości świadczonych usług medycznych, w tym zapewnienie kadry lekarzy podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.
- Wspieranie deinstytucjonalizacji opieki nad seniorami niesamodzielnymi.
- Rozwój systemu profilaktyki i diagnostyki zdrowia oraz podnoszenie świadomości społeczeństwa w tym zakresie.
- Poprawa dostępności do opieki psychologicznej, w tym w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Bezpieczni mieszkańcy

- Wspieranie jednostek odpowiadających za zachowanie porządku i bezpieczeństwa w Gminie, w tym budowa, remont i modernizacja budynków jednostek OSP.
- Wdrażanie środków poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w zakresie infrastruktury drogowej (przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna, chodniki).
- Edukacja cyfrowa mieszkańców, w tym w zakresie zachowania bezpieczeństwa w sieci, w szczególności osób starszych.
- Wspieranie funkcjonowania Straży Miejskiej.

Gmina z wysoką jakością kształcenia

- Budowa, remont, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych.
- Poszerzenie oferty edukacyjnej, w tym organizowanie zajęć dodatkowych.
- Rozwój usług instytucjonalnej formy opieki nad dziećmi do lat 3.
- Podnoszenie kompetencji kadr oświatowych.
- Promocja idei uczenia się przez całe życie.
- Wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Pszczynie.
- Tworzenie sieci współpracy sektora edukacji z instytucjami i organizacjami w celu podniesienia jakości kształcenia i kształtowania lokalnego rynku pracy.
- Wyrównanie szans edukacyjnych pszczyńskich uczniów.

Zintegrowana społeczność lokalna

- Wzrost zaangażowania społecznego w działania rozwojowe i procesy decyzyjne Gminy poprzez wykorzystanie narzędzi dialogu z mieszkańcami i konsultacji społecznych.
- Angażowanie Pszczynian w kreowanie pomysłów na rzecz rozwoju Gminy, sołectw i dzielnic.
- Kontynuacja Pszczyńskiego Budżetu Obywatelskiego.
- Budowa, remont i modernizacja świetlic na terenie Gminy.
- Budowa, remont i modernizacja obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
- Wspieranie i rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów.
- Wspieranie działalności i inicjowanie powstawania nowych klubów seniora, organizacji pozarządowych, klubów sportowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Efektywnie zarządzana Gmina

- Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej i regionalnej.
- Tworzenie miejsc spotkań i integracji społecznej.
- Zapewnienie wysokiej jakości obsługi interesariuszy.
- Rozwój e-usług i e-administracji.
- Wzrost umiejętności i kompetencji pracowników administracji publicznej.

Cel 2. Gmina Pszczyna z atrakcyjną ofertą turystyczną, promująca zasoby dziedzictwa kulturowego

Szczególne walory kulturowe stanowią jeden z najważniejszych kierunków rozwoju Gminy w celu kreowania impulsów rozwojowych. Organizacja wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych, w świetle posiadanych uwarunkowań, jest pierwszorzędnym i koniecznym elementem w zakresie aktywnej promocji Pszczyny – Perły Księżnej Daisy nie tylko w skali regionu, ale również kraju. Aktywna promocja Gminy na zewnątrz podniesie poziom jej atrakcyjności nie tylko dla mieszkańców, ale również w znacznym stopniu dla turystów. Sukcesywna realizacja wskazanych kierunków działań pozwoli na wypracowanie przewag konkurencyjnych – z tego względu istotnym elementem jest zapewnienie ciągłego wsparcia instytucji, jednostek i komórek organizacyjnych działających w obszarze kultury, w tym przede wszystkim Pszczyńskiego Centrum Kultury oraz Miejskiego Ośrodka Rekreacji i Sportu w Pszczynie. Zasoby dziedzictwa kulturowego Gminy, oprócz aktywnej promocji, wymagają również zapewnienia działań ochronnych.

Drugi cel operacyjny kładzie nacisk na rozwój infrastruktury turystycznej, w tym przede wszystkim dróg/ścieżek/tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Istotnym aspektem, poruszonym przez mieszkańców w trakcie procesów partycypacyjnych, jest niewystarczająca baza noclegowa i gastronomiczna – z tego względu dokument nawiązuje również do podjęcia działań rozwojowych w tym zakresie. Szansą na podniesienie poziomu atrakcyjności turystycznej Gminy jest utworzenie **gminnego szlaku turystycznego**, który uwzględniac będzie najistotniejsze walory (zabytki, obszary cenne przyrodniczo, obiekty rekreacyjne).

**Gmina dbająca o lokalne
zasoby dziedzictwa
kulturowego**

- Organizowanie wydarzeń i imprez okolicznościowych promujących znaczenie historyczne i kulturowe Gminy.
- Stworzenie rocznego kalendarza wydarzeń organizowanych na terenie Gminy.
- Wspieranie i rozwój działalności instytucji i podmiotów działających w obszarze kultury.
- Promocja „Pszczyny – Perły Księżnej Daisy” na tle regionu i kraju.
- Upowszechnianie posiadanych zasobów kulturowych Gminy, w tym w formie cyfrowej.
- Rozwój infrastruktury instytucji kultury na terenie Gminy.
- Utworzenie Muzeum Pszczyny i Ziemi Pszczyńskiej.
- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego.

**Rozwinięta infrastruktura
turystyczna**

- Budowa, remont i modernizacja dróg/ścieżek/tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Udzielanie wsparcia w zakresie rozwoju bazy gastronomicznej i noclegowej na terenie Gminy.
- Utworzenie gminnego szlaku turystycznego, łączącego największe atrakcje.
- Tworzenie, rozwój i wspieranie istniejącej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na terenie Gminy, promującej lokalne dziedzictwo kulturowe.

Cel 3. Gmina Pszczyna z dobrym klimatem dla rozwoju gospodarczego

Rozwój gospodarczy Gminy nierozzerwalnie jest połączony z budową kapitału ludzkiego – organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje mieszkańców umożliwi społeczności lokalnej dostosowanie do potrzeb rynku pracy, a także otwiera perspektywy na wykreowanie nowych branż gospodarki, intensyfikujących rozwój obszaru. Istotnym elementem jest również zapobieganie wykluczeniu społecznemu na rynku pracy.

Niebagatelny wpływ na sytuację gospodarczą Gminy ma również atrakcyjność inwestycyjna – obecność terenów przeznaczonych na podjęcie działalności stwarza szansę na przyciągnięcie inwestorów oraz lokowanie coraz większej ilości podmiotów gospodarczych, kreując tym samym nowe miejsca pracy.

Efektywna realizacja wskazanych celów uzależniona jest od poziomu współpracy o charakterze ponadlokalnym, wykraczającej poza wyznaczone granice administracyjne i uwzględniającej istniejące uwarunkowania nie tylko gminy Pszczyna, ale również okolicznych obszarów. Zacieśnienie współpracy między poszczególnymi JST pozwoli na koncentrację dostępnych sił i zasobów wokół wspólnych celów, a także wymianę wiedzy i doświadczeń.

Kapitał ludzki 	▪ Organizowanie szkoleń/warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców. ▪ Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych społecznie. ▪ Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych.
Gmina atrakcyjna inwestycyjnie 	▪ Utworzenie stref rozwoju przedsiębiorczości, w tym przygotowanie terenów inwestycyjnych. ▪ Wspieranie sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym w procesie zakładania nowych działalności gospodarczych, przy wykorzystaniu dostępnych instrumentów pomocowych. ▪ Opracowanie i wdrożenie promocji gospodarczej i inwestycyjnej.

Gmina wspierająca rolnictwo ekologiczne

- Tworzenie grup producenckich na terenie Gminy.
- Wsparcie inicjatyw w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym poprzez organizację szkoleń i usług doradczych.
- Promocja dobrych praktyk rolniczych.

Aktywna współpraca

- Nawiązywanie współpracy międzygminnej i przedsięwzięć partnerskich w celu realizacji działań rozwojowych.
- Prowadzenie działań międzysektorowych w zakresie realizacji zadań o charakterze publicznym i społeczno-gospodarczym.
- Współpraca międzygminna w zakresie utworzenia spójnej sieci rowerowej o ponadlokalnym znaczeniu.
- Współpraca z podmiotami i partnerami lokalnymi w zakresie rozwoju oferty turystycznej.
- Współpraca z podmiotami regionalnymi i krajowymi w zakresie promowania turystycznego znaczenia Gminy.
- Organizowanie wydarzeń biznesowych, budujących przedsiębiorczy wizerunek Gminy.
- Rozwój współpracy międzygminnej i powiatowej w zakresie komunikacji publicznej, dostosowanej do potrzeb wszystkich mieszkańców.

Cel 4. Gmina Pszczyna ze stabilnym układem komunikacyjnym i zieloną przestrzenią

Środowisko przyrodnicze Gminy jest jednym z głównych elementów determinujących jakość życia oraz stanowi podstawowy czynnik w zakresie rozwoju funkcji turystycznej. Dlatego też kluczowe jest, by dokument Strategii uwzględniał rozwój obszaru zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, tj. w jak najmniejszym stopniu ingerował w środowisko. Istotne w tym zakresie jest zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie odpowiedniej ochrony środowiska, stąd właściwe wydaje się uwzględnienie działań dotyczących kształtowania odpowiednich zachowań człowieka wobec przyrody poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów czy też publikowanie materiałów informacyjnych, w tym przede wszystkim na terenach objętych ochroną prawną oraz o szczególnych walorach środowiskowych. Problemem, z jakim boryka się gmina Pszczyna, jest również zanieczyszczenie powietrza, wynikające z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych, jak również z położenia geograficznego. Z tego względu dokument przewiduje również działania w tym zakresie.

Jednym z ważniejszych wyzwań stojących przed Gminą są postępujące zmiany klimatu. Z tego względu dokument Strategii zakłada dostosowanie JST do zachodzących lub przewidywanych warunków klimatycznych oraz ich skutków poprzez m.in. rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, budowanie świadomości ekologicznej czy też zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej.

Problemem, z którym boryka się Gmina są okresowe podtopienia, spowodowane między innymi tzw. powodziami błyskawicznymi, generującymi straty gospodarcze, finansowe i ograniczające komfort życia mieszkańców. Z tego względu dokument przewiduje realizację przedsięwzięć dotyczących zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

Istotnymi działaniami wpływającymi zarówno na stan środowiska przyrodniczego, jak i poprawę warunków życia mieszkańców są inwestycje dotyczące budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim sieci kanalizacyjnej.

Dostępność komunikacyjna obszaru jest jednym z głównych czynników oddziałujących na uwarunkowania społeczno-gospodarcze. Poprawa stanu infrastruktury drogowej usprawni

lokalną i regionalną sieć komunikacyjną, a także znacząco wpłynie na komfort życia oraz poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy.

Odnawialne źródła energii pełnią rolę wyznacznika do zrównoważonego rozwoju. Realizowanie inwestycji w tym zakresie stanowi istotny potencjał dla ochrony posiadanych walorów przyrodniczych, minimalizowania generowanych zanieczyszczeń, redukcji stopnia wykorzystywania nieodnawialnych surowców, i tym samym zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.

Zielona Pszczyna

- Ochrona stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy.
- Prowadzenie racjonalnej i efektywnej gospodarki odpadami.
- Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.
- Rozwój małej infrastruktury wspomagającej utrzymanie czystości na terenie Gminy.
- Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców, m.in. poprzez kampanie i materiały edukacyjno-informacyjne.
- Prowadzenie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji.
- Wykorzystywanie obszarów cennych przyrodniczo do prowadzenia działań edukacyjnych.
- Ochrona jakości zasobów wodnych na terenie Gminy.

Rozwinięta infrastruktura techniczna

- Budowa, remont i modernizacja sieci kanalizacyjnej.
- Budowa, remont i modernizacja sieci wodociągowej.
- Budowa, remont i modernizacja sieci gazowej.
- Zapewnienie dostępu do usług teleinformatycznych.

Gmina odporna
na zmiany klimatyczne

- Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.
- Tworzenie i realizacja programów z zakresu ochrony środowiska.
- Promocja dobrych praktyk związanych z ochroną środowiska.
- Zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej na terenie Gminy.

Kształtowanie wysokiej
jakości przestrzeni publicznej

- Tworzenie i ochrona zielonych przestrzeni publicznych, w tym prowadzenie rewitalizacji parków.
- Budowa elementów małej architektury na terenie Gminy.
- Włączanie mieszkańców w gospodarowanie przestrzenią i procesy rewitalizacyjne.
- Rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych, z utraconymi funkcjami użytkowymi, przemysłowych i pogórnich.
- Modernizacja istniejących i budowa nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych i wypoczynkowych.
- Zapobieganie rozproszoniu zabudowy.
- Niwelowanie barier architektonicznych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
- Budowa, remont, modernizacja i doposażenie obiektów użyteczności publicznej.
- Systematyczna aktualizacja dokumentów planistycznych.

Mobilni mieszkańcy

- Budowa, remont i modernizacja dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Poprawa przepustowości układu komunikacyjnego Gminy, m.in. poprzez budowę bezkolizyjnych przejazdów, w szczególności w obszarze DK1.
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.
- Rozwój i aktywna promocja transportu publicznego, w tym niskoemisyjnego i elektromobilnego.
- Poprawa jakości świadczonych usług transportowych na terenie Gminy, dostosowanych do potrzeb mieszkańców, w tym młodzieży szkolnej.
- Promocja i wspieranie rozwoju transportu rowerowego na terenie Gminy, w tym systemu Pszczyńskiego Roweru Miejskiego.

Gmina bezpieczna energetycznie

- Aktywna promocja stosowania energooszczędnych technologii w gospodarstwach domowych, instytucjach, podmiotach i obiektach użyteczności publicznej.
- Rozwój inwestycji w zakresie OZE.
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Istotnym elementem Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 są wskaźniki monitoringu oraz związane z tym oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym. Odpowiednio dobrane wskaźniki pomagają określić stopień realizacji wyznaczonych założeń, a przy ich wyborze należy mieć na uwadze przede wszystkim adekwatność do określonych celów, łatwość w pozyskiwaniu, mierzalność oraz komplementarność, umożliwiając tym samym porównanie poszczególnych uwarunkowań względem innych jednostek samorządu terytorialnego.

Tabela 1. Wskaźniki monitoringu Strategii wraz z oczekiwanymi rezultatami planowanych działań

Cel strategiczny	Oczekiwany rezultat	Wskaźnik	Rok bazowy	Wartość bazowa wskaźnika	Trend	Źródło danych
Gmina Pszczyna wykorzystująca potencjał lokalnej społeczności i świadcząca wysoką jakość usług	Wzrost liczby ludności	Liczba ludności	2022	52 785	wzrost	GUS (BDL)
	Budowanie kapitału społecznego	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym [%]	2022	21,2	wzrost	GUS (BDL)
	Zatrzymanie niekorzystnych procesów demograficznych	Przyrost naturalny na 1000 ludności	2022	-1,65	wzrost	GUS (BDL)
		Saldo migracji na 1000 ludności	2022	-0,04	wzrost	GUS (BDL)
	Podniesienie jakości i poziomu edukacji	Wyniki egzaminu ósmoklasisty [%]	2022	język polski – 67,3 matematyka – 55,5 język angielski – 63,9 (rok szkolny 2022/2023)	wzrost	OKE w Jaworznie
		Kwota środków przeznaczonych na modernizację, remont i wyposażenie placówek oświatowych [zł]	2022	4 394 681,43	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba oferowanych zajęć pozalekcyjnych	2022	247 (rok szkolny 2022/2023)	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba szkoleń, w których udział wzięli pszczyńscy nauczyciele	2022	879 (rok szkolny 2022/2023)	wzrost	UM w Pszczynie

	Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej	Liczba placówek POZ	2022	22	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba zatrudnionych psychologów w placówkach oświatowych [liczba etatów]	2022	18,9 (rok szkolny 2022/2023)	wzrost	UM w Pszczynie
	Wsparcie rodziców we wczesnym powrocie na rynek pracy oraz zapewnienie dostępu do wybranych usług publicznych	Liczba gminnych placówek opieki nad dzieckiem do lat 3	2022	1	wzrost	UM w Pszczynie
		Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]	2022	18,2	wzrost	GUS (BDL)
	Zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz Gminy, wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej oraz rozwinięcie oferty spędzania czasu wolnego	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych w KRS	2022	65	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba oddanych głosów w Pszczyńskim Budżecie Obywatelskim	2022	10 204	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba wybranych projektów z liczby zgłoszonych w ramach Pszczyńskiego Budżetu Obywatelskiego	2022	10/42	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba uczniowskich klubów sportowych	2022	20	wzrost/ stabilizacja	UM w Pszczynie
		Liczba działających obiektów sportowych i rekreacyjnych	2022	102	wzrost/ stabilizacja	UM w Pszczynie

	Pomoc mieszkańcom w zakresie przewyższania trudnych sytuacji życiowych	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	2022	94	spadek	OPS w Pszczynie
		Liczba gospodarstw domowych, w których realizowano usługi opiekuńcze	2022	66	spadek	OPS w Pszczynie
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	2022	426	spadek	OPS w Pszczynie
	Wzrost poziomu efektywności w zakresie zarządzania Gminą	Liczba szkoleń/warsztatów podnoszących kompetencje pracowników administracji publicznej	2022	149	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba usług administracyjnych świadczonych drogą elektroniczną	2022	brak dotychczasowego monitorowania wskaźnika	wzrost	UM w Pszczynie
	Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy	Liczba środków finansowych przeznaczonych na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową [zł]	2022	2 591 425,7 zł	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba zrealizowanych działań w zakresie edukacji cyfrowej mieszkańców, w tym zachowania bezpieczeństwa w sieci	2022	21	wzrost	UM w Pszczynie

Gmina Pszczyna z atrakcyjną ofertą turystyczną, promującą zasoby dziedzictwa kulturowego	Poprawa dostępności komunikacyjnej, atrakcyjności turystycznej oraz poziomu bezpieczeństwa drogowego	Długość dróg dla rowerów [km]	2022	2 317	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba obiektów nowopowstałej infrastruktury towarzyszącej (miejsca postojowe, parkingi rowerowe, wiaty itp.)	2022	0	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba użytkowników Pszczyńskiego Roweru Miejskiego	2022	1 041	wzrost	UM w Pszczynie
	Aktywna promocja dziedzictwa kulturowego w Gminie oraz poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez Pszczyńskie Centrum Kultury [os.]	2022	300 000	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba wydarzeń zorganizowanych przez instytucje i jednostki w obszarze kultury (ogółem)	2022	185	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba narzędzi komunikacji społecznej wykorzystywanych do promocji turystyki i ruchu rowerowego (strony www, aplikacje, profile FB, blogi, funpages itp.)	2022	3	wzrost/ stabilizacja	UM w Pszczynie
	Rozwój bazy turystycznej	Liczba działających obiektów noclegowych na terenie Gminy	2022	25	wzrost/ stabilizacja	UM w Pszczynie
		Liczba działających obiektów gastronomicznych na terenie Gminy	2022	54	wzrost/ stabilizacja	UM w Pszczynie

Gmina Pszczyna z dobrym klimatem dla rozwoju gospodarczego	Podniesienie poziomu przedsiębiorczości wśród lokalnej społeczności	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	2022	142	wzrost	GUS (BDL)
	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców, poprawa sytuacji gospodarczej	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2022	2,6	spadek	GUS (BDL)
	Szerzenie współpracy międzysektorowej i regionalnej	Liczba podpisanych porozumień międzygminnych/z instytucjami	2022	brak dotychczasowego monitorowania wskaźnika	wzrost	UM w Pszczynie
Gmina Pszczyna ze stabilnym układem komunikacyjnym i zieloną przestrzenią	Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej oraz utworzenie terenów o funkcjach przyrodniczo-rekreacyjnych	Lesistość [%]	2022	28,6	wzrost/stabilizacja	GUS (BDL)
	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo i zachowanie bioróżnorodności	Liczba pomników przyrody	2022	10	wzrost/stabilizacja	UM w Pszczynie

	Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców poprzez poprawę warunków mieszkaniowych	Budynki podłączone do kanalizacji w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych [%]	2022	51,0	wzrost	GUS (BDL)
	Adaptacja Gminy do zachodzących zmian klimatycznych	Liczba zbiorników małej retencji	2022	127	wzrost	UM w Pszczynie
	Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym racjonalne gospodarowanie zasobami	Liczba indywidualnych systemów oczyszczania ścieków	2022	150	wzrost	UM w Pszczynie
	Prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami	Odpady zebrane selektywnie w stosunku do ogółu odpadów [%]	2022	46,7	wzrost	GUS (BDL)
	Poprawa jakości powietrza w Gminie	Liczba zrealizowanych projektów w ramach Programu „Czyste Powietrze”	2022	329	wzrost	UM w Pszczynie
		Ilość dni smogowych w roku z przekroczeniem pyłów zawieszonych PM _{2,5} i PM ₁₀ oraz benzo(a)pirenu	2022	75	spadek	UM w Pszczynie

	Poprawa dostępności komunikacyjnej, wzrost poziomu bezpieczeństwa drogowego oraz mobilności mieszkańców	Długość nowowybudowanych odcinków dróg publicznych [mb]	2022	brak dotychczasowego monitorowania wskaźnika	wzrost	UM w Pszczynie
		Długość zmodernizowanych odcinków dróg publicznych [mb]	2022	2 287	wzrost	UM w Pszczynie
		Liczba linii autobusowych w Gminie	2022	5	wzrost	UM w Pszczynie
	Prowadzenie działań rewitalizacyjnych w Gminie	Liczba zrealizowanych projektów w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	2022	15	wzrost	UM w Pszczynie
	Dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób starszych i z niepełnośprawnościami	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	2022	brak dotychczasowego monitorowania wskaźnika	wzrost	UM w Pszczynie
	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Gminy	Liczba zmodernizowanych energetycznie obiektów użyteczności publicznej	2022	10	wzrost	UM w Pszczynie

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, stanowiący układ wzajemnie powiązanych elementów Gminy, jest narzędziem polityki rozwoju warunkującym sukcesywną realizację podejmowanych przedsięwzięć oraz kształtowanie przestrzeni. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze względu na komplementarność poszczególnych uwarunkowań, przedstawia aspekty w zakresie demografii i usług społecznych, gospodarki, środowiska oraz transportu. Ukazuje również **zaplanowane, perspektywiczne działania rozwojowe**, obrazując tym samym podejmowane interwencje w celu osiągnięcia wyznaczonych celów operacyjnych, strategicznych i kierunków działań. Planowane działania rozwojowe muszą uwzględniać **założenia zrównoważonego rozwoju**, a więc zapewniać najwyższe standardy w zakresie ochrony środowiska. Kluczowy jest również charakter podejmowanych interwencji, które powinny zachować integralność kształtowanej przestrzeni oraz ciągłość procesów społeczno-gospodarczych, również w przypadku zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Ponadto, model powinien zawierać ustalenia zgodne z założeniami wyznaczonymi na poziomie wojewódzkim¹.

Gmina Pszczyna położona jest w południowo-wschodniej części województwa śląskiego, w powiecie pszczyńskim. Zajmuje powierzchnię 175 km², stanowiąc tym samym 1,4% obszaru województwa oraz 37,2% terenu powiatu.

Podzielona jest na obszar miejski oraz wiejski. Na jej sieć osadniczą składa się 12 sołectw (Brzeźce, Czarków, Ćwiklice, Jankowice, Łąka, Poręba, Piasek, Rudółtownice, Studzienice, Studzionka, Wiśła Mała oraz Wiśła Wielka) oraz miasto Pszczyna, podzielone na 12 osiedli (Stare Miasto, Śródmieście, Siedlice, Piastów, Ignacego Daszyńskiego, Powstańców Śląskich, Józefa Piłsudskiego, Podstarzynieć, Polne Domy, Kolonia Jasna, Kępa oraz Stara Wieś).

Głównym ośrodkiem rozwojowym, stanowiącym również siedzibę powiatu, jest **miasto Pszczyna**, świadczące usługi administracyjne, społeczne (szkolnictwo ponadpodstawowe, specjalistyczna opieka zdrowotna, pomoc społeczna), kulturalne (szeroki dostęp do kultury – sala kinowa i widowiskowa w pckul, muzea, skanseny), turystyczno-rekreacyjne, transportowe, gospodarczo-przemysłowe (kreujące lokalny rynek pracy), a także zapewniające miejsca aktywności i integracji lokalnej społeczności, generując

¹ przedstawione dane dotyczą ostatniego roku poddanego analizie, tj. 2022 roku

tym samym najsilniejsze impulsy rozwojowe. Sołectwa Gminy – jednostki pomocnicze, pełnią natomiast **funkcje uzupełniające jako lokalne centra z dostępnością podstawowych usług**, zaspokajają najistotniejsze potrzeby mieszkańców oraz stwarzają możliwości do podejmowania lokalnych inicjatyw.

W strukturze osadniczej **dominuje zabudowa jednorodzinna**, zlokalizowana wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych – głównym typem układu wsi jest tzw. „ulicówka”. Budownictwo wielorodzinne występuje natomiast na obszarze miejskim, podobnie jak zabudowa przemysłowo-składowa. Ukształtowana struktura obszarów zabudowanych świadczy o zwartych układach przestrzennych, co przekłada się na minimalną skalę zjawiska rozproszonej zabudowy oraz **prowadzenie racjonalnej polityki w zakresie zagospodarowania przestrzennego Gminy**.

Rysunek 3. Sieć osadnicza gminy Pszczyna

LEGENDA

- miasto Pszczyna
- granice sołectw

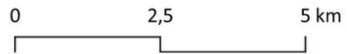
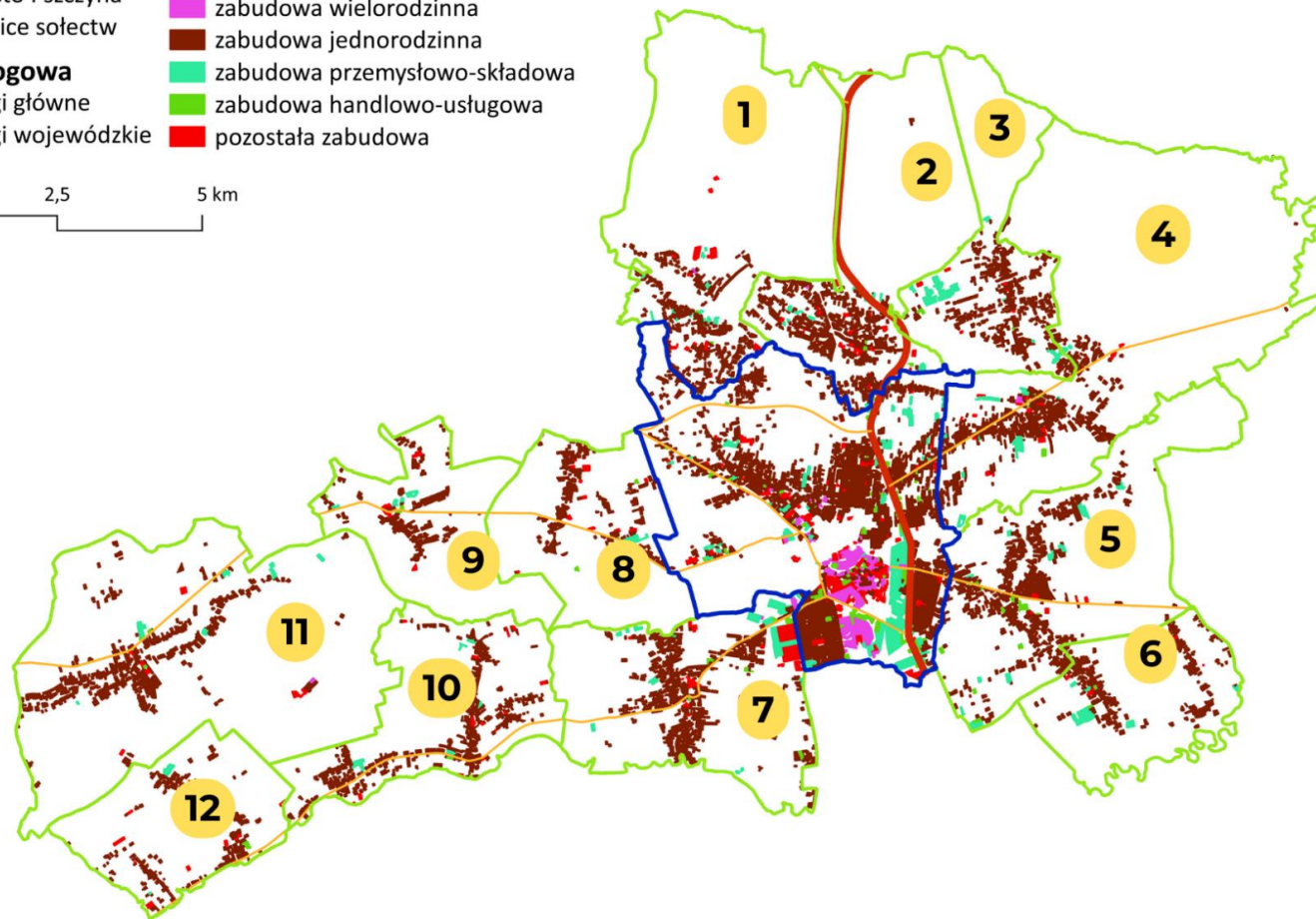
Sieć drogowa

- drogi główne
- drogi wojewódzkie

Tereny zabudowane

- zabudowa wielorodzinna
- zabudowa jednorodzinna
- zabudowa przemysłowo-składowa
- zabudowa handlowo-usługowa
- pozostała zabudowa

0 2,5 5 km

1 – Czarków, 2 – Piasek, 3 – Studzienice, 4 – Jankowice, 5 – Ćwiklice, 6 – Rudołtowice, 7 – Łąka, 8 – Poręba, 9 – Brzeźce, 10 – Wiśła Wielka, 11 – Studzionka, 12 – Wiśła Mała

Źródło: opracowanie własne

Gmina Pszczyna odznacza się **rolniczym typem krajobrazu**, z wysokiej klasy gruntami rolnymi, przekształcanymi przez procesy rozwoju funkcji osadniczej, przemysłowej oraz produkcyjnej. Atutem są występujące na jej terenie **obszary leśne**, zlokalizowane głównie w północno-zachodniej oraz centralnej części Gminy, pełniące nie tylko funkcje krajobrazowe, ochronne, czy produkcyjne, ale również rekreacyjne. Powierzchnia gruntów leśnych w 2022 r. wynosiła 5 142,70 ha, a lesistość kształtowała się na poziomie 28,6%. Największe zbiorowiska leśne znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Kobiór, zwane lasami Kobiórskimi i Pszczyńskimi. Krajobraz w mieście Pszczyna kształtują przede wszystkim obszary zieleni urządzonej, najczęściej przybierające formę parków miejskich, z czego najslynniejszy – Zabytkowy Park Pszczyński – liczy 156 ha i składa się z 3 części: Park Zamkowy, Park Dworcowy oraz Dzika Promenada (znany również jako Zwierzyniec).

Elementem kształtującym strukturę przyrodniczą oraz wpływającym na atrakcyjność turystyczną i krajobrazową jest również **9 jednolitych części wód powierzchniowych**, zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, a ich stan ogólny określony jest jako zły. Obszar Gminy znajduje się również w granicach **3 jednolitych części wód podziemnych**, spośród których stan dwóch ocenia się jako dobry, a jednej – jako słaby. Na terenie gminy Pszczyna występują również dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Na lokalny system przyrodniczy składają się również antropogeniczne zbiorniki wodne, pełniące funkcje rekreacyjno-sportowe, a także stawy rybne. Formy te stanowią miejsca rozwoju ekosystemów fauny i flory, pełniąc tym samym ważne funkcje środowiskowe.

Cennym zasobem systemu przyrodniczego są występujące na terenie Gminy formy ochrony przyrody, wśród których wyróżnia się:

- Rezerwat przyrody „Żubrowisko” – największy rezerwat przyrody na terenie województwa śląskiego (744,77 ha), zlokalizowany w centrum kompleksu Lasów Pszczyńskich. Celem ochrony jest zachowanie populacji żubra ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych. Na jego obszarze wyznaczono część rezerwatu o przeznaczeniu turystycznym i edukacyjnym – utworzona ścieżka edukacyjna i zagroda pokazowa należąca do Ośrodka Hodowli Żubrów i Edukacji Leśnej pozwala na obserwację osobników w ich naturalnym środowisku.

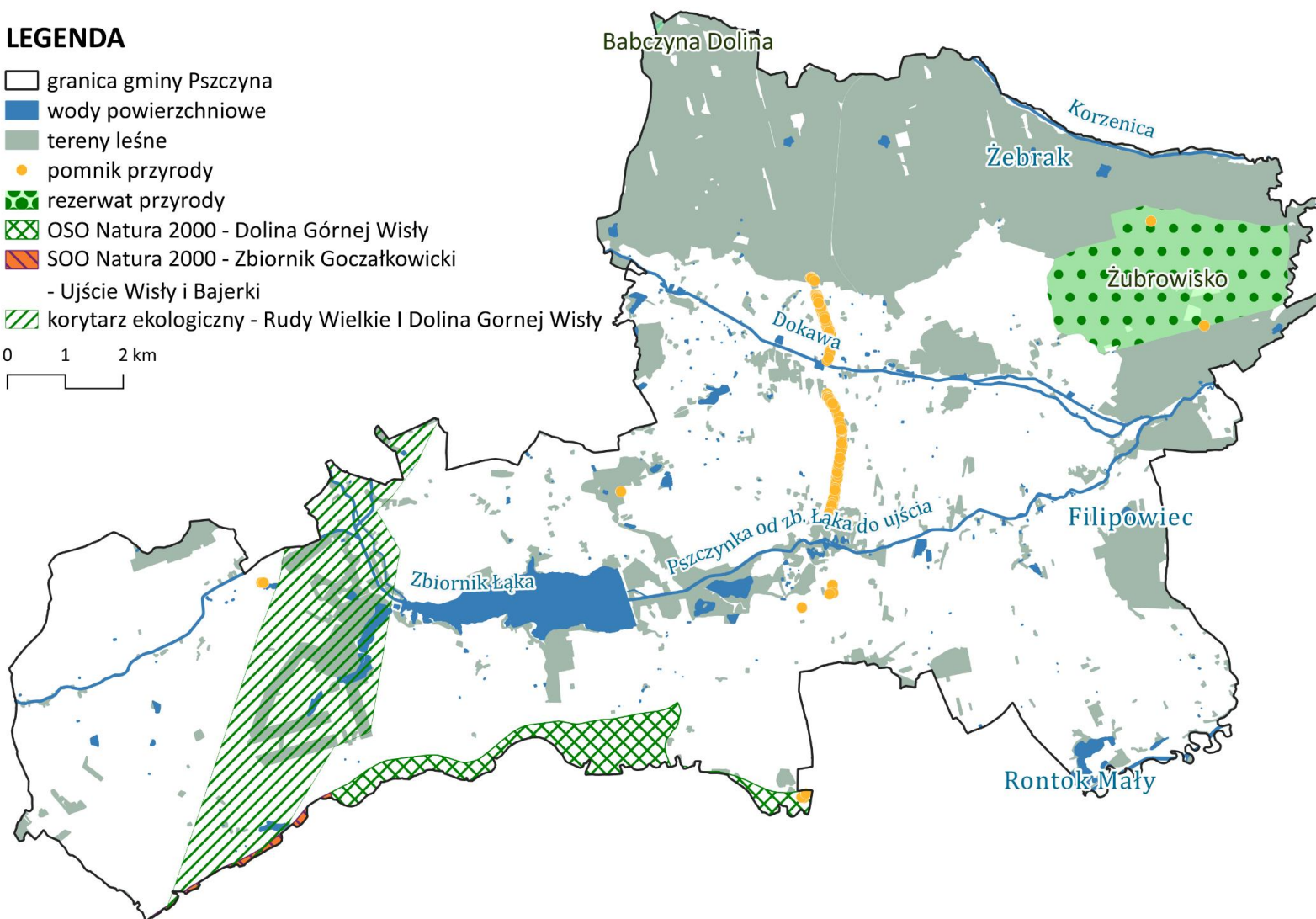
- Rezerwat przyrody „Babczyna Dolina” - objęty daną formą ochrony od 2002 roku. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych układów biocenotycznych, charakterystycznych dla dolin rzecznych położonych w pobliżu wododziału Wisły i Odry, w zachodnim obszarze Kotliny Oświęcimskiej. Obejmuje on zarówno zbiorowiska leśno-torfowiskowe, które ukształtowane zostały przez wody stagnujące i wolnoprzeptywowe, jak również szereg unikatowych roślin naczyniowych, mszaków i wątrobowców.
- Obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) – Zbiornik Goczałkowicki – Ujście Wisły i Bajerki – zlokalizowany jest na terenie 5 gmin, o całkowitej powierzchni 1 700,4 ha, swoim zasięgiem obejmuje południowo-zachodni fragment Jeziora Goczałkowickiego. Obszar ten pokryty jest przez gęste stanowiska łęgów, zarośli wierzbowych oraz zbiorowisk szuwarowych i łąkowych. SOO jest miejscem bytowania gatunków zwierząt wodno-łądowych, w tym m.in. wydry czy też kumaka nizinnego.
- Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) – Dolina Górnej Wisły – zlokalizowany jest na terenie 9 gmin, a jego całkowita powierzchnia wynosi 24 740,19 ha, obejmuje Zbiornik Goczałkowicki i liczne kompleksy stawów hodowlanych. Przedmiotem ochrony jest 29 gatunków ptaków z listy tzw. Dyrektywy Ptasiej, a także 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Akweny porośnięte są roślinnością szuwarową. W obrębie OSO obecne są również lasy grądowe, łęgowe, wilgotne łąki, roślinność bagienna i torfowiskowa, stanowiąc tym samym miejsce bytowania dla wielu gatunków roślin i zwierząt, w tym przede wszystkim wodno-błotnych.
- pomniki przyrody – na obszarze Gminy zlokalizowanych jest 10 pomników przyrody, na które składają się dęby szypułkowe oraz głązy narzutowe. Najbardziej okazałym gatunkiem wydaje się być aleja dębów szypułkowych przy ul. Łowieckiej w Pszczynie, Piasku i Czarkowie, składająca się z 264 drzew.

Rysunek 4. System powiązań przyrodniczych w gminie Pszczyna

LEGENDA

- granica gminy Pszczyna
- wody powierzchniowe
- tereny leśne
- pomnik przyrody
- rezerwat przyrody
- OSO Natura 2000 - Dolina Górnej Wisły
- SOO Natura 2000 - Zbiornik Goczałkowicki
- Ujście Wisły i Bajerki
- korytarz ekologiczny - Rudy Wielkie I Dolina Górnej Wisły

0 1 2 km

Źródło: opracowanie własne

Uwarunkowania kulturowe Gminy stanowią jeden z głównych czynników determinujących kierunki rozwojowe. Pszczyna nazywana jest również **Perłą Księżnej Daisy**, będącej właścicielką zamku w Pszczynie. Corocznie organizowane wydarzenie Daisy Days ma na celu zarówno upamiętnienie jednej z najbardziej znanych mieszanek miasta Pszczyny, jak również zapewnienie wielu aktywności artystyczno-kulturalnych dla wszystkich uczestników.

Podstawową jednostką działającą w obszarze kultury na terenie Gminy jest **pckul - Pszczyńskie Centrum Kultury**, którego głównym zadaniem jest szerzenie i propagowanie lokalnej kultury i tradycji wśród wszystkich mieszkańców. W jego strukturach działalność prowadzi wiele grup zainteresowań, zapewniając szeroką ofertę skierowaną do wszystkich mieszkańców Gminy.

Na wysoki poziom działalności kulturowej Gminy wpływa również **Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie**, w skład której wchodzi Biblioteka Centralna i 14 filii bibliotecznych (4 miejskie i 10 wiejskich), które nie tylko pełnią funkcje związane z gromadzeniem, przechowywaniem, udostępnianiem i propagowaniem czytelnictwa, ale również stanowią centra lokalnej aktywności mieszkańców.

Szczególnym zasobem dziedzictwa kulturowego Gminy jest **Muzeum Zamkowe w Pszczynie**. Obiekt pełni również istotną rolę edukacyjną dla dzieci i młodzieży poprzez organizowanie lekcji i warsztatów tematycznych. Zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 kwietnia 2021 r. „Pszczyna – zespół zamkowo-parkowy” uznano za **pomnik historii**.

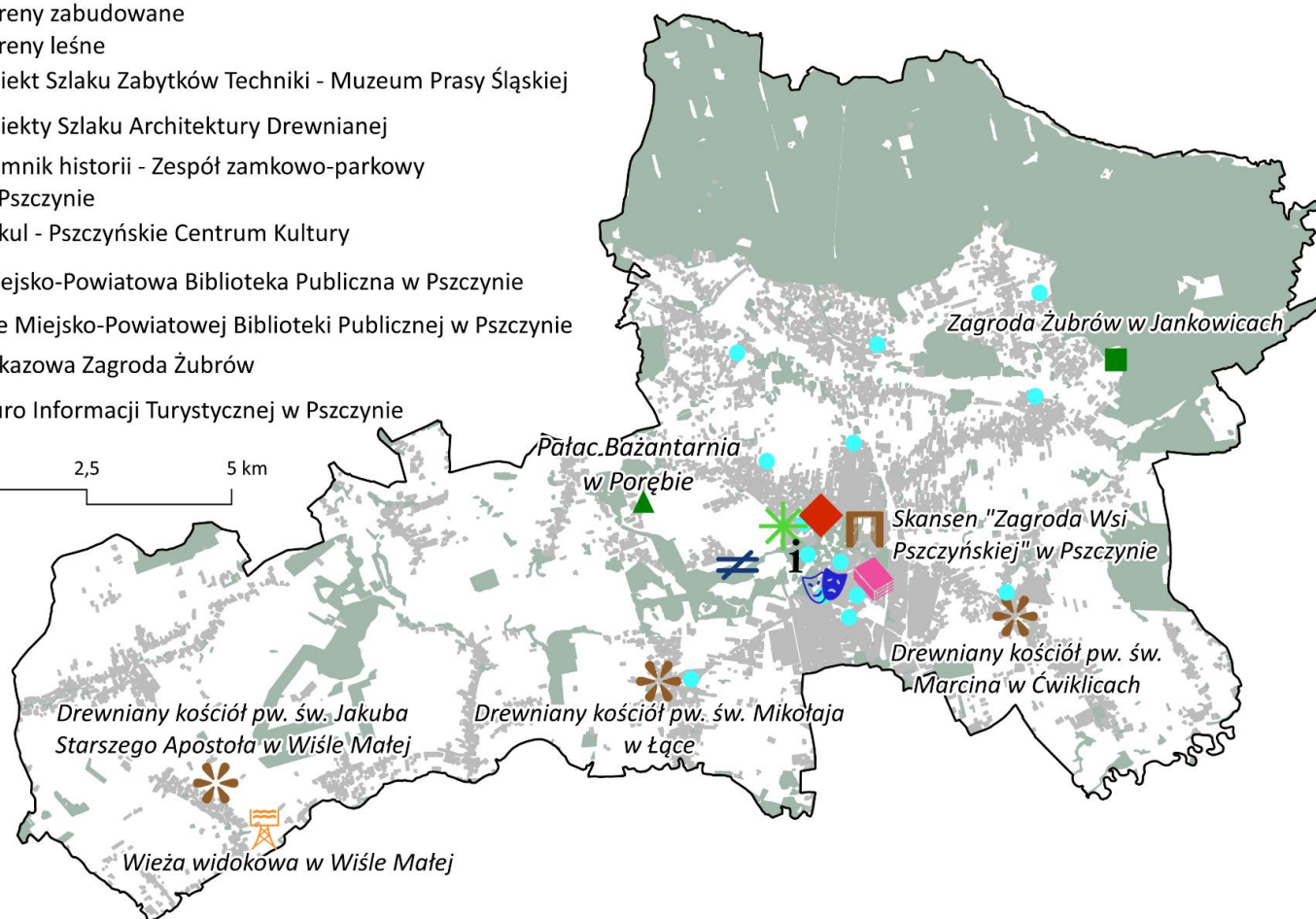
Ponadto wśród kluczowych zasobów w obszarze kultury funkcjonujących na terenie gminy Pszczyna wyróżnia się takie jednostki jak: Muzeum Prasy Śląskiej im. Wojciecha Korfanteo w Pszczynie, Skansen – Zagroda Wsi Pszczyńskiej, Pokazowa Zagroda Żubrów, Zagroda Żubrów w Jankowicach, a także obiekty Szlaku Architektury Drewnianej (Drewniany kościół pw. św. Marcina w Ćwiklicach, Drewniany kościół pw. św. Mikołaja w Łące, Drewniany kościół pw. św. Jakuba Starszego Apostoła w Wiśle Małej). Istotnym elementem jest również Biuro Informacji Turystycznej w Pszczynie, którego podstawowym celem jest udzielanie niezbędnych informacji turystycznych.

Rysunek 5. Uwarunkowania kulturowe gminy Pszczyna

LEGENDA

- granica gminy Pszczyna
- tereny zabudowane
- tereny leśne
- obiekt Szlaku Zabytków Techniki - Muzeum Prasy Śląskiej
- obiekty Szlaku Architektury Drewnianej
- pomnik historii - Zespół zamkowo-parkowy w Pszczynie
- pckul - Pszczyńskie Centrum Kultury
- Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie
- filie Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w Pszczynie
- Pokazowa Zagroda Żubrów
- Biuro Informacji Turystycznej w Pszczynie

0 2,5 5 km

Źródło: opracowanie własne

System transportowy Gminy kształtowany jest przez **sieć dróg o znaczeniu krajowym, regionalnym i lokalnym**, zapewniając dogodne połączenia zarówno z ośrodkami miejskimi w regionie, jak i na terenie istniejących sołectw. Najważniejszym elementem sieci komunikacyjnej jest DK1, łącząca północną część kraju z południową, przebiegająca przez centrum Gminy. Wysokie natężenie ruchu drogowego, skutkujące powstawaniem zatorów komunikacyjnych, występuje przede wszystkim w miejscach przecinania się z liniami kolejowymi, co wymaga podjęcia działań infrastrukturalnych w zakresie usprawnienia ruchu drogowego i odciążenia centrum Gminy, w tym m.in. budowy bezkolizyjnych przejazdów, podnosząc tym samym mobilność, komfort życia oraz poziom bezpieczeństwa mieszkańców.

Układ komunikacyjny gminy Pszczyna opiera się również o następujące drogi wojewódzkie:

- DW nr 931: Bieruń – Pszczyna,
- DW nr 933: Rzuchów – Chrzanów,
- DW nr 935: Racibórz – Pszczyna,
- DW nr 939: Pszczyna – Zbytków.

Transport zbiorowy w Gminie opiera się na komunikacji autobusowej oraz kolejowej, realizując połączenia lokalne, regionalne i międzyregionalne. Oferta transportowa uzupełniona jest przez usługi prywatnych przewoźników.

Lokalna komunikacja publiczna na terenie Gminy opiera się na 5 liniach autobusowych:

- A: Pszczyna – Studzionka – Pszczyna przez Łąkę, Wisłę Wielką, Wisłę Małą,
- B: Pszczyna – Studzienice przez Jankowice,
- C: Pszczyna – Ćwiklice przez Rudołtowice,
- D1: Pszczyna – Czarków – Piasek – Pszczyna,
- D2: Pszczyna – Piasek – Czarków – Pszczyna,
- F1: Pszczyna – Pszczyna,
- F2: Pszczyna – Pszczyna.

W przypadku **komunikacji regionalnej (powiatowej)**, połączenia realizowane są na następujących liniach:

- U1: Pszczyna – Pawłowice KWK Pniówek (przez: Porębę, Brzeźce, Mizerów PGR Lipki, Studzionkę),
- U1: Pawłowice KWK Pniówek – Pszczyna (przez: Studzionkę, Mizerów PGR Lipki, Brzeźce, Porębę),
- U2: Pszczyna – Żory (przez: Radostowice, Suszec),
- U2: Żory – Pszczyna (przez: Suszec, Radostowice),
- U4: Pszczyna – Goczałkowice (przez: Oś. Piastów Skłodowskiej LIDL, Grzebłowiec I,II),
- U4: Goczałkowice – Pszczyna (przez: Grzebłowiec II,I, Oś. Piastów Skłodowskiej LIDL).

Transport kolejowy oparty jest na usługach świadczonych przez Koleje Śląskie, oferujące przejazdy na następujących liniach kolejowych:

- S5 relacji Katowice – Bielsko-Biała Główna – Zawadoń,
- S6 relacji Katowice – Wiśla Głębcze,
- S61 relacji Katowice – Czechowice-Dziedzice – Zebrzydowice – Cieszyn,
- S72 relacji Rybnik – Bielsko-Biała Główna.

Istotnym elementem układu komunikacyjnego jest Powiatowe Centrum Przesiadkowe, którego głównym celem jest zapewnienie wysokiego komfortu podróżowania oraz usprawnienie transportu publicznego na terenie całego powiatu pszczyńskiego, opartego na komunikacji autobusowej, kolejowej, a także systemie tras rowerowych.

System transportowy w Gminie uzupełniają **ciągi ruchu rowerowego oraz pieszego** – na terenie Gminy jest on ukształtowany głównie w mieście Pszczyna. Planowane inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej oraz współpracy o charakterze ponadlokalnym w ramach niniejszej Strategii służyć będą nie tylko użytkownikom zewnętrznym, ale również lokalnej społeczności, oddziałując na komfort poruszania się po obszarze całej Gminy oraz podnosząc jej atrakcyjność turystyczną.

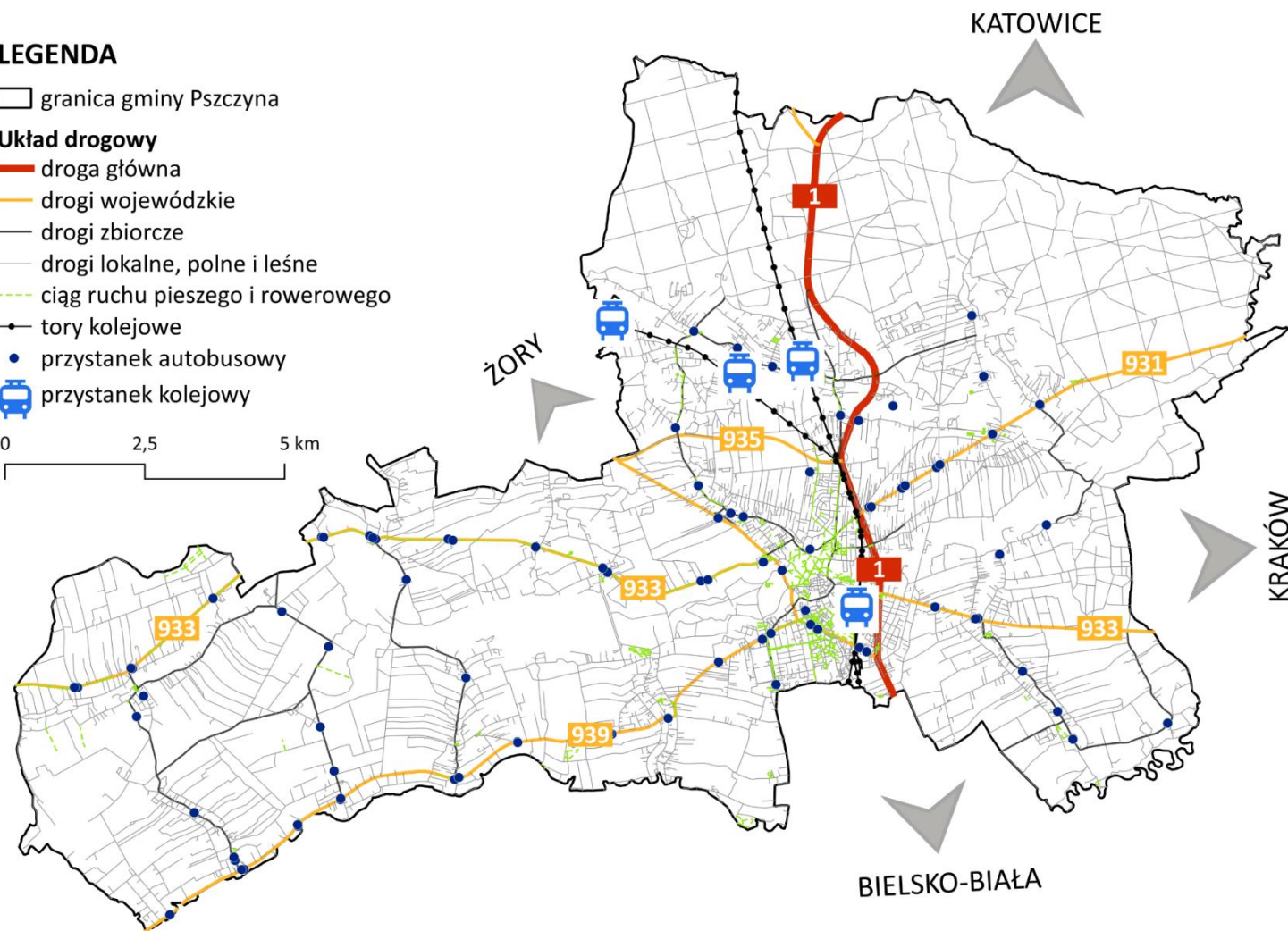
Najbliżej zlokalizowanymi **portami lotniczymi** względem gminy Pszczyna są: Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (65 km) oraz Kraków Airport im. Jana Pawła II (80 km).

Rysunek 6. Układ transportowy gminy Pszczyna

LEGENDA

- granica gminy Pszczyna
- Układ drogowy**
 - droga główna
 - drogi wojewódzkie
 - drogi zbiorcze
 - drogi lokalne, polne i leśne
 - ciąg ruchu pieszego i rowerowego
 - tory kolejowe
 - przystanek autobusowy
 - 🚋 przystanek kolejowy

0 2,5 5 km

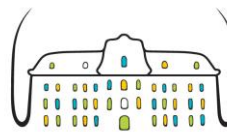

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych na 2022 rok

Przez obszar Gminy przebiegają linie elektroenergetyczne najwyższego, wysokiego i średniego napięcia. Stopień uzbrojenia i obsługi obszarów zabudowanych gminy jest zróżnicowany – do sieci wodociągowej podłączonych jest 100,0% budynków mieszkalnych, natomiast w przypadku sieci kanalizacyjnej – 51,0%. W podziale na miasto i wieś widoczna jest znaczna dysproporcja w zakresie tego typu infrastruktury, gdyż do kanalizacji podłączonych jest 87,9% obiektów na terenach miejskich, a jedynie 27,3% na obszarach wiejskich.

Na sieć infrastruktury społecznej składają się takie elementy jak: oświata, opieka zdrowotna, pomoc społeczna, dostęp do obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturowych. System oświatowy w gminie Pszczyna tworzą 24 jednostki: 1 żłobek miejski, 5 przedszkoli, 8 szkół podstawowych, 9 zespołów szkolno-przedszkolnych oraz 1 zespół szkół.

W zakresie opieki zdrowotnej, na terenie Gminy funkcjonuje Szpital Powiatowy Joannitas, Pszczyński Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny oraz 22 placówki podstawowej opieki zdrowotnej. W zakresie pomocy społecznej, głównymi jednostkami na obszarze gminy Pszczyna są: Ośrodek Pomocy Społecznej, Dom Pomocy Społecznej, Schronisko dla bezdomnych kobiet w Wiśle Małej oraz Dom dla bezdomnych matek z dziećmi w Wiśle Małej, a także Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pszczyna

LEGENDA

□ granica gminy Pszczyna

Główny układ komunikacyjny

- droga główna
- drogi wojewódzkie
- drogi zbiorcze
- tory kolejowe

System powiązań przyrodniczych

- rezerwat przyrody
- SOO Natura 2000 - Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki
- OSO Natura 2000 - Dolina Górnej Wisły
- korytarz ekologiczny - Rudy Wielkie I Dolina Górnej Wisły
- pomniki przyrody
- wody powierzchniowe

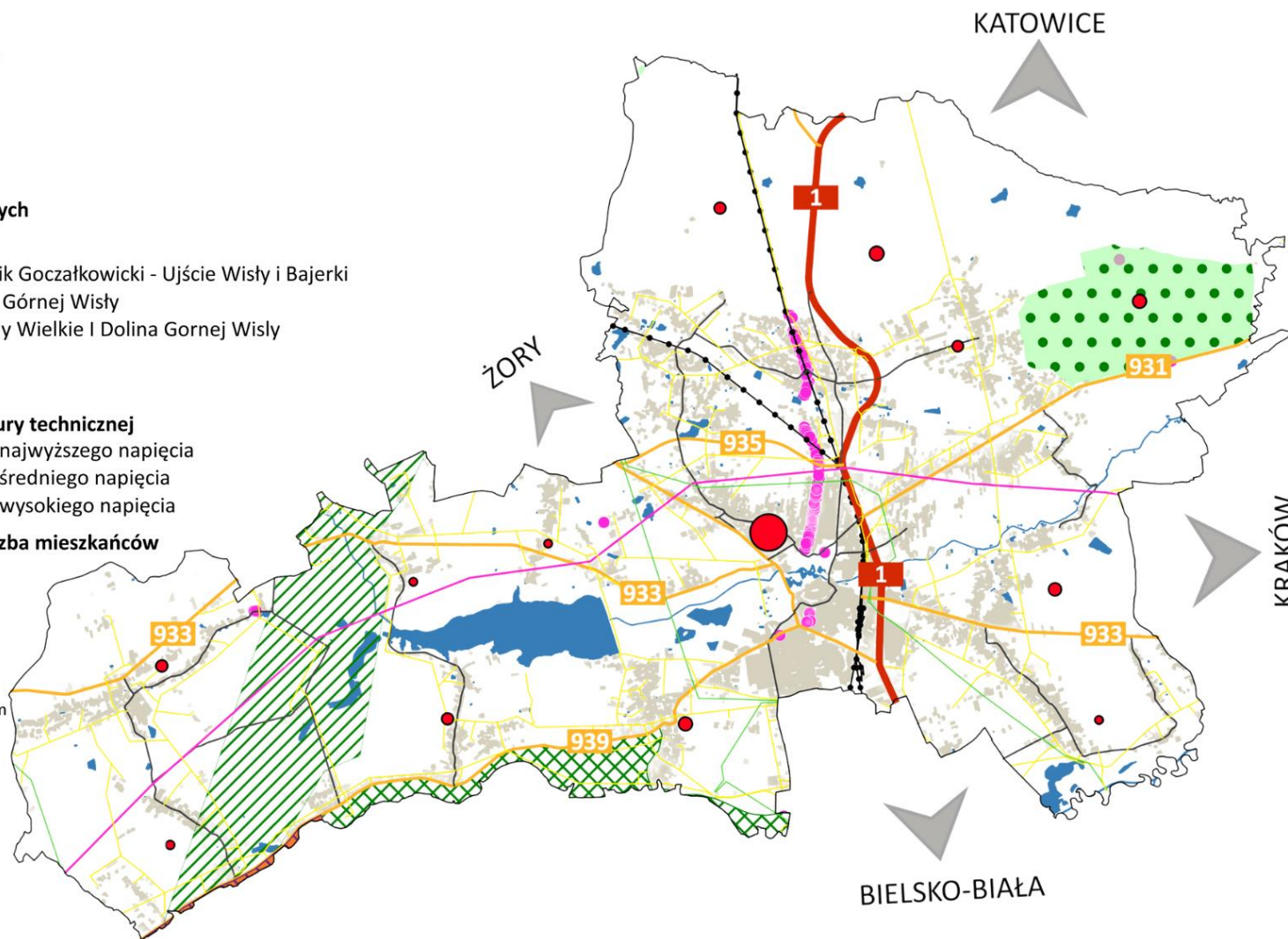
Główne elementy infrastruktury technicznej

- linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia
- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia

Struktura sieci osadniczej - liczba mieszkańców

- 5000
- 15000
- 25000
- tereny zabudowane

0 2,5 5 km

Źródło: opracowanie własne

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna powinna być prowadzona zgodnie z zasadami kształtowania ładu przestrzennego oraz efektywnego gospodarowania przestrzenią, co prowadzić będzie do podniesienia atrakcyjności Gminy oraz poziomu i jakości życia lokalnej społeczności. Konieczne jest, aby działania te odbywały się z uwzględnieniem ochrony posiadanych walorów przyrodniczych oraz zasobów dziedzictwa kulturowego.

Przedstawione rekomendacje pełnią rolę wspomagającą i usprawniającą sukcesywne wdrażanie wyznaczonych celów niniejszej strategii. Stanowią również katalog dobrych praktyk skierowanych nie tylko do samorządu terytorialnego, ale również do pozostałych interesariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności lokalnej. Podstawową zasadą dotyczącą prawidłowego planowania przestrzennego w Gminie jest zagwarantowanie udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów planistycznych dotyczących zagospodarowania przestrzeni. W związku z tym konieczne jest informowanie mieszkańców o możliwości uczestniczenia w zarządzaniu obszarem Gminy.

Ochrona środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Zapobieganie ekspansji zabudowy na tereny leśne.
- Ochrona istniejących ekosystemów i bioróżnorodności.
- Ochrona jakości wód, w tym przed negatywnymi czynnikami działalności rolniczej.
- Redukcja zewnętrznych przestrzeni reklamowych.
- Ochrona istniejących oraz identyfikacja potencjalnych form ochrony przyrody.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.
- Zapobieganie antropopresji na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych.
- Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i gleb.
- Tworzenie pasów zieleni komunikacyjnej stanowiących barierę dla rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz zwiększanie powierzchni terenów zielonych.

	▪ Zapewnienie efektywności energetycznej poprzez zwiększenie udziału wytworzonej energii odnawialnej poprzez aktywną promocję OZE i prowadzenie prac termomodernizacyjnych budynków. ▪ Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalno-bytowych oraz źródeł liniowych, w tym wymiana indywidualnych źródeł ciepła. ▪ Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez organizację warsztatów/kampanii informacyjnych i edukacyjnych.
Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	▪ Tworzenie parków kulturowych. ▪ Ochrona obiektów zabytkowych i terenów o wysokiej wartości kulturowej. ▪ Promocja atrakcji turystycznych oraz lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego, przy zachowaniu ich potencjału i wartości. ▪ Systematyczne aktualizowanie gminnej ewidencji zabytków. ▪ Ochrona tradycyjnych form architektonicznych. ▪ Realizacja gminnego programu opieki nad zabytkami. ▪ Prowadzenie wymaganych prac konserwatorskich obiektów zabytkowych, przy uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. ▪ Redukcja zewnętrznych przestrzeni reklamowych, obniżających wartość estetyczną obiektów.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	▪ Zapobieganie zjawisku rozproszenia zabudowy oraz uzupełnianie istniejącej struktury przestrzennej/układów urbanistycznych. ▪ Lokalizacja nowych form zabudowy, szczególnie o charakterze publicznym, na terenach z wykształconą infrastrukturą transportową. ▪ Zakaz tworzenia nowej zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią. ▪ Wzmacnianie zewnętrznych i wewnętrznych sieci połączeń komunikacyjnych. ▪ Budowanie właściwych relacji przestrzennych poprzez zapewnienie dostępu do przestrzeni zielonych, terenów rekreacyjnych oraz układów komunikacyjnych. ▪ Możliwość realizacji komunalnej zabudowy mieszkaniowej na obszarach będących własnością Gminy.
Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	▪ Ograniczanie lokalizacji obiektów na terenach czynnych biologicznie. ▪ Uwzględnianie zasad zrównoważonego zagospodarowania terenu. ▪ Lokalizacja obiektów handlu wielkopowierzchniowego przy zapewnieniu optymalnego połączenia komunikacyjnego i infrastruktury technicznej. ▪ Uwzględnienie zapisów obowiązujących dokumentów planistycznych, będących aktami prawa miejscowego, mając na uwadze zachowanie ładu przestrzennego. ▪ Przeprowadzanie analiz oceny wpływu inwestycji na środowisko i krajobraz.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	▪ Zagwarantowanie udziału lokalnej społeczności w kształtowaniu przestrzeni. ▪ Lokowanie inwestycji celu publicznego w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz na podstawie ustaleń aktów prawa miejscowego. ▪ Przeprowadzanie analiz oceny wpływu inwestycji na środowisko i krajobraz.
Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	▪ Zwiększenie dostępności transportu zbiorowego do kluczowych punktów użyteczności publicznej. ▪ Zapewnienie bezpiecznego systemu komunikacji pieszej, rowerowej, transportu zbiorowego oraz samochodowego poprzez budowę poboczy, chodników, przejść dla pieszych, montaż lamp ulicznych i sygnalizacji świetlnych. ▪ Rozwój systemów ścieżek i tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. ▪ Tworzenie miejsc postojowych zgodnie z zapotrzebowaniem. ▪ Rozwój sieci dróg w obszarach o najniższej dostępności transportowej. ▪ Rozwój szerokopasmowej sieci internetowej. ▪ Łączenie terenów zieleni urządzonej z systemem komunikacyjnym (przystanki, przystanki rowerowe, ścieżki rowerowe, ścieżki piesze). ▪ Stosowanie barier akustycznych przy szlakach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. ▪ Niwelowanie barier architektonicznych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. ▪ Przeprowadzanie analiz oceny wpływu inwestycji na środowisko. ▪ Zapobieganie przenikania zabudowy mieszkaniowej z przemysłową.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	▪ Lokalizacja urządzeń na użytkach rolnych klasy IV lub V. ▪ Lokalizacja urządzeń zgodnie ze wskazaniami dla poszczególnych obszarów, określonych w obowiązujących aktach prawa miejscowego.
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	▪ Zagwarantowanie udziału lokalnej społeczności w kształtowaniu przestrzeni. ▪ Przeprowadzenie procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć. ▪ Lokowanie inwestycji poza obszarami cennymi przyrodniczo. ▪ W przypadku możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań na stan środowiska przyrodniczego, należy wprowadzić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą. ▪ Uwzględnienie położenia form ochrony przyrody, ograniczeń wynikających z aktów prawa miejscowego oraz istniejących planów ochrony.
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	▪ Zachowanie oraz tworzenie kompleksów leśnych i towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu. ▪ Ochrona ekosystemów leśnych i zwiększanie poziomu lesistości. ▪ Przeznaczenie obszarów na rozwój przestrzeni produkcyjnej przy uwzględnieniu klas gleb oraz zgodnie z zasadami ochrony gruntów i siedlisk przyrodniczych. ▪ Rozwój rolniczych i leśnych przestrzeni przyrodniczych na terenach poeksploatacyjnych w celu ich rekultywacji. ▪ Zapobieganie ekspansji zabudowy na tereny rolnicze. ▪ Zapobieganie redukcji obszarów rolniczych. ▪ Zalesianie nieużytków i obszarów o słabej jakości gruntów. ▪ Ochrona gleb o wysokiej jakości.

	▪ Tworzenie ośrodków doradztwa rolniczego. ▪ Utrzymanie elementów kształtujących krajobraz terenów rolnych (m.in. zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, wyspy leśne, oczka wodne, zagłębienia bezodpływowe, torfowiska). ▪ Przeciwdziałanie rozdrobnieniu powierzchni gospodarstw rolnych. ▪ Wzrost konkurencyjności i produktywności gospodarstw. ▪ Propagowanie i stosowanie dobrych praktyk rolniczych.
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	▪ Tworzenie zielonych przestrzeni sprzyjających rozwojowi funkcji rekreacyjnych, wypoczynkowych, edukacyjnych i integrujących społeczność lokalną. ▪ Zagwarantowanie udziału lokalnej społeczności w kształtowaniu przestrzeni. ▪ Rewitalizacja obiektów przemysłowych na cele społeczne, gospodarcze i środowiskowe. ▪ Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Terytorialny wymiar strategii

Terytorializacja polityki rozwoju ma na celu wskazanie konkretnych obszarów wymagających specjalnego wsparcia i pomocy, wykraczających poza działania określone dla całego województwa. Umożliwi to ukierunkowanie konkretnych działań na rzecz wykorzystania i intensyfikacji wewnętrznych i indywidualnych potencjałów oraz przeciwdziałanie występującym barierom rozwojowym.

Tereny wymagające szczególnego wsparcia określone zostały jako obszary strategicznej interwencji (OSI). Zgodnie z art. 5 pkt 6b Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jest to *obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne*. Podejmowane działania w zakresie OSI mają za zadanie podniesienie poziomu i jakości życia lokalnej społeczności oraz rozwój gospodarczy JST. Kluczowym elementem jest wykorzystanie istniejących przewag konkurencyjnych oraz inicjowanie procesów rozwojowych na bazie posiadanych zasobów. Rolą samorządów terytorialnych jest reagowanie na zachodzące przemiany społeczno-gospodarcze oraz zapobieganie wystąpieniu negatywnych konsekwencji, przy jednoczesnym tworzeniu optymalnych warunków do zapewnienia rozwoju obszaru. Oferowane wsparcie w ramach polityki regionalnej skierowane jest głównie do obszarów o niekorzystnej sytuacji, wynikającej przede wszystkim z peryferyjnego położenia czy też utraty funkcji społeczno-gospodarczych.

Poziom krajowy

Zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, na poziomie krajowym wyznaczono następujące OSI:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- Polska Wschodnia (województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie),
- Śląsk (do którego przynależy gmina Pszczyna).

KSRR w ramach OSI Śląsk, przewiduje działania ukierunkowane przede wszystkim na reindustrializację, rozwój branż kreatywnych, innowacyjnych, nowoczesnych, transformacji gospodarczej regionu, w tym rozwój kapitału ludzkiego, wdrażania programów rewitalizacji i rekultywacji dotyczących terenów przemysłowych, a także poprawy jakości powietrza.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym wskazującym OSI jest Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, wyróżniająca je w ujęciu **funkcjonalnym** oraz **tematycznym**.

Pierwsza kategoria obszarów strategicznej interwencji wyznacza tzw. **subregiony**, odpowiadające Miejskim Obszarom Funkcjonalnym (MOF), a więc jednostki zorganizowane wokół kluczowych ośrodków węzłowych wraz z otoczeniem funkcjonalnym, które poprzez dyfuzję procesów rozwojowych, oddziałują na rozwój pozostałych obszarów, wchodzących w ich skład. W województwie śląskim wyznaczono 4 subregiony: północny, południowy, zachodni i centralny, w obrębie którego znajduje się gmina Pszczyna. Subregion centralny, jako największy z pozostałych, zajmuje powierzchnię 5 577 km² (45% powierzchni województwa śląskiego), a liczba ludności szacowana jest na 2,6 mln osób² (60% mieszkańców województwa śląskiego). Centrum subregionu stanowi Metropolia

² Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.

Górnośląska, w skład której wchodzi 23 miasta, pełniące przede wszystkim funkcje gospodarcze, naukowe, badawczo-rozwojowe, kulturalne oraz zdrowotne. W otoczeniu Metropolii Górnośląskiej wytyczono Bezpośrednie Otoczenie Metropolii Górnośląskiej (BOMG), do którego zaliczono gminy o silnym powiązaniu funkcjonalnym z ośrodkiem centralnym. BOMG stanowić będzie miejsce przepływu procesów rozwojowych, integracji usług oraz planowania działań rozwojowych. Uzupełnienie struktury funkcjonalnej regionu i subregionów stanowią **lokalne ośrodki rozwoju** – miasta świadczące istotne usługi publiczne o ponadlokalnym charakterze, do których zaliczono m.in. miasto Pszczynę.

Wśród głównych potencjałów Subregionu Centralnego wyróżniono:

- funkcjonowanie na terenie subregionu pierwszej w Polsce Metropolii, będącej silnym ośrodkiem gospodarczym, naukowym, kulturalnym, miejscem koncentracji funkcji metropolitalnych oraz miejscem tworzenia i wdrażania innowacji,
- dywersyfikacja przemysłu i znaczny potencjał gospodarczy w dużej części oparty o działalności innowacyjne,
- wysoka atrakcyjność inwestycyjna,
- wysokie kompetencje kapitału ludzkiego i silny kapitał społeczny,
- silny ośrodek naukowy, badawczy i akademicki ze zróżnicowaną i stale rozwijaną ofertą,
- dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa i logistyczna, obejmująca wszystkie gałęzie transportu,
- obszary o wysokich walorach środowiskowych objęte rezerwatami przyrody i znacznym potencjale turystycznym,
- koncentracja potencjałów związana z niewielkimi odległościami pomiędzy jednostkami subregionu oraz z odległością od innych obszarów metropolitalnych o podobnej skali.

Do głównych wyzwań Subregionu Centralnego zaliczono takie czynniki, jak:

- wzmocnienie procesu wewnętrznej integracji GZM,
- wzmacnianie dywersyfikacji gospodarczej bazy ekonomicznej obszaru,

- poprawa jakości środowiska, w tym w szczególności jakości powietrza, wód powierzchniowych i klimatu akustycznego,
- kształtowanie racjonalnej gospodarki wodnej w związku z nadmiernym wykorzystaniem wód podziemnych,
- poprawa bezpieczeństwa powodziowego oraz przeciwdziałanie skutkom suszy,
- skuteczniejsze wykorzystywanie potencjałów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju produktów turystycznych, w tym rozwój infrastruktury turystycznej,
- wyhamowanie niekorzystnych procesów demograficznych,
- rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych, w tym terenów i obiektów przemysłowych,
- ograniczanie zjawiska suburbanizacji,
- harmonizacja rozwoju infrastruktury oraz organizacji transportu publicznego,
- wzmocnienie działań na rzecz sprawiedliwej transformacji.

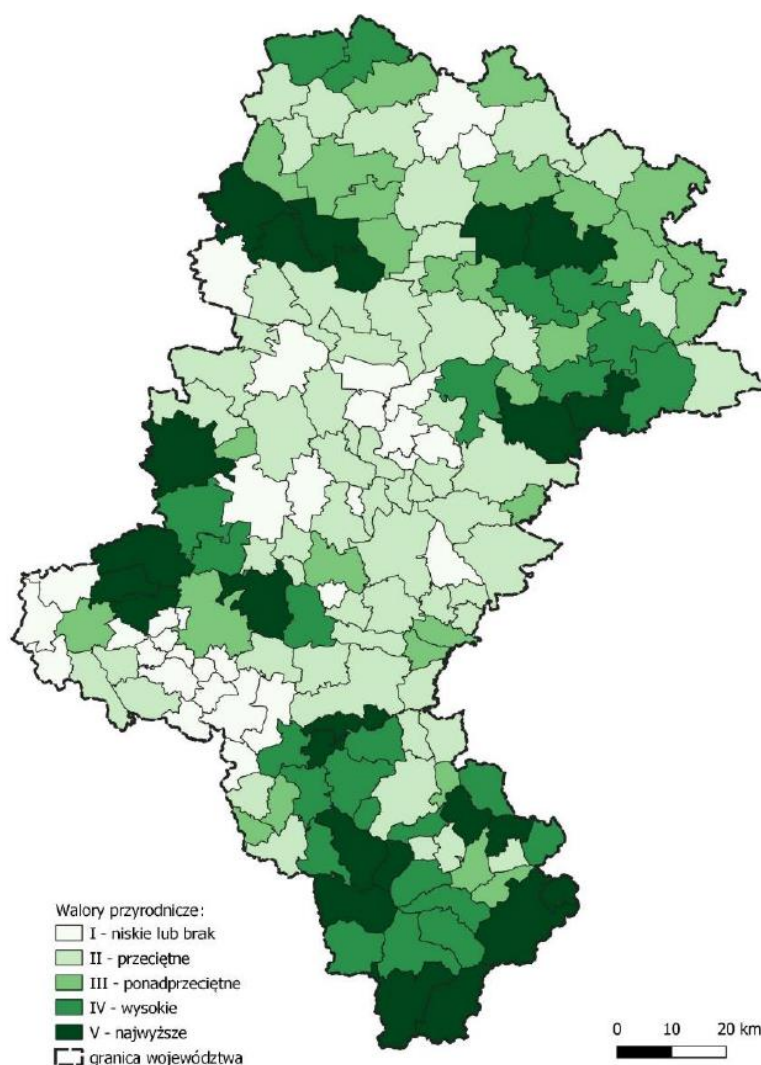
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznacza drugi typ OSI w ujęciu funkcjonalnym: **obszary miejskie i wiejskie**.

W ujęciu tematycznym, dokument przedstawia 5 OSI w podziale na dwie grupy, tj. **OSI konkurencyjne** (obszary cenne przyrodniczo, ośrodki wzrostu) oraz **OSI problemowe** (gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze, gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza oraz gminy w transformacji górniczej).

OSI – obszary cenne przyrodniczo został określony na podstawie udziału powierzchni cennej przyrodniczo (tj. rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz korytarze ekologiczne) w powierzchni całej gminy. Gminę Pszczyna zakwalifikowano do klasy II z przeciętnymi walorami przyrodniczymi.

Wśród głównych wyzwań zdefiniowanych dla OSI – obszary cenne przyrodniczo wskazano ochronę różnorodności biologicznej i georóżnorodności, poprawę stosunków wodnych, ochronę siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych, zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych oraz programowanie i prowadzenie zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym, ukierunkowanej na wykorzystywanie lokalnych potencjałów.

Rysunek 8. OSI - obszary cenne przyrodniczo

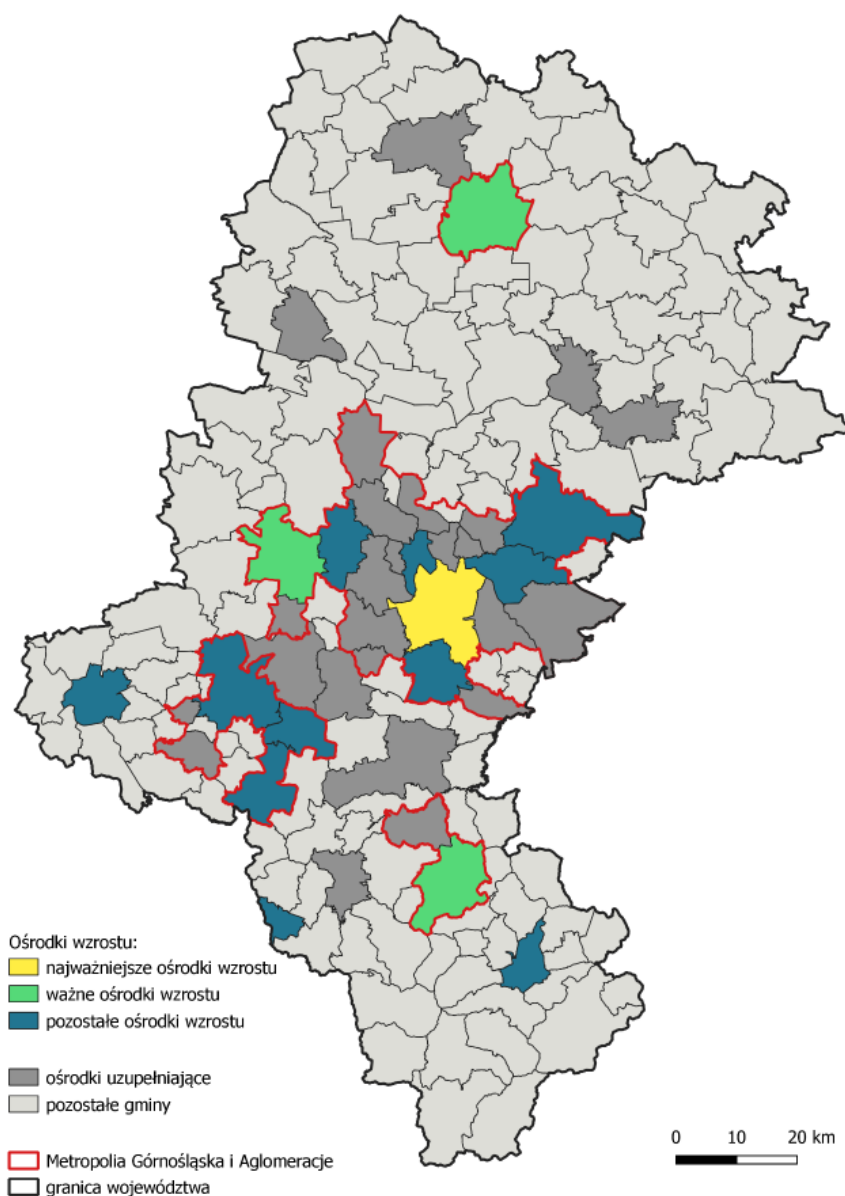

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

OSI – ośrodki wzrostu stanowią obszary pełniące istotne funkcje gospodarcze i społeczne w regionie, przyczyniające się do rozwoju całego obszaru województwa śląskiego. Wyznaczając regionalne ośrodki wzrostu, brano pod uwagę takie czynniki jak poziom wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego, atrakcyjność lokalnego rynku pracy, czy też dostępność szkolnictwa wyższego oraz jednostek badawczo-rozwojowych. Ponadto badaniu poddano kwestie związane z poziomem przedsiębiorczości, innowacyjnością podmiotów gospodarczych oraz dostępnością usług wyższego rzędu. Klasyfikację tego typu OSI oparto na czterech kategoriach gmin: najważniejsze ośrodki wzrostu, ważne ośrodki wzrostu, pozostałe ośrodki wzrostu, ośrodki uzupełniające. Ich funkcjonowanie stanowi o poziomie konkurencyjności regionu.

Wśród głównych wyzwań rozwojowych wskazano takie aspekty jak: podniesienie poziomu innowacyjności w sektorze przedsiębiorstw, wzmocnienie potencjału i skali oddziaływania oraz pozycji na arenie międzynarodowej ośrodków akademickich oraz sektora B+R, rozwój funkcji metropolitalnych, poprawa jakości środowiska i przestrzeni, a także tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy, m.in. poprzez zatrzymanie procesu „drenażu mózgów”. Gmina Pszczyna zaklasyfikowana została do ośrodków uzupełniających.

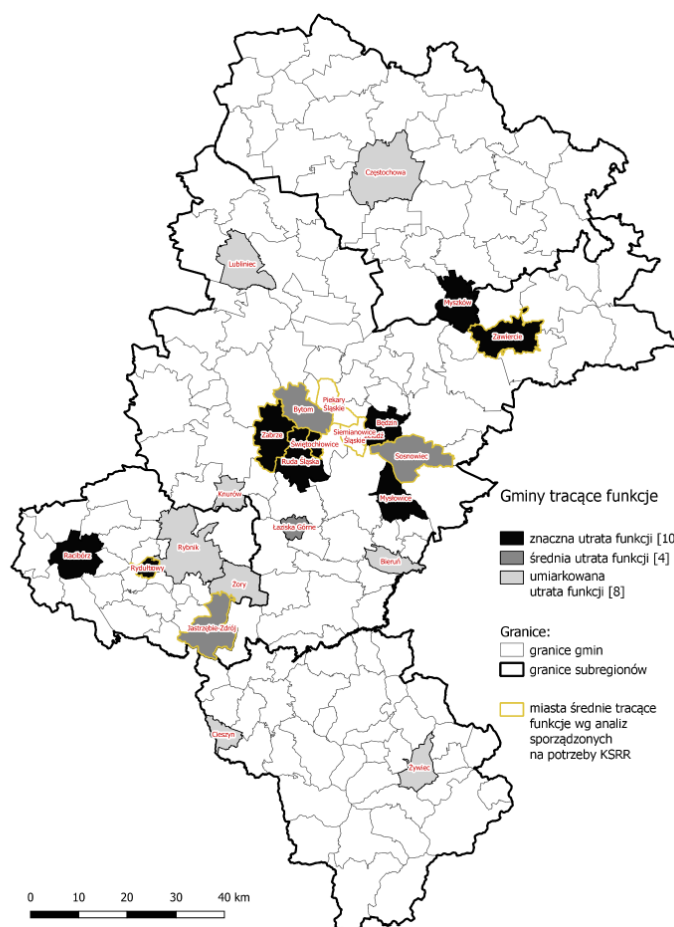
Rysunek 9. OSI - ośrodki wzrostu

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

OSI – gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze stanowią jednostki, które w ostatnim czasie utraciły swoje znaczenie jako istotne ośrodki gospodarcze i społeczne w regionie, m.in. jako atrakcyjne miejsca pracy czy zamieszkania. Delimitację gmin tracących funkcje społeczno-gospodarcze przeprowadzono w oparciu o wskaźniki z zakresu zagadnień demograficznych, finansów jednostek samorządu terytorialnego, sytuacji na rynku pracy, poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców, mieszkalnictwa czy też dostępności usług publicznych. Przeprowadzona analiza uwzględniała zachodzące zmiany w zakresie branych pod uwagę wskaźników. W efekcie wyznaczono 3-stopniową skalę natężenia zjawiska: znaczna utrata funkcji, średnia utrata funkcji oraz umiarkowana utrata funkcji. Znaczącym wyzwaniem dla regionu w tym aspekcie jest stworzenie zrównoważonej sieci ośrodków miejskich, wzmocnienie potencjału gospodarczego, zwiększenie inwestycji w sektorze przedsiębiorstw, rozwoju usług, poprawa dostępu do oferty kulturowej i rekreacyjnej, czy też wzmocnienie aktywności obywatelskiej. Gmina Pszczyna nie została wyodrębniona jako omawiany obszar strategicznej interwencji, co świadczy o jej stabilnej sytuacji pod względem społeczno-gospodarczym na tle regionu.

Rysunek 10. OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze

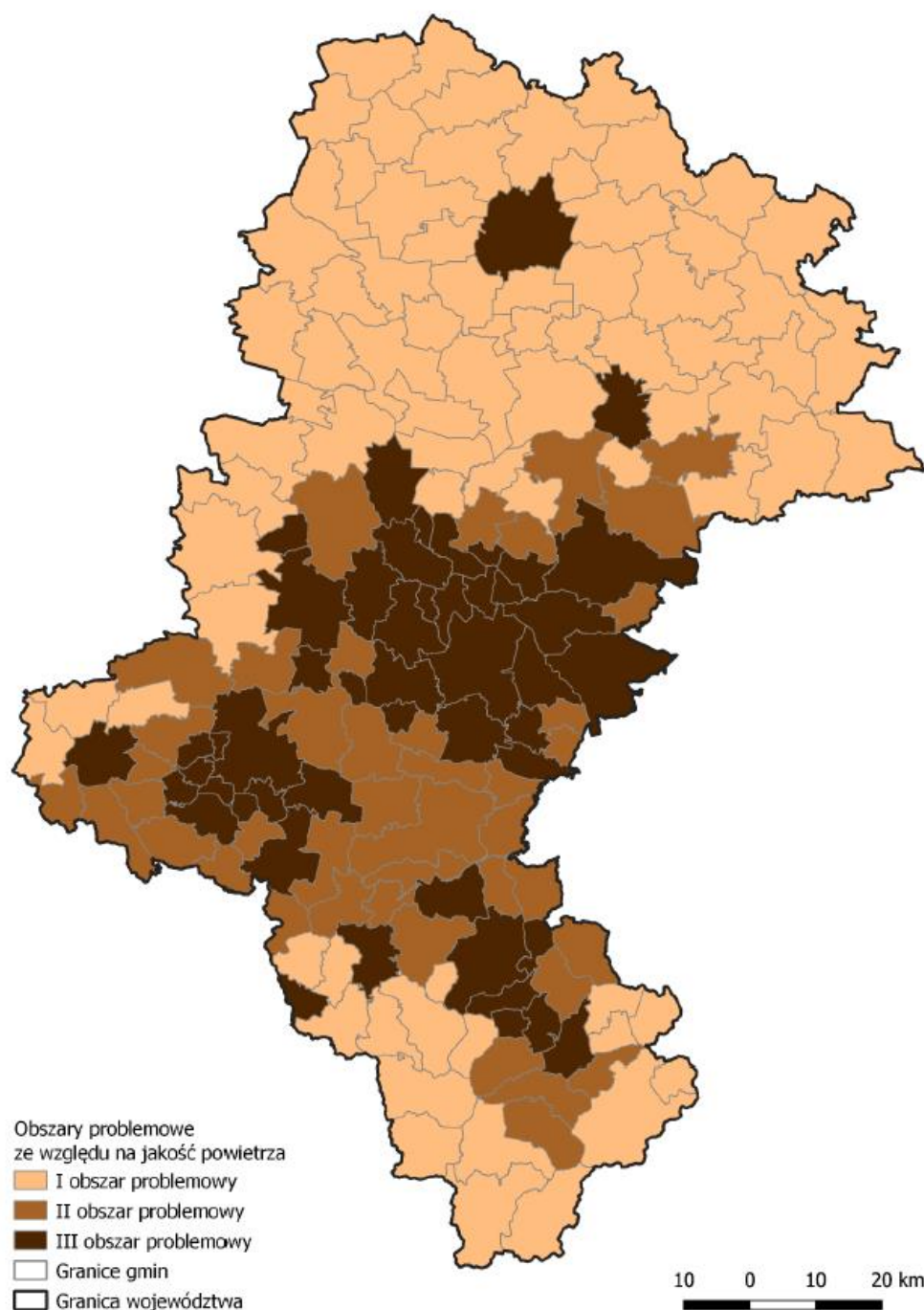

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza stanowią jedno z największych obszarów problemowych całego województwa śląskiego. Wyznaczając OSI, kierowano się danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie średniorocznych przekroczeń norm jakości powietrza pod względem pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz PM₁₀, a także benzo(a)pirenu. Gminy, na których terenie zaobserwowano przekroczenie jednego dowolnego wskaźnika jakości powietrza przypisano do obszaru I, przekroczenie dwóch wskaźników skutkowało zakwalifikowaniem do obszaru II, natomiast gdy przekroczenie średnich norm dotyczyło wszystkich trzech wskaźników gminy zaliczone zostały do obszaru III. Zanieczyszczenie powietrza jest jedną z głównych barier rozwojowych regionu, czego podstawową przyczyną jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych. Wśród głównych wyzwań w tym zakresie, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” przewiduje ograniczenie niskiej emisji, rozbudowę sieci ciepłowniczej oraz wdrażania innowacji ograniczających negatywny wpływ na środowisko,

a także egzekwowanie przez wszystkie gminy tzw. „uchwały antysmogowej”. Gmina Pszczyna znalazła się w II obszarze problemowym, w związku z czym Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 szeroko nawiązuje do realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska, w tym poprawy jakości powietrza.

Rysunek 11. OSI - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

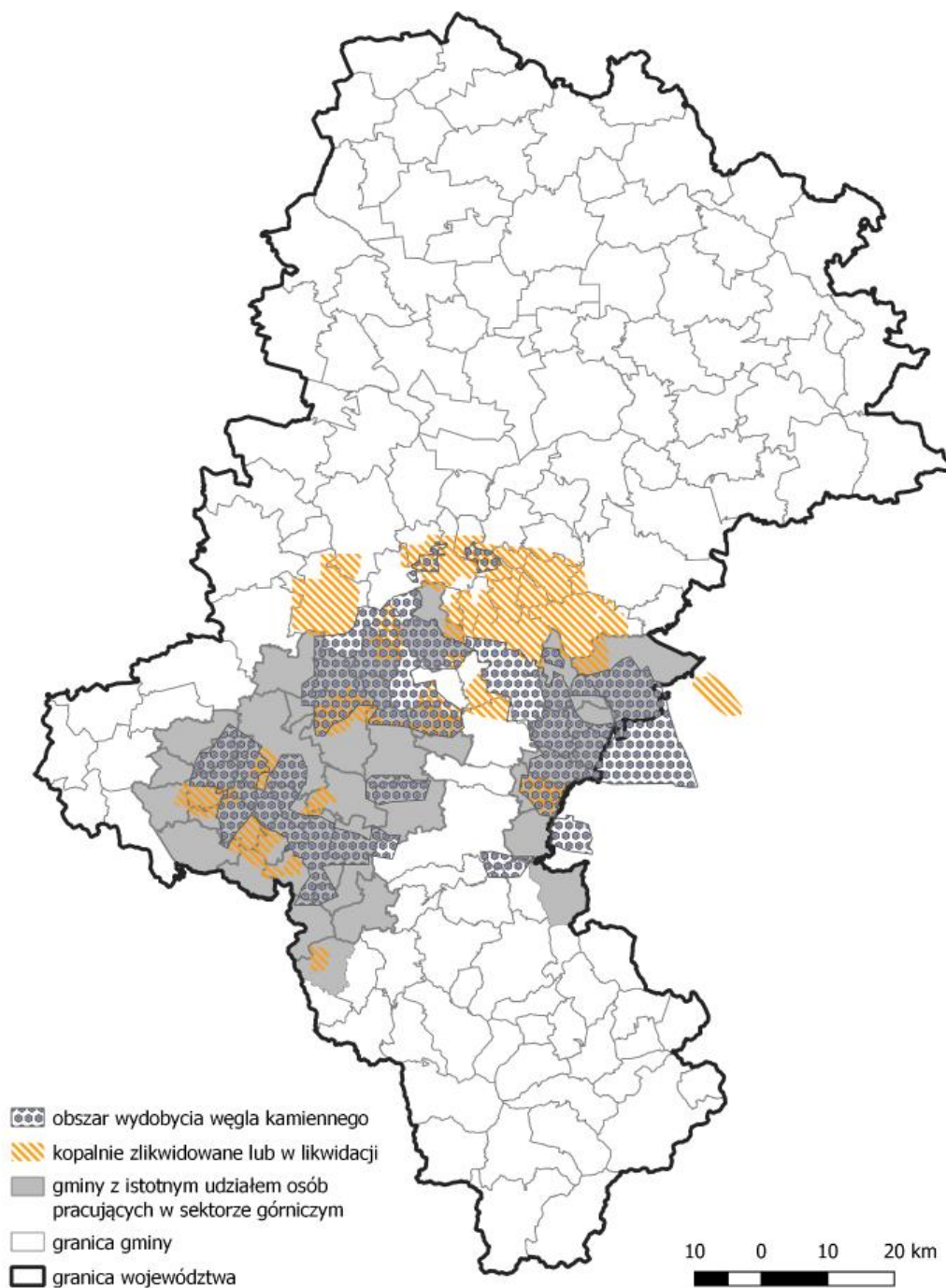
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

OSI – gminy w transformacji górniczej stanowią gminy, na terenie których przewiduje się występowanie lub już istnieją negatywne skutki zachodzących procesów restrukturyzacyjnych w zakresie sektora górniczego. Na potrzeby analizy, pod uwagę wzięto takie czynniki jak zachodzące zjawiska społeczne, przestrzenne oraz środowiskowe, w związku z występowaniem jednej z następujących przesłanek:

- występowanie terenów pogórnich po zakończonej już działalności wydobywczej (kopalnie zlikwidowane lub w likwidacji),
- aktualnie prowadzona działalność wydobywcza węgla kamiennego,
- występowanie znacznej liczby pracujących w sektorze górniczym.

Mając na uwadze powyższe, wyróżniono 3 typy gmin transformacji górniczej: społeczno-przestrzennej, społecznej oraz przestrzennej. Gminę Pszczyna zaliczono do ostatniej formy wprowadzonej kwalifikacji, wymagając tym samym podjęcia działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, istotnym problemem obszaru jest zagospodarowanie terenów po zakończonej eksploatacji górniczej, a także utrzymanie aktywności zawodowej osób zatrudnionych w górnictwie i powiązanych z nim branżach. Ponadto działania należy ukierunkować na poprawę jakości środowiska, poprawę stanu przestrzeni publicznych, a także aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców regionu.

Rysunek 12. OSI - gminy w transformacji górniczej

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.

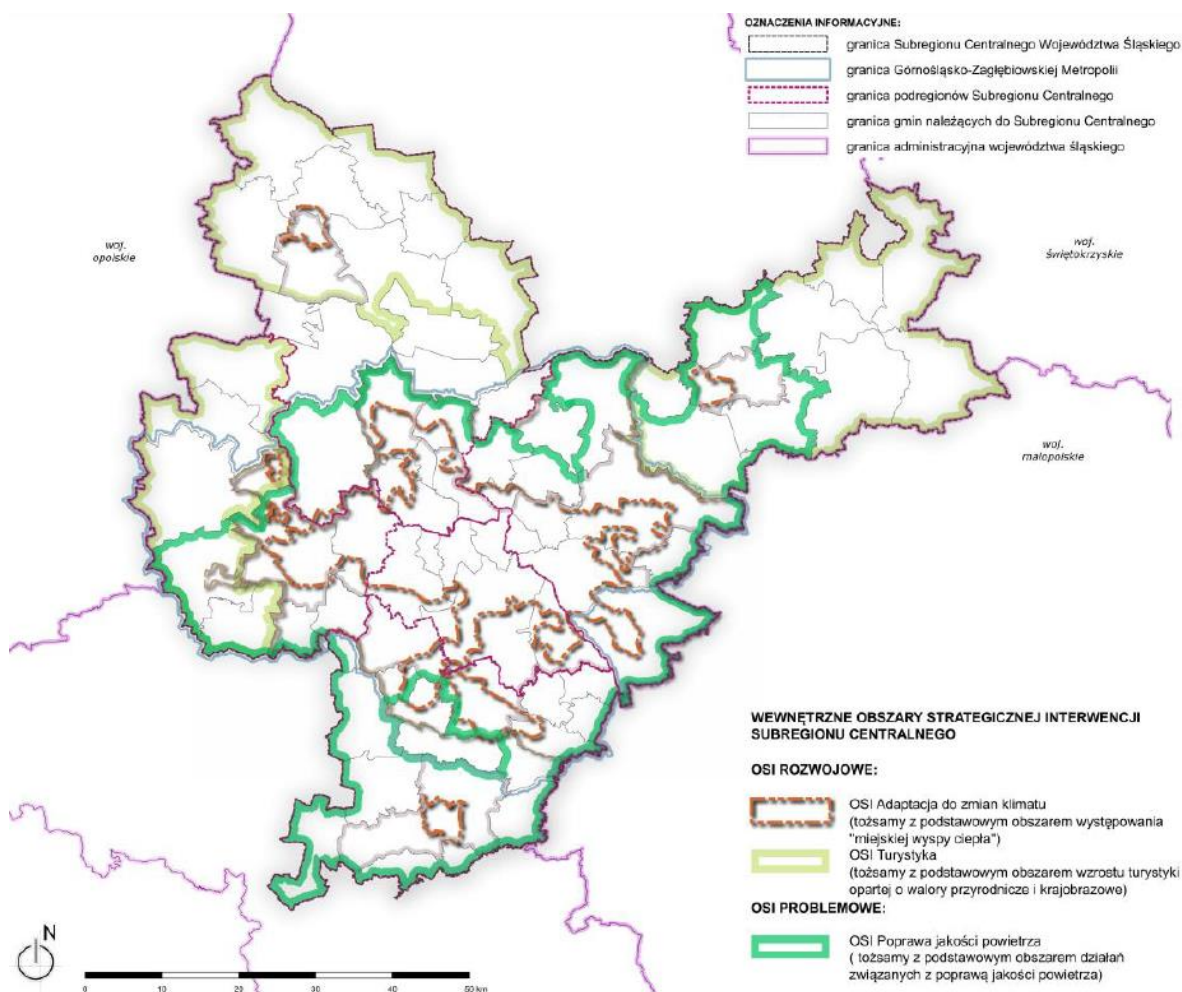
Dokument wyznacza 3 podstawowe obszary strategicznej interwencji, przedstawione w poniższej tabeli, wraz z działaniami wskazanymi do realizacji. Gminę Pszczyna uwzględniono w OSI Adaptacja do zmian klimatu oraz OSI Poprawa jakości powietrza.

Tabela 2. OSI wskazane w Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.

OSI	Działania wskazane do realizacji	Wyznaczony obszar
Adaptacja do zmian klimatu	- wykorzystanie istniejącego potencjału terenów zielonych oraz terenów przemysłowych i pokopalnianych przekształcanych na cele środowiskowe w łagodzeniu skutków zmian klimatu, - prowadzenie działań zmierzających do ograniczania efektu miejskiej wyspy ciepła, - zapobieganie występowaniu powodziom, w tym będących wynikiem nawałnych opadów deszczu, - ograniczanie skutków susz.	Działania w ramach OSI Adaptacja do zmian klimatu prowadzone będą w całym Subregionie Centralnym, ze szczególnym uwzględnieniem rdzenia i części węzłowej oraz z wykorzystaniem terenów zielonych w północnej i południowej części subregionu.
Poprawa jakości powietrza	- poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych, - zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii w miksie energetycznym subregionu, w tym poprzez rozwój energetyki prosumenckiej, klastrów energii i społeczności energetycznych, a także infrastruktury wytwarzania i magazynowania energii, - działania promujące komunikację publiczną oraz mikromobilność, - inwestycje w zero- oraz niskoemisyjny tabor komunikacji publicznej, w tym infrastrukturę i tabor szynowy.	Obszar ten pokrywa się z <i>OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza</i> wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie i obejmuje cały subregion. Obszarem podstawowej interwencji będą natomiast działania realizowane w rdzeniu oraz w części węzłowej subregionu.
Turystyka	- wykorzystanie istniejącego potencjału turystycznego opartego na: terenach zielonych, obiektach historycznych i przyrodniczych, produktach regionalnych wskazanych obszarów.	Obszar OSI Turystyka pokrywa się z <i>OSI Obszary cenne przyrodniczo oraz Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze</i> wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie. Działania w ramach OSI Turystyka prowadzone będą szczególnie w północnej i zachodniej części subregionu.

Źródło: Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.

Rysunek 13. Obszary Strategicznej Interwencji Subregionu Centralnego

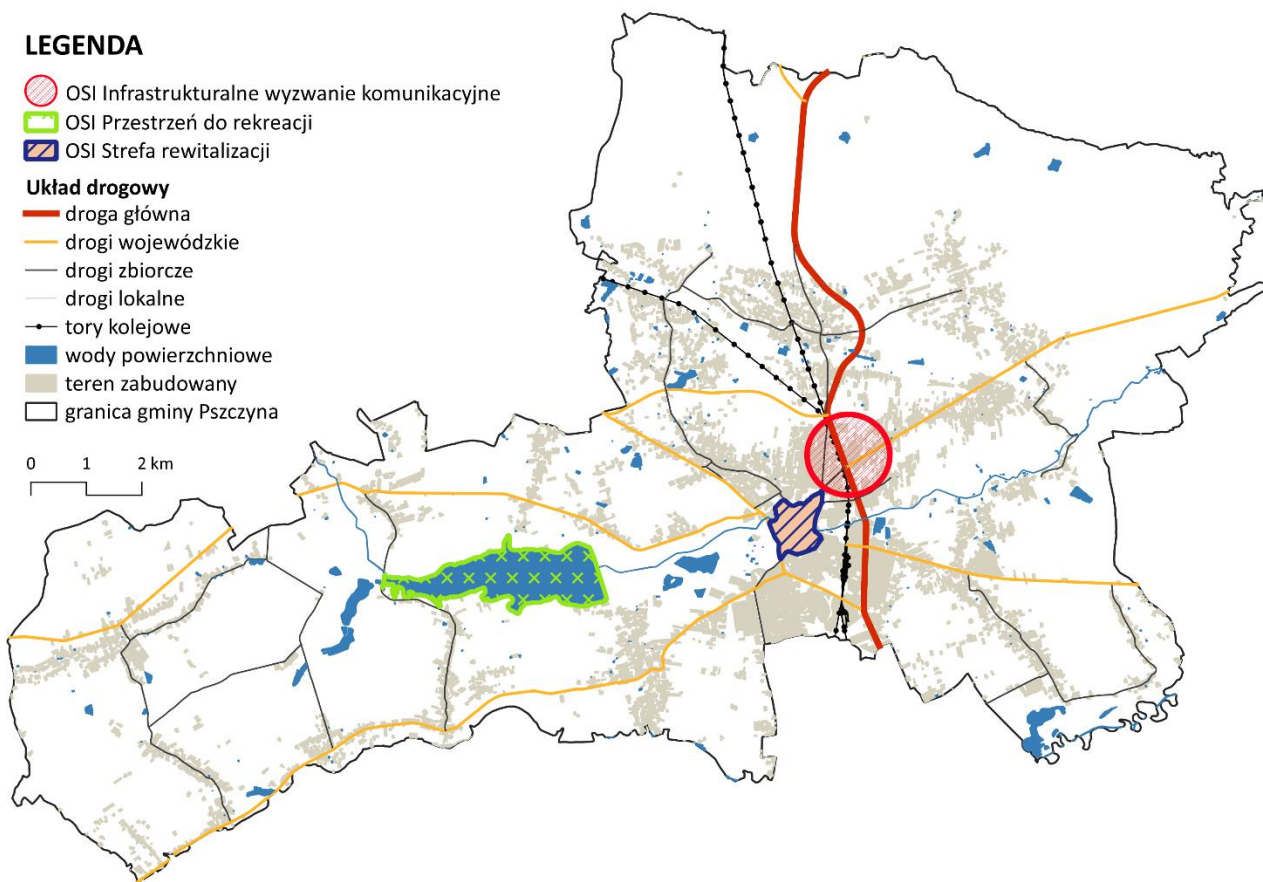
Źródło: Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.

Poziom lokalny

Na podstawie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z mieszkańcami, władzami Gminy oraz w oparciu zarówno o analizę danych zastanych, przestrzennych, jak i uwarunkowań społeczno-gospodarczych, na terenie gminy Pszczyna wyznaczono 3 kluczowe obszary strategicznej interwencji, wymagające szczególnego wsparcia i podjęcia interwencji wspomagających stymulowanie czynników rozwojowych:

- OSI – Infrastrukturalne wyzwanie komunikacyjne,
- OSI – Przestrzeń do rekreacji,
- OSI – Strefa rewitalizacji.

Rysunek 14. Zidentyfikowane obszary strategicznej interwencji w gminie Pszczyna

Źródło: opracowanie własne

OSI – Infrastrukturalne wyzwanie komunikacyjne jest miejscem powstawania intensywnych problemów komunikacyjnych na terenie Gminy – stanowi punkt przecięcia istotnych szlaków komunikacyjnych: DK1, DW 931 oraz linii kolejowej. Ograniczenia te w sposób negatywny oddziałują na mobilność, komfort życia oraz bezpieczeństwo lokalnej społeczności, definiując OSI – Infrastrukturalne wyzwania komunikacyjne jako obszar problemowy, wymagający przeprowadzenia działań naprawczych. Likwidacja utrudnień transportowych usprawni płynność komunikacyjną i znacząco zmniejszy natężenie przejazdów, przede wszystkim w okresach najintensywniejszego ruchu drogowego.

Zakres planowanych działań:

- przygotowanie specjalistycznej dokumentacji projektowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi,
- budowa infrastruktury drogowej, w tym infrastruktury towarzyszącej, zapewniającej odpowiedni poziom bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom ruchu drogowego,
- zastosowanie bezkolizyjnych skrzyżowań, upłynniających przepływ ruchu drogowego,
- odciążenie centrum miasta Pszczyny poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego.

OSI – Przestrzeń do rekreacji obejmuje obszar Jeziora Łąka, stanowiącego jeden z głównych obiektów sportowo-rekreacyjnych zlokalizowanych na terenie Gminy. Obiekt posiada istotny potencjał w zakresie generowania impulsów rozwojowych, umożliwiając zarówno mieszkańcom, jak i turystom aktywne spędzanie czasu wolnego, a także udział w organizowanych wydarzeniach. Należy mieć na uwadze, że inwestowanie w rozwój infrastruktury pozytywnie wpłynie na jakość i poziom życia mieszkańców, a także na wysoki poziom estetyki obszaru. W związku z tym, udzielenie specjalnego wsparcia dla OSI – Przestrzeń rekreacji wydaje się być w pełni uzasadnione, aby maksymalnie wykorzystać szanse rozwojowe Gminy.

Zakres planowanych działań:

- rozwój systemu dróg rowerowych na terenie Gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- organizowanie wydarzeń/imprez okolicznościowych, integrujących lokalną społeczność,
- organizowanie zawodów sportowych,
- propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Gminy,
- wspieranie działalności Ośrodka Sportów Wodnych, w tym utrzymanie wysokiej jakości stanu istniejącej infrastruktury,
- rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców w każdej grupie wiekowej.

OSI – Strefa rewitalizacji obejmuje obszar Parku Zamkowego w Pszczynie, stanowiącego element układu urbanistycznego miasta Pszczyna oraz część pomnika historii „Pszczyna – zespół zamkowo-parkowy”. Jest to jeden z najważniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego nie tylko Gminy, ale całego regionu. Pełni także funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe, wpływając na wysoki poziom atrakcyjności Gminy pod względem turystycznym.

Zakres planowanych działań:

- przeprowadzenie prac inwentaryzacyjnych,
- utrzymanie i tworzenie nowych przestrzeni zieleni urządzonej,
- przeprowadzenie prac remontowych alejek,
- wykonanie planu nasadzeń,
- przebudowa rowów melioracyjnych, przepustów,
- odmulenie stawów i umocnienie ich brzegów,
- budowa drenażu niesystemowego,
- promocja walorów kulturowych Gminy.

Zgodność z dokumentami nadrzędnymi

Efektywne wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 uwarunkowane jest **wysokim stopniem zgodności jej założeń z dokumentami wyższego rzędu**, tj. na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Komplementarność opracowań strategicznych jest jednym z obowiązkowych elementów kreowania i prowadzenia spójnej polityki rozwojowej.

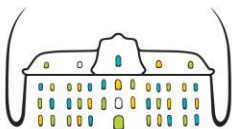
Wspólny kierunek podejmowanych działań usprawni funkcjonowanie Gminy w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz pozwoli na intensyfikację pożądaných efektów rozwojowych. Brak spójności prowadzonej polityki rozwojowej generuje konflikty w wielu obszarach, i tym samym pogłębia zjawisko marginalizacji danej jednostki samorządu terytorialnego.

Poziom międzynarodowy

Podstawowym dokumentem ukierunkowanym na podniesienie jakości życia społeczeństwa, zintensyfikowanie postępu gospodarczego oraz ochronę środowiska naturalnego jest **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju**, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych. Określa ona 17 celów zrównoważonego rozwoju opracowanych w trzech wymiarach: gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Agenda 2030 opiera się na 5 kluczowych aspektach (tzw. 5xP): ludzie (*people*), planeta (*planet*), dobrobyt (*prosperity*), pokój (*peace*) oraz partnerstwo (*partnership*). Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 w swoich założeniach nawiązuje do większości zagadnień Agendy 2030, a spójność celów obu dokumentów przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 3. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju

	Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie				
Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo				
Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt				
Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie				
Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt				
Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi				
Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie				
Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi				

Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność				
Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami				
Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu				
Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji				
Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom				
Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony				
Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustoszczenia, powstrzymywanie i odwracanie proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej				

Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu				
Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Kluczowym dokumentem określającym współpracę Polski z Unią Europejską jest **Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027**, przedstawiająca strategię wykorzystania Funduszy Europejskich w ramach działań rozwojowych. Wskazuje główne cele oraz obszary podejmowanych interwencji wraz ze wskazaniem instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie funduszami. Umowa Partnerstwa uwzględnia kontekst terytorialnego wymiaru polityki rozwojowej, co finalnie pozwoli na zwiększenie spójności kraju. Dokument definiuje 6 celów polityki spójności na lata 2021-2027. Zgodność założeń dokumentu ze Strategią Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 widoczna jest w ramach każdego celu Umowy Partnerstwa.

Tabela 4. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Umową Partnerstwa Polski i Unii Europejskiej na lata 2021-2027

	Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa				
Cel 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa				
Cel 3. Lepiej połączona Europa				

Cel 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym				
Cel 5. Europa bliżej obywateli				
Cel 6. Łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Poziom krajowy

Najważniejszym dokumentem w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej kraju jest **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**. Określa ona podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki w sferze społecznej, gospodarczej, regionalnej i przestrzennej oraz nowy model rozwoju – odpowiedzialny, społecznie i terytorialnie zrównoważony. Wśród istotnych wyzwań dotyczących polskiej gospodarki wyznaczono 5 pułapek rozwojowych: średniego dochodu, braku równowagi, przeciętnego produktu, demograficzna oraz słabości instytucjonalnej. Jako bariery rozwojowe wskazano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Głównym celem dokumentu jest *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*, co pozytywnie wpłynie na poprawę sytuacji finansowej Polaków, i tym samym zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 nawiązuje do wszystkich celów SOR, w tym w szczególności w zakresie celu 2. *Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony* oraz celu 3. *Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu*.

Tabela 5. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

	Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną				
Cel 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony				
Cel 3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) pełni rolę podstawowego dokumentu w zakresie polityki regionalnej państwa rozwijając postanowienia SOR w zakresie filaru *rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. Przedstawia ona cele polityki regionalnej oraz wskazuje działania konieczne do podjęcia przez rząd, samorządy terytorialne oraz pozostałe podmioty uwzględnione w ich realizowaniu. Dokument ukierunkowany jest na zapewnienie zrównoważonego rozwoju w skali kraju w celu eliminowania występujących dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym JST wykorzystując lokalne potencjały rozwojowe. Zgodność założeń Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z KSRR zauważalna jest w zakresie większości celów operacyjnych (tabela 6).

Tabela 6. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

		Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
		Cel strategiczny			
		Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo				
	Cel 1.2. Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze				
	Cel 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska				
	Cel 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych				
	Cel 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów				
Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego				
	Cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i krajowym				
	Cel 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach				

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	Cel 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem				
	Cel 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym				
	Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych				
	Cel 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030, jako jeden z instrumentów realizacji SOR oraz jedna z dziewięciu horyzontalnych zintegrowanych strategii rozwoju, ma za zadanie podniesienie jakości życia społecznego i kulturalnego, co odnosi się do jednego z obszarów wymienionych w SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Uwzględnia ona działania dotyczące eliminowania istniejących deficytów przy wykorzystaniu potencjałów społeczeństwa obywatelskiego oraz sfery kulturowej. Ponadto, istotnym zadaniem jest rozwój gospodarczo-kulturowy poprzez podniesienie poziomu efektywności funkcjonowania polskich branż kreatywnych. Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 wykazuje zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 przede wszystkim w zakresie wzmocnienia aktywności obywatelskiej oraz ochrony i promocji zasobów dziedzictwa kulturowego.

Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

		Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
		Cel strategiczny			
		Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne	Cel 1.1. Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami				
	Cel 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej				
Cel 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich	Cel 2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze				
	Cel 2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury				
	Cel 2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury				
	Cel 2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę				
	Cel 2.5. Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą				
Cel 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne	Cel 3.1. Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju				
	Cel 3.2. Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych				
	Cel 3.3. Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Kolejnym dokumentem uściślającym zapisy SOR jest **Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP 2030)**, nawiązująca do zdrowia, gospodarki i klimatu. Dokument stanowi podstawę w zakresie prowadzenia polityki ochrony środowiska w kraju, a jego głównym celem jest zagwarantowanie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia mieszkańców. Założenia PEP2030 stanowią odpowiedź na wyzwania dotyczące nasilających się skutków zmian klimatu, zwiększającej się konkurencji o zasoby naturalne, zagrożenia ekosystemów, złego stanu środowiska oraz jego wpływu na zdrowie ludzi. Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 uwzględnia założenia PEP2030 przede wszystkim w zakresie działań ukierunkowanych na adaptację do zachodzących zmian klimatycznych, zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz wykorzystywania OZE.

Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Polityką ekologiczną państwa 2030 - strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

	Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego				
Cel 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska				
Cel 3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Dokumentem określającym kierunki działań w zakresie zapobiegania kryzysowi wodnemu w Polsce jest **Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)** w perspektywie najbliższych kilku lat. Działania te dotyczą zarządzania zasobami wodnymi, zarządzania kryzysowego oraz szacowania strat spowodowanych suszą. Głównym celem jest zastosowanie optymalnych rozwiązań zarówno o charakterze technicznym (np. inwestycyjne), jak i nietechnicznym (np. działania edukacyjne). Zgodnie z PPSS, pod względem łącznego zagrożenia suszą zdecydowaną większość obszaru Gminy zakwalifikowano do klasy II (umiarkowanie zagrożona) – jedynie północno-zachodni fragment odznacza się klasą I (słabo zagrożona). Odmienne uwarunkowania widoczne są w zakresie suszy atmosferycznej, w przypadku której w zdecydowanej części Gminy występuje ekstremalne zagrożenie, natomiast pozostały obszar zaliczono do klasy III (silnie zagrożona). W sposób zróżnicowany sytuacja przedstawia się w zakresie suszy hydrogeologicznej, gdzie cały obszar gminy Pszczyna zakwalifikowano do klasy I (słabo zagrożona), natomiast w przypadku suszy rolniczej jedynie niewielki fragment zlokalizowany w południowo-wschodniej części Gminy wykazuje umiarkowane zagrożenie tego typu suszą. Biorąc pod uwagę suszę hydrologiczną, cały obszar gminy Pszczyna wykazuje słabe zagrożenie.

Do rekomendowanych działań przedstawionych w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy na terenie Gminy zalicza się:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.

W ramach PPSS, na terenie Gminy w latach 2021-2030 przewidywana jest realizacja zadania inwestycyjnego z PPI, służącego zwiększeniu retencji oraz wspierającego przeciwdziałanie skutkom suszy, tj. *Opracowanie koncepcji przeciwpowodziowej zlewni cieku Starowiejskiego*, za którego wykonanie odpowiedzialny jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gliwicach.

Rysunek 15. Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy - klasyfikacja zagrożenia suszą w gminie Pszczyna

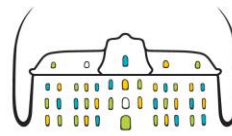
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.isok.gov.pl

Zgodnie ze zaktualizowanym **Planem zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP)**, przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2739), który obowiązuje od dnia 23 marca 2023 roku, w granicach gminy Pszczyna wskazano konieczność realizacji dwóch następujących zadań pn.: „Przebudowa i nadbudowa lewego wału rzeki Wisły oraz lewego wału rzeki Pszczynki od ujścia rzeki Gostynki (miejsce zakończenia nadbudowy wałów rzeki Gostynki w km 0+000 – 1+200) do nasypu kolejowego w m. Jedlina, gm. Bojszowy” o nr ID: W_MW_1447 oraz „Opracowanie koncepcji przeciwpowodziowej zlewni cieków Starowiejskiego” o nr ID: W_MW_1401.

Kluczowym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami jest **Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły**. Gmina Pszczyna znajduje się w granicach regionu wodnego Małej Wisły, stanowiącego obszar działania RZGW w Gliwicach. Na terenie objętym opracowaniem zlokalizowanych jest 9 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, a ich stan ogólny określony jest jako zły. Wśród przypisanych celów środowiskowych najczęściej wskazuje się na dobry lub umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D. Informacje dotyczące działań przypisanych dla poszczególnych JCW dostarczają Karty Charakterystyk znajdujące się pod adresem www.karty.apgw.gov.pl. Przedstawiają one działania o charakterze podstawowym (minimalne wymogi konieczne do spełnienia, zmierzające do zahamowania presji i niepogarszania stanu JCW) i uzupełniającym (konieczne do wypełnienia w przypadku, gdy działania podstawowe są niewystarczające do osiągnięcia dobrego stanu JCW). Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych dla większości JCWP przewidziano działania podstawowe i uzupełniające. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

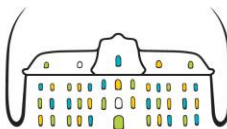
Tabela 9. Jednolite części wód powierzchniowych w gminie Pszczyna

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Stan ogólny	Przypisane cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działania
1.	Młynówka Komorowicka RW200000211329	zły	- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) - dobry stan chemiczny	zagrożona	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. Działania uzupełniające: - Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych.
2.	Biała RW20000421149	zły	- dobry potencjał ekologiczny - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benz o(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w), heptachlor(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: Działania podstawowe: • Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin. • Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. • Działania renaturyzacyjne.

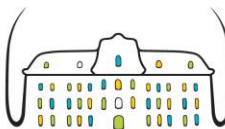

				• Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami. • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP. • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji leśnej w zlewni JCWP. • Opracowanie programu poprawy naturalnej retencji leśnej w zlewni JCWP. <u>Działania uzupełniające:</u> • Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.
--	--	--	--	--

3.	Strumień RW2000092111589	zły	- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. - Działania renaturyzacyjne. - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ. - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami. <u>Działania uzupełniające:</u> - Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych.
4.	Pszczynka od źródeł zb. Łąka RW2000092116559	zły	- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm)]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) - dobry stan chemiczny	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> - Działania renaturyzacyjne. - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez

					podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.
5.	Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy RW20001121199	zły	• dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D • stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> • Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. • Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Działania renaturyzacyjne. • Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.

6.	Korzenica RW200010211689	zły	• dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D • dobry stan chemiczny	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> • Rozpoznanie zasadności i realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.
7.	Pszczynka od zb. Łąka do ujścia RW20001121169	zły	• dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D • dobry stan chemiczny	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> • Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Działania renaturyzacyjne. <u>Działania uzupełniające:</u> • Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.

8.	Kanał Branicki RW20000921165529	zły	• dobry stan ekologiczny • dobry stan chemiczny	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> • Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. <u>Działania uzupełniające:</u> • Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
----	------------------------------------	-----	--	-----------	--

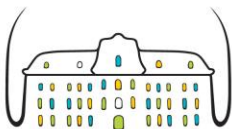
9.	Dokawa RW200010211669	zły	- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot amonowy, fosforany,, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D - dobry stan chemiczny	zagrożona	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. <u>Działania uzupełniające:</u> Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
----	--------------------------	-----	--	-----------	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.apgw.gov.pl

Ponadto, gmina Pszczyna znajduje się w obrębie 3 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), spośród których stan GW2000162 oraz GW200156 ocenia się jako dobry, natomiast w przypadku GW2000157 – jako słaby. Celem środowiskowym dla JCWPd nr 162 i nr 156 jest dobry stan chemiczny i ilościowy, natomiast względem JCPWd nr 157 – dobry stan chemiczny oraz brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego). Jedynie w przypadku GW200162 ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest niezagrożona, natomiast w odniesieniu do dwóch pozostałych JCWPd określono ją jako zagrożoną ilościowo i chemicznie. Planowane zadania do wykonania poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych przedstawiono w poniższej tabeli dla każdej z jednolitej części wód podziemnych.

Tabela 10. Jednolite części wód podziemnych w gminie Pszczyna

Lp.	Numer i kod JCWPd	Stan JCWPd	Przypisane cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działania
1.	162 GW2000162	dobry	• dobry stan chemiczny • dobry stan ilościowy	niezagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych nie zaplanowano żadnych działań podstawowych i uzupełniających.
2.	157 GW2000157	słaby	• dobry stan chemiczny • brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego)	zagrożona ilościowo i chemicznie	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych nie zaplanowano działań podstawowych. <u>Działania uzupełniające:</u> • Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie. • Ograniczenie zużycia wody w przemyśle. • Dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych. • Weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r. • Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych. • Szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. • Dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej".

					Opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych.
3.	156 GW2000156	dobry	- dobry stan chemiczny - dobry stan ilościowy	zagrożona ilościowo i chemicznie	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych nie zaplanowano działań podstawowych. Działania uzupełniające: - Dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej". - Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie. - Ograniczenie zużycia wody w przemyśle. - Szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. - Dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych. - Weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r. - Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych. - Opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.apgw.gov.pl

Zgodnie z art. 166 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.), w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią, m.in. w strategii rozwoju gminy uwzględnia się tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, przez które zgodnie z art. 16 pkt 34 ww. ustawy rozumie się:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, przedstawione zostały na mapach zagrożenia powodziowego, zgodnie z art. 169 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy. Obowiązujące mapy są dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Ich występowanie wiąże się z licznymi ograniczeniami w zagospodarowaniu przestrzeni, m.in. w zabudowie obszaru.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego stwierdzono, że na terenie gminy Pszczyna występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Ponadto, na analizowanym obszarze zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Poziom regionalny

Najważniejszym dokumentem względem gminy Pszczyna na poziomie regionalnym jest **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”**, będąca aktualizacją poprzedniej wersji dokumentu pn. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Stanowi on odpowiedź na wciąż zmieniające się uwarunkowania, definiując zarówno istniejące szanse, jak i wyzwania stojące przed regionem. Wyznacza on 4 cele strategiczne: *Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca, Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym, Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni*. Określona wizja przewiduje, że w 2030 roku *Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku*. Dokument podkreśla zróżnicowaną strukturę obszaru, mając na uwadze wysoki poziom urbanizacji, potencjał ludzki, zdywersyfikowaną gospodarkę, cenne zasoby przyrodnicze, a także zachodzące procesy restrukturyzacji.

Analizując zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna z ww. dokumentem zauważyć można znaczną spójność założeń odnoszących się przede wszystkim do poprawy jakości i poziomu życia mieszkańców, zapewnienia dostępności komunikacyjnej, ochrony środowiska przyrodniczego i adaptacji do zmian klimatycznych, a także wzmocnienia roli współpracy regionalnej.

Tabela 11. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

		Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
		Cel strategiczny			
		Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	A.1. Konkurencyjna gospodarka				
	A.2. Innowacyjna gospodarka				
	A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość				
CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych				
	B.2. Aktywny mieszkaniec				
	B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki				
CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	C.1. Wysoka jakość środowiska				
	C.2. Efektywna infrastruktura				
	C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu				

CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny				
	D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu				
	D.3. Nowoczesna administracja publiczna				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Kolejnym kluczowym dokumentem na poziomie regionalnym jest **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+**, przyjęty uchwałą Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016 r., poz. 4619). Przedstawia on zasady kształtowania polityki przestrzennej w województwie, wskazując podstawowe elementy układu przestrzennego i istniejące między nimi powiązania. Definiuje kluczowe cele i działania mające na celu rozwój województwa, i tym samym osiągnięcie ładu przestrzennego, łącząc takie elementy jak sfera przestrzenno-techniczna, społeczna, gospodarcza i ekologiczna. Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+ wyznacza 4 główne cele polityki przestrzennej, wskazując przy tym sposoby ich realizacji, a wizja rozwoju przewiduje, że *Województwo śląskie będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju*. Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 swoimi założeniami nawiązuje do wszystkich kierunków rozwoju Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, w szczególności w zakresie celu 2. *Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych*. Ponadto, dokument wskazuje inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym – w odniesieniu do gminy Pszczyna, do realizacji wskazano jedną inwestycję pn. „Budowa, przebudowa dróg wojewódzkich” (Przebudowa dróg wojewódzkich oraz drogowych obiektów inżynierskich – wsparcie przebudowy, budowy kluczowych elementów i odcinków dróg wojewódzkich prowadzące do zwiększenia płynności

ruchu i bezpieczeństwa komunikacyjnego. Przedsięwzięcia drogowe realizowane jako projekty RPO WSL na lata 2014-2020 dotyczące m.in. ciągów drogowych 921, 941, 928, 913, 942, 791, 793, 934, 789, 494, 929, 908, 933, 935, 910, 786, 491, 492, 925, 408, 948 – wsparcie przebudowy, budowy kluczowych elementów i odcinków dróg wojewódzkich prowadzące do zwiększenia płynności ruchu i bezpieczeństwa komunikacyjnego), którego zarządcą jest Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach.

Tabela 12. Zgodność Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ ze Strategią Rozwoju Gminy Pszczyny na lata 2024-2030

	Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji				
Cel 2. Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych				
Cel 3. Przestrzeń – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego				
Cel 4. Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Gmina Pszczyna jest jednym z 81 członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, będącego samorządnym stowarzyszeniem gmin i powiatów, a do jego podstawowych celów zalicza się przede wszystkim wsparcie idei samorządności lokalnej, ochronę wspólnych interesów, wymianę doświadczeń, promocję osiągnięć, a także realizację wspólnych inicjatyw. Współpraca wszystkich zrzeszonych jednostek samorządowych opiera się na **Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.** Wizję stowarzyszenia określono w następujący sposób: *w 2030 roku Subregion Centralny województwa śląskiego będzie miejscem nowoczesnym, oferującym wysoką jakość życia jego mieszkańcom w czystych i zielonych obszarach dzięki sprawnie prowadzonemu procesowi transformacji społeczno-gospodarczej, adaptującym się do zmieniającego się otoczenia, wykorzystującym swoje wewnętrzne potencjały, opartym na silnym kapitale społecznym oraz spójnym przestrzennie i zintegrowanym w wielu wymiarach.* Strategia określa cel horyzontalny: *Subregion Centralny przestrzenią partnerskiej współpracy i zrównoważonego rozwoju,* a także 4 cele strategiczne, odwołujące się do następujących wymiarów: Przestrzeń i środowisko, Mobilność, Społeczeństwo i gospodarka oraz Zarządzanie i współpraca. Dokument wskazuje również projekty zintegrowane, realizujące wyznaczone cele strategiczne – zgodnie z jego założeniami, na terenie Gminy planuje się wykonanie takich przedsięwzięć jak: *Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Pszczyna – etap II, Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych w gminie Pszczyna – etap III, Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rewitalizację Parku Pszczyńskiego w Pszczynie – etap II, Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej w gminie Pszczyna, Budowa regionalnej trasy rowerowej wzdłuż DW 935 od granicy z Gminą Żory do granicy z Gminą Pszczyna – etap I, Budowa regionalnej trasy rowerowej, Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturowej w gminie Pszczyna, Rozwój energetyki rozproszonej opartej o OZE w gminie Pszczyna, Niwelowanie skutków działalności przemysłowej i efektywne wykorzystanie terenów gminy Pszczyna oraz Ponowne wykorzystanie terenów poprzemysłowych gminy Pszczyna na cele rozwojowe regionu.* Zgodność założeń Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 ze Strategią Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r. widoczna jest w każdym celu strategicznym, a w szczególności w zakresie celu 3. *Subregion Centralny sprzyjający rozwojowi społecznemu i gospodarczemu.*

Tabela 13. Zgodność Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r. ze Strategią Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030

	Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
CS 1. Subregion Centralny przyjazny środowisku				
CS 2. Mobilny Subregion Centralny				
CS 3. Subregion Centralny sprzyjający rozwojowi społecznemu i gospodarczemu				
CS 4. Subregion Centralny zintegrowany i sprawnie zarządzany				

– oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

Istotnym dokumentem dla gminy Pszczyna w zakresie realizowania polityki rozwojowej jest program regionalny **Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027**, pozwalający na realizację kompleksowych projektów w zakresie inwestycji infrastrukturalnych, wspierania kapitału ludzkiego, a także inwestycji mających na celu transformację gospodarczą i społeczną regionu. Wskazuje on 10 podstawowych priorytetów, których uszczegółowienie stanowią poszczególne działania rozwojowe.

Tabela 14. Zgodność programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 ze Strategią Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030

	Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Priorytet I. Fundusze Europejskie na inteligentny rozwój				
Priorytet II. Fundusze Europejskie na zielony rozwój				

Priorytet III. Fundusze Europejskie dla zrównoważonej mobilności				
Priorytet IV. Fundusze Europejskie dla sprawnego transportu				
Priorytet V. Fundusze Europejskie dla rynku pracy				
Priorytet VI. Fundusze Europejskie dla edukacji				
Priorytet VII. Fundusze Europejskie dla społeczeństwa				
Priorytet VIII. Fundusze Europejskie na infrastrukturę dla mieszkańca				
Priorytet IX. Fundusze Europejskie na rozwój terytorialny				
Priorytet X. Fundusze Europejskie na transformację				
Priorytet XI. Pomoc techniczna				

 – oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami dokumentu wyższego rzędu

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 jest najważniejszym dokumentem określającym politykę rozwojową w ciągu najbliższych kilku lat. Przedstawia kluczowe kierunki działań, które znacząco wpłyną na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz konkurencyjność gospodarczą, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Z tego powodu istotnym elementem jest prawidłowo określony **system realizacji strategii**, definiujący podmioty odpowiedzialne za wdrażanie określonych założeń, a także sposób i stopień ich implementacji.

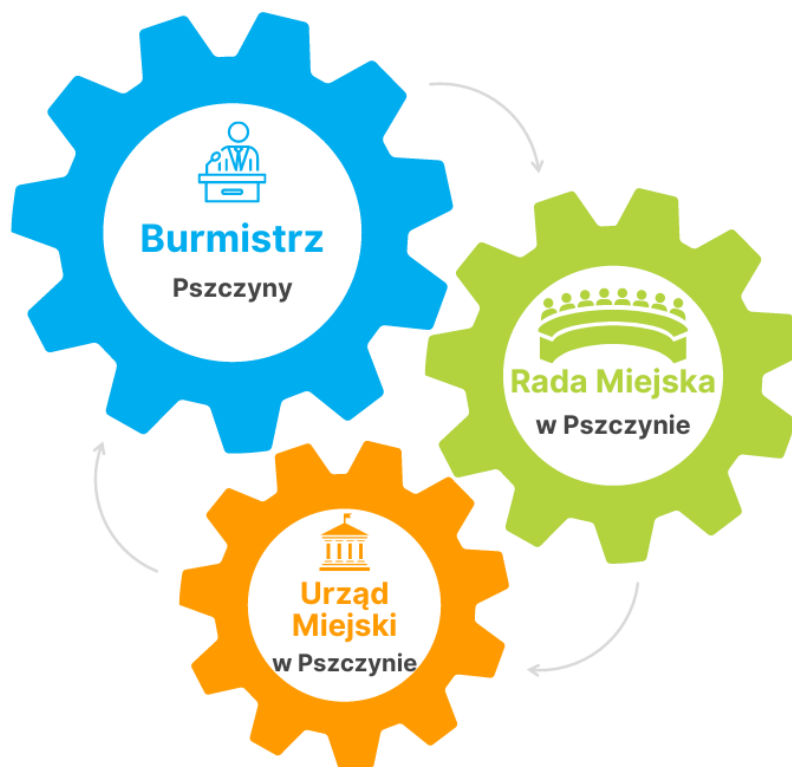
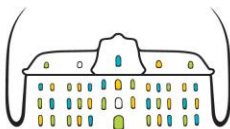
Sukcesywna realizacja Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 uwarunkowana jest klarownym podziałem obowiązków, a także ścisłą współpracą wszystkich jednostek zaangażowanych w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem planowanych działań są władze Gminy, stając się tym samym podstawowym elementem struktury o charakterze organizacyjnym. W procesie realizacji dokumentu podkreśla się kluczową rolę mieszkańców, będących głównymi odbiorcami dokumentu. Wskazane cele oraz działania mają za zadanie poprawić warunki życia oraz stanowić odpowiedź na potrzeby zdiagnozowane w trakcie szerokiego procesu partycypacji społecznej, będącego nieodzownym elementem prowadzenia właściwej polityki rozwojowej. Stopień zaangażowania lokalnej społeczności we wdrażanie dokumentu gwarantuje jego wysoką skuteczność, dążenie do osiągnięcia wspólnych korzyści oraz wzrost poczucia odpowiedzialności za rozwój Gminy. Istotnym partnerem jest również sektor społeczny oraz gospodarczy, w tym lokalni liderzy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, podmioty gospodarcze oraz instytucje otoczenia biznesu działające w Gminie.

Rysunek 16. Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii

W ramach sektora publicznego, proces wdrażania i realizacji Strategii opiera się na 3 głównych fundamentach, którymi są: Burmistrz Pszczyny, Rada Miejska w Pszczynie oraz Urząd Miejski w Pszczynie. Każdy wyróżniony podmiot odpowiada za określone zadania, przy uwzględnieniu zakresu pełnionych obowiązków, kompetencji, wpływając tym samym na efektywność realizacji dokumentu.

Do podstawowych kompetencji Burmistrza Pszczyny należeć będzie podejmowanie bieżących decyzji realizacyjnych, koordynowanie i aktywne promowanie podejmowanych działań. Zadania Rady Miejskiej w Pszczynie dotyczyć będą przede wszystkim nadzoru nad wdrażaniem założeń uwzględnionych w Strategii i ich uwzględnianie w tworzeniu budżetu Gminy oraz WPF. Ponadto istotną funkcją jest uchwalanie potencjalnych zmian Strategii, w tym również pozostałych dokumentów o charakterze planistyczno-rozwojowym. Do zakresu zadań Urzędu Miejskiego w Pszczynie zalicza się koordynowanie prowadzonych działań, poszukiwanie źródeł finansowania, przeprowadzenie procesu monitoringu i ewaluacji, a także przygotowanie dokumentu do potencjalnej aktualizacji jego założeń.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowa realizacja *Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030* **wymaga spójności wszystkich dokumentów nawiązujących do sfery funkcjonalno-przestrzennej gminy**. Ponadto Strategia, jako najważniejszy dokument w zakresie zarządzania strategicznego, stanowi wyznacznik dla pozostałych opracowań w zakresie planowanych kierunków rozwojowych oraz przedsięwzięć inwestycyjnych.

Określenie wytycznych do sporządzenia dokumentów wykonawczych umożliwia osiągnięcie zadowalających efektów w zakresie funkcjonowania Gminy, eliminując tym samym ryzyko wykluczania się planowanych działań rozwojowych i generowania konfliktów w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Jednym z ważniejszych elementów w zakresie dokumentów wykonawczych jest **jak największe zaangażowanie mieszkańców już na etapie ich opracowywania**, dzięki czemu będą uwzględniać oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności. Ponadto, w procesie partycypacji społecznej powinno uwzględniać się **udział partnerów społeczno-gospodarczych oraz pozostałych interesariuszy**, właściwych dla zakresu tematycznego danego dokumentu. Istotnym elementem jest również **klarowność i przejrzystość zapisów**, co ograniczy możliwość błędnych interpretacji. Dokumenty te powinny być **ogólnodostępne dla każdego mieszkańca**. Konieczne

jest również uwzględnianie zapisów Strategii Rozwoju Gminy i **nawiązywanie do określonych celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań**. Ponadto, istotnym elementem jest **przypisanie konkretnej komórki/jednostki organizacyjnej** odpowiedzialnej za realizację celów oraz kierunków działań danego dokumentu, a także bieżące monitorowanie jego wdrażania.

Poniższa tabela wskazuje zestawienie najważniejszych dokumentów wykonawczych na poziomie lokalnym, kształtujących działalność Gminy. W przypadku nieaktualności zapisów bądź wygaśnięcia ram czasowych dokumentu, zaleca się aktualizację lub opracowanie nowego dokumentu, zgodnego z założeniami niniejszej Strategii.

Tabela 15. Najważniejsze dokumenty na poziomie lokalnym

Obszar tematyczny	Dokument
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań/Plan ogólny
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
	Gminny Program Rewitalizacji
Transport	Plan rozwoju sieci drogowej
Ochrona środowiska	Plan gospodarki niskoemisyjnej
	Gminny program ochrony środowiska
Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	Gminny program opieki nad zabytkami
Gospodarka komunalna	Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy
	Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych
Polityka społeczna	Strategia rozwiązywania problemów społecznych
	Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii
	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	Program wspierania rodziny
	Program polityki zdrowotnej
Współpraca	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa

Monitoring

Monitoring strategii rozwoju jest kluczowym narzędziem w zakresie oceny **efektów realizowania założeń dokumentu**, a prowadzony w sposób rzetelny stanowi podstawę do podejmowania decyzji w zakresie zasadności przeprowadzanych interwencji. W przypadku strategii rozwoju, będącej dokumentem określającym politykę rozwojową o charakterze długofalowym, należy mieć na uwadze dynamicznie zmieniające się uwarunkowania, na które gmina Pszczyna nie ma bezpośredniego wpływu. Stąd też proces monitoringu jest jednym z najistotniejszych elementów programowania dokumentu, pozwalającym na szybkie reagowanie wobec zachodzących zmian społeczno-gospodarczych.

Określone wskaźniki nawiązują do idei wyznaczonych celów strategicznych, dzięki czemu ocena uzyskiwanych rezultatów będzie efektywna i w sposób szczegółowy ukazywała stopień ich realizacji na przestrzeni lat.

Kluczowym aspektem w ramach określonych wskaźników monitoringu jest **dostępność źródła pozyskania danych**. Z tego względu opierają się one głównie na statystykach publicznych (Główny Urząd Statystyczny, dane Urzędu Miejskiego w Pszczynie), co umożliwi odpowiednią jakość pozyskiwanych danych, aktualność, powszechność i dostępność. Ponadto, gwarantuje to możliwość porównania zachodzących zmian z innymi jednostkami samorządu terytorialnego o podobnych uwarunkowaniach. Rokiem bazowym dla opracowywanych pomiarów będzie ostatni rok poddany analizie w *Diagnozie strategicznej gminy Pszczyna*, tj. 2022.

Monitoring z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 przeprowadzany będzie co rok, tym samym umożliwiając **bieżące nadzorowanie postępów** oraz podjęcie odpowiednich działań w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji. Osiągane wyniki będą publikowane w raporcie z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 i udostępniane do opinii publicznej. Pomiar wskaźników dokonywany będzie przez komórkę organizacyjną koordynującą proces planowania strategicznego gminy Pszczyna.

Ewaluacja

Zgodnie z art. 10a ust. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, *podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem*. Ewaluacja określana jest jako badanie jakości i efektów prowadzonych działań na podstawie poszczególnych kryteriów, na które składa się zbiór danych, ich analiza, ocena oraz informowanie o wynikach. Reasumując, badanie ewaluacyjne stanowi sposób na **określenie zasadności realizacji wyznaczonych celów względem zdiagnozowanych potrzeb, dostępnych instrumentów oraz posiadanych zasobów**.

Ze względu na czas przeprowadzenia ewaluacji, wyróżnia się:

Przeprowadzenie ewaluacji zakończone będzie opracowaniem raportu, będącego podstawą do wdrożenia odpowiednich rekomendacji i interwencji. Opracowanie badań ewaluacyjnych pozwoli na podniesienie jakości dokumentów wdrażanych w przyszłości.

Wśród najistotniejszych kryteriów ewaluacyjnych wyróżnia się następujące czynniki:

- efektywność – określa zasadność przewidzianych nakładów w stosunku do określonych celów oraz służy ocenie optymalizacji zasobów,
- trafność – określa adekwatność określonej wizji, celów oraz kierunków interwencji względem zidentyfikowanych problemów oraz wyzwań,
- skuteczność – określa zgodność rezultatu podjętych działań z zamierzonym efektem, służących osiągnięciu wyznaczonych celów.

Ramy finansowe i źródła finansowania

W celu wdrożenia założeń strategii kluczowym elementem jest określenie struktury finansowania. Zarówno dostępne środki, jak i źródła, pozwolą zidentyfikować realność spełnienia wyznaczonych celów. Ze względu na długookresową perspektywę wdrażania dokumentu oraz dynamikę zachodzących zmian sytuacji społeczno-gospodarczej, należy mieć na uwadze, że nie jest możliwe wskazanie dokładnych ram finansowych i kwot przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań i projektów. Ponadto poszczególne cele określone w dokumencie mają charakter otwarty, dlatego też doprecyzowanie szczegółów finansowych może okazać się niewłaściwe. Ramy finansowe dokumentu przedstawione zostaną w wieloletniej prognozie finansowej (WPF) i budżetach przyjętych w latach obowiązywania Strategii. WPF określać będzie możliwości finansowania, i tym samym realizacji wskazanych założeń m.in. poprzez oszacowanie kwoty nadwyżki operacyjnej czy też dochodów majątkowych. W celu oceny możliwości realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 konieczne jest wskazanie możliwych źródeł finansowania, do których zalicza się zarówno **środki wewnętrzne, jak i zewnętrzne** (w tym środki finansowe Unii Europejskiej na lata 2021-2027), są to:

- budżet gminy Pszczyna,
- środki budżetu powiatu pszczyńskiego,
- środki budżetu województwa śląskiego,
- środki budżetu państwa,
- Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027,
- Fundusze Norweskie,
- Fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

- inne środki unijne, w tym m.in.: Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich.
- partnerstwa publiczno-prywatne,
- środki prywatne, darowizny,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne zwrotne formy instrumentów finansowych.

Planowane działania inwestycyjne

Strategia Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 określa również kluczowe inwestycje celu publicznego, które będą realizowane przez okres wdrażania dokumentu. Działania te są spójne z modelem funkcjonalno-przestrzennym oraz wyznaczonymi kierunkami rozwojowymi Gminy. Planowane inwestycje podzielone zostały na 7 głównych obszarów tematycznych. Ich podstawowym celem jest zapewnienie wysokiej jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych. Kluczowym elementem jest również ochrona środowiska przyrodniczego, do której odnosi się większość wskazanych projektów. Strategia wskazuje również działania mające na celu budowę i modernizację infrastruktury technicznej, wpływające na poprawę dostępności komunikacyjnej i przepustowości przejazdu, zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom, a także podniesienie poziomu atrakcyjności inwestycyjnej. Gmina przewiduje również realizację przedsięwzięć w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez prace rewitalizacyjne i remontowe obiektów. Wskazane przedsięwzięcia będą miały szczególny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy Pszczyna, co pozwoli wyeliminować istniejące bariery rozwojowe przy jednoczesnym wykorzystaniu posiadanych zasobów. Ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia zarówno wyznaczonych celów operacyjnych i strategicznych, jak i określonej wizji gminy Pszczyna do 2030 roku.

L.p.	Nazwa zdania	Opis	Orientacyjne koszty	Potencjalne źródło finansowania
OBSZAR I: Ograniczenie niskiej emisji, zapewnienie efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii, energooszczędne oświetlenie uliczne				
1.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Pszczyna - etap II	Nadrzędnym celem jest poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Pszczyna. W ramach projektu przewiduje się kompleksową termomodernizację budynków wraz z instalacją urządzeń OZE. Planowana jest kompleksowa termomodernizacja szkół w Jankowicach i Porębie oraz ośrodków kultury w wybranych sołectwach.	8 500 000,00 zł	Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet: II. Fundusze Europejskie na zielony rozwój (RSO 2.1)
2.	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych w gminie Pszczyna - etap III	Nadrzędnym celem jest poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych w gminie Pszczyna, a tym samym zmniejszenie zużycia energii końcowej i pierwotnej, ograniczenie emisji dwutlenku węgla i pyłów. Osiągnięcie celu pozwoli na ograniczenie zjawiska występowania niskiej emisji i smogu. Celem dodatkowym jest zwiększenie komfortu użytkowania budynków przez interesariuszy, spowodowane ograniczeniem stref nadmiernego wyziewania pomieszczeń i występowania nieszczelności, a w konsekwencji podwyższenie standardów mieszkaniowych. Ponadto projekt przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, a także zmniejszenia negatywnych presji środowiskowych na obszary cenne przyrodniczo. W ramach projektu przewiduje się kompleksową termomodernizację budynków. W projekcie planuje się także instalację urządzeń OZE.	2 000 000,00 zł	Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet: II. Fundusze Europejskie na zielony rozwój (RSO 2.1) oraz dokumentami niższego szczebla (strategii gminnej i powiatowej)

3.	Rozwój energetyki rozproszonej opartej o OZE w gminie Pszczyna	Celem projektu jest dążenie do maksymalnego wykorzystania lokalnych zasobów związanych z produkcją energii z odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W wyniku realizacji projektu, na terenie gminy Pszczyna możliwe będzie zwiększenie efektywności energetycznej. Jednym z głównych założeń będzie obniżenie kosztów energii elektrycznej.	13 300 000,00 zł	Zadanie będzie spójne z wytycznymi programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Woj. Śląskiego 2030 oraz innymi dokumentami strategicznymi
4.	Poprawa efektywności energetycznej systemu oświetlenia ulicznego w gminie Pszczyna – etap II	Przedmiotem zadania jest modernizacja systemu oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Pszczyna w oparciu o technologię źródeł światła LED dla opraw energochłonnych, w tym ulicznych opraw sodowych. W ramach zadania wymienionych zostanie ponad 2 100 sztuk wyeksploatowanych, energochłonnych opraw oświetleniowych. Projekt zakłada zachowanie spójności i jednorodności oświetlenia całych ciągów oświetleniowych. Przewiduje się zmniejszenie zużycia energii elektrycznej na poziomie co najmniej 50%.	3 650 000,00 zł	Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych

5.	Słoneczna Gmina Pszczyna - etap II	Projekt Słoneczna Gmina Pszczyna - etap II obejmuje działania związane z budową infrastruktury służącej do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Pszczyna. Projekt obejmie co najmniej 201 instalacji OZE o łącznej mocy elektrycznej w wysokości co najmniej 0,8050 MW i mocy cieplnej w wysokości co najmniej 0,5850 MW. Głównym celem projektu jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a w konsekwencji redukcja niskiej emisji - głównego problemu środowiskowego Gminy Pszczyna. Celem projektu jest również podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego na obszarze projektu poprzez budowę rozproszonych źródeł wytwórczych. Granty udzielane będą na montaż: instalacji fotowoltaicznej, instalacji fotowoltaicznej wraz z systemem magazynowania energii, pompy ciepła, pompy ciepła wraz z instalacją fotowoltaiczną, pompy ciepła wraz z instalacją fotowoltaiczną i systemem magazynowania energii.	10 600 000,00 zł	- Wniosek o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 dla Priorytetu: FESL.10.00. - Fundusze Europejskie na transformację dla Działania: FESL.10.06 – Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii
6.	Budowa energooszczędnego oświetlenia, ścieżki pieszo-rowerowej od ulicy Wideki do centrum Brzeźc oraz dojść do przystanków autobusowych	Zadanie zgłoszone przez Sołtysa i Radę Sołecką Brzeźc w trosce o bezpieczeństwo, w szczególności dzieci jako potrzeba i oczekiwanie mieszkańców (Uchwała nr4/24 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Brzeźc z dnia 08.05.2024 r.).	b.d.	- Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych - Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

OBSZAR II: Rozwój usług społecznych w gminie Pszczyna				
7.	Żłobek Miejski w Pszczynie – utworzenie nowych miejsc opieki	Powiększenie istniejącego Żłobka Miejskiego w Pszczynie (przy ul. Kazimierza Wielkiego 5) o trzy dodatkowe pomieszczenia należące obecnie do Szkoły Podstawowej nr 5 w Pszczynie. Zamierzeniem projektowym jest stworzenie nowych miejsc w żłobku dla 24 dzieci poprzez połączenie pomieszczeń żłobka oraz szkoły mieszczącej się na parterze. Koncepcja przewiduje podział obiektu żłobka na strefy dostępne dla rodziców oraz strefy dla personelu i dzieci.	1 000 000,00 zł	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności
8.	Zagospodarowanie budynku przy ul. Batorego 24	Adaptacja budynku przy ul. Batorego 24 (była Szkoła Podstawowa nr 5 oraz Publiczne Gimnazjum nr 1) na nowe funkcje użyteczności publicznej.	b.d.	- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności - Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych, - Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
OBSZAR III: Wsparcie dla klimatu - infrastruktura wodno-kanalizacyjna, gospodarka odpadami, ochrona przyrody i bioróżnorodności, rekultywacja terenów zdegradowanych				
9.	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w gminie Pszczyna – etap II	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej o łącznej długości ponad 30 km w gminie Pszczyna - budowa kanalizacji sanitarnej dla sołectwa Piasek. Aktualnie mieszkańcy korzystają w dużej części ze zbiorników bezodpływowych (szamb). Po rozbudowie ścieki sanitarne z całej miejscowości zostaną odprowadzone częściowo grawitacyjnie, częściowo pompowo, do istniejącej kanalizacji na osiedle Powstańców Śląskich w Pszczynie i dalej na istniejącą oczyszczalnię w Jankowicach. Całkowita ilość pompowni wynosi 9 szt. Projektowane kanały sanitarne zlokalizowano w drogach powiatowych, gminnych, terenach zielonych. Inwestycja stanowi odpowiedź na zaspokojenie zbiorowych potrzeb	30 000 000,00 zł	- Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych, - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

		mieszkańców oraz jest jednym z najbardziej oczekiwanych przedsięwzięć w sferze gospodarki wodno-ściekowej Gminy. Z uwagi na wysokie koszty inwestycji, Gminy nie stać na jej realizację wyłącznie z własnych środków.		
10.	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w gminie Pszczyna – etap III	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Pszczyna na obszarach nieskanalizowanych (o dużym zagęszczeniu mieszkaniowym) wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wybrane obszary sołectw m.in.: Ćwiklice, Jankowice, Czarków, Brzeźce, Studzionka.	b.d.	- Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznej - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
11.	Modernizacja dwóch oczyszczalni ścieków w gminie Pszczyna, tj. oczyszczalni ścieków „Pszczyna” oraz oczyszczalni ścieków w Wiśle Wielkiej	Część I inwestycji obejmuje: 1. Modernizacja systemu napowietrzania wraz ze sterowaniem procesami technologicznymi, 2. Modernizacja węzła mechanicznego oczyszczania ścieków wraz z budynkiem technicznym. Zakres inwestycji obejmuje: a) rozbudowę budynku technicznego, b) zabudowę zbiornika uśredniającego dla ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi, c) modernizację sterowania węzła oczyszczania mechanicznego, zintegrowanie pracy ze stacją zlewną. 3. Modernizacja przeróbki osadów. Modernizacja węzła transportu osadów na poletka składowe (przy kompostowni) poprzez zabudowę przenośników transportowych dla osadów ściekowych oraz wykonanie zadaszenia nad placem czasowego przetrzymania osadów ściekowych w celu usprawnienia oraz zmniejszenia kosztów transportu wewnętrznego oraz ochrony odprasowanych osadów przed ponownym nawodnieniem (deszcz). Poprzez wykonanie powyższych zadań ujętych w trzech punktach uzyskane zostaną: redukcja	14 000 000,00 zł	- Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

	zużycia energii elektrycznej, poprawa parametrów ścieków oczyszczonych, możliwość zwiększenia ilości przyjmowanych ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi (liczba ta wzrasta co roku), polepszenie oraz redukcja produkowanych osadów ściekowych, redukcja zużycia paliw płynnych. Część II inwestycji obejmuje: 1. Modernizacja, rozbudowa, adaptacja zbiorników o kolejny ciąg technologiczny, modernizacja AKPiA łącznie z oprogramowaniem SCADA oraz systemu dozowania polimerów oraz koagulantów, 2. Modernizacja osadnika Imhoffa, 3. Modernizacja zbiorników osadników wtórnych, 4. Modernizacja stacji zlewczej, 5. Modernizacja systemu pomiaru na wylocie ścieków oczyszczonych. Wykonanie prac poprawi parametry pracy oczyszczalni oraz zwiększy przepustowość, co jest niezbędne w związku z rosnącą zabudową i zwiększającą się liczbą przyłączy kanalizacyjnych. Zwiększająca się ilość przyjmowanych ścieków dowożonych wymaga inwestycji w tym zakresie poprzez modernizację infrastruktury w postaci stacji zlewczej oraz zbiornika uśredniającego. Efektem wykonania wszystkich powyższych zadań będzie optymalizacja pracy oczyszczalni oraz zmniejszenie zużycia energii elektrycznej.	
--	--	--

12.	Budowa biogazowni w Pszczynie	Planuje się budowę obiektu o mocy 100 kW. To obiekt, w którym następuje kontrolowane rozkładanie materii organicznej, prowadzące do produkcji biogazu, będącego mieszaniną metanu (CH ₄) i dwutlenku węgla (CO ₂). Będą służyć przede wszystkim do przetwarzania odpadów komunalnych, takich jak odpady spożywcze, osady ściekowe czy zgniłe liście.	20 000 000,00 zł	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
13.	Budowa PSZOK w Pszczynie	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Jankowicach (w okolicach oczyszczalni ścieków w Jankowicach, ul. Złote Łany)	10 000 000,00 zł	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
14.	Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rekultywację Parku Pszczyńskiego w Gminie Pszczyna - etap II	Projekt będzie polegał na kompleksowych działaniach na rzecz ochrony siedlisk przyrodniczych na obszarach miejskich gminy Pszczyna oraz ochrony gatunków stanowiących zasoby przyrodnicze regionu (głównie na terenie Parku Zwierzyniec). Projekt nie obejmuje błękitno-zielonej infrastruktury.	2 000 000,00 zł	Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)
15.	Park Zielone Płuca Pszczyny (rejon ul. Bielskiej, ul. Dobrawy, ul. Marii Skłodowskiej-Curie w Pszczynie)	Budowa parku w zakresie budowy: alejek parkowych, oświetlenia, obiektów małej architektury i układu zieleni parkowej – ETAP I. Zakres: - rozbiórka części nawierzchni istniejących alejek parkowych, - wykonanie nowych nawierzchni utwardzonych ciągów pieszych – alejek parkowych, komunikujących obiekt z istniejącymi ciągami), - montaż elementów małej architektury,	2 500 000,00 zł	Zadanie będzie spójne z wytycznymi programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Woj. Śląskiego 2030 oraz

		- zagospodarowanie terenów zieleni wokół obiektu – poprzez uzupełnienie trawnika dywanowego, - budowa sieci kablowej niskiego napięcia – latarni – oświetlenia zewnętrznego terenu, - wykonanie nasadzeń drzew, krzewów, bylin i traw ozdobnych.		innymi dokumentami strategicznymi
OBSZAR IV: Zrównoważona mobilność				
16.	Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej w gminie Pszczyna	Zadanie będzie polegało na budowie dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w gminie Pszczyna. Inwestycja będzie nawiązywała do działań gminy Pszczyna w ramach projektu w ramach RPO WSL 2014-2020. Planuje się powiększenie systemu tras rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych powiązanych z centrami przesiadkowymi w gminie o nowy kilometr ścieżek. Zadanie obejmuje: rozbudowę ul. Kasztanowej, ul. Goli i ul. Piotra Skargi w celu budowy ścieżki rowerowej od ul. Turystycznej do Ośrodka Sportów Wodnych w Łące.	5 000 000,00	Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet: II. Fundusze Europejskie na zielony rozwój (RSO 2.8) oraz dokumentami niższego szczebla (strategii gminnej i powiatowej)
17.	Rozwój infrastruktury drogowej w gminie Pszczyna	Grupa zadań przewidzianych do realizacji do 2030 roku, w skład której wchodzi inwestycje: 1. Budowa drogi transportu rolnego ul. Wyzwolenia w Brzeźcach, 2. Przebudowa skrzyżowania ul. Doświadczalnej i ul. Powstańców Śląskich w Czarkowie, 3. Przebudowa ul. Lotników w Pszczynie, 4. Rozbudowa ul. Bobrów w Wiśle Małej, 5. Rozbudowa ul. Przyśniczej w Jankowicach, 6. Przebudowa drogi bocznej od ul. Grzebłowiec w Pszczynie, 7. Przebudowa ul. Jasnej w Czarkowie, 8. Przebudowa ul. Zuchów w Pszczynie, 9. Przebudowa ul. Fitelberga w Łące, 10. Rozbudowa parkingu przy ul. Bielskiej,	od 15 000 000,00 zł do 20 000 000,00 zł	Zadanie będzie spójne z wytycznymi programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Woj. Śląskiego 2030 oraz innymi dokumentami strategicznymi

		11. Przebudowa ul. Braci Jędrysików, 12. Rozbudowa ul. Jasnej w Piasku, 13. Rozbudowa ul. Ogrodowej w Czarkowie, 14. Parking przy ul. Dworcowej w Pszczynie, 15. Rozbudowa ul. 11 Listopada w Ćwiklicach – budowa chodnika, 16. Rozbudowa ul. Jelenia w Jankowicach 17. Modernizacja ul. Przybysza w Brzeźcach 18. Budowa ul. Kamiennej w Brzeźcach		
OBSZAR V: Rozwój terytorialny, turystyka, sport, rekreacja				
18.	Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturowej w gminie Pszczyna	Zadanie będzie polegało na poszerzeniu oferty kulturalno-turystycznej gminy Pszczyna poprzez rozwój zrównoważonej infrastruktury turystycznej, poprawiającą dostępność obiektów i atrakcji turystycznych oraz zagospodarowanie ich otoczenia. Działania będą realizowane z poszanowaniem lokalnych zasobów przyrody i przy minimalnej ingerencji w środowisko naturalne.	4 000 000,00 zł	Zadanie będzie spójne z wytycznymi programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 oraz innymi dokumentami strategicznymi (zwiększenie roli turystyki w regionie)
19.	"Świat zwierząt pogranicza polsko – czeskiego" - Rozbudowa Pokazowej Zagrody Żubrów w Pszczynie	Celem realizacji inwestycji jest lepsze wykorzystanie potencjału turystycznego i edukacyjnego w zakresie ekologii i ochrony przyrody Pokazowej Zagrody Żubrów. W ramach projektu nastąpiłaby rozbudowa zagrody żubrów o pawilon wystawowo-edukacyjny o powierzchni do 200 m ² .	6 000 000,00 zł	Interreg Czechy – Polska 2021- 2027
20.	Budowa hali sportowej w Pszczynie	Zadanie będzie polegać na budowie ogólnodostępnego obiektu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą (zaplecze szatniowo-sanitarne, parkingi). Obiekt pozwoli na zwiększenie potencjału w zakresie upowszechniania sportu i aktywności ruchowej.	20 000 000,00 zł	- Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 - Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych

21.	Remont boiska przy Zespole Szkół nr 1 w Pszczynie	Zadanie obejmuje wymianę nawierzchni istniejącej na nową na boisku przy Zespole Szkół Nr 1 w Pszczynie. Istniejące boisko posiada nawierzchnię z trawy syntetycznej wraz z podbudową i drenażem.	1 800 000,00 zł	Ministerstwo Sportu
22.	Remont obiektu sportowego ORLIK w Piasku wybudowanego w ramach programu „Moje Boisko ORLIK 2012”	Zadanie obejmuje remont nawierzchni boiska wielofunkcyjnego oraz boiska piłkarskiego, które powstały w ramach programu Orliki 2012.	600 000,00 zł	Ministerstwo Sportu
23.	Budowa obiektów małej architektury przy Szkole Podstawowej nr 1 w Pszczynie	Zadanie polega na budowie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy szkole podstawowej. Na ogólnodostępną infrastrukturę składa się: wielofunkcyjne boisko (dwa pola do koszykówki, jedno do siatkówki, piłki nożnej), plac zabaw z nawierzchnią bezpieczną, oświetlenie, trybuny.	1 500 000,00 zł	- Ministerstwo Sportu - Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
24.	Budowa budynku ośrodka kultury wraz z pomieszczeniami ochotniczej straży pożarnej w Porębie	Budowa budynku użyteczności publicznej z przeznaczeniem na ośrodek kultury oraz pomieszczeniami ochotniczej straży pożarnej. W 2020 r. zostało wydane pozwolenie na budowę.	10 000 000,00 zł	- Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 - Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych

25.	Budowa boiska piłkarskiego i bieżni treningowej w Pszczynie przy ul. Bogedaina	Zakres prac obejmuje budowę boiska piłkarskiego i bieżni treningowej przy ul. Bogedaina w Pszczynie. Obiekty sportowe pełnić będą funkcję zaplecza treningowego stadionu miejskiego im. J. Larysza w Pszczynie. Charakterystyka obiektów planowanych do budowy: 1. Boisko piłkarskie z nawierzchnią z trawy syntetycznej (pole gry 50 x 26 m) 2. Bieżnia treningowa ze sztuczną nawierzchnią sportową nieprzepuszczalną. Prosta bieżnia treningowa o wymiarach 40 x 6m. 3. Oprócz wyżej wymienionych obiektów przewiduje się wykonanie prac: - budowę piłkochwytów pełniących jednocześnie funkcję ogrodzenia, o wysokości 8 i 6 [m]; - budowę instalacji elektrycznej - oświetlenie boiska; - budowę odwodnienia boiska - drenaż; - rozbiórka instalacji elektrycznej - istniejącego oświetlenia.	4 000 000,00 zł	Ministerstwo Sportu
-----	--	--	-----------------	---------------------

26.	Budowa hali sportowej wraz z boiskiem wielofunkcyjnym przy Szkole Podstawowej nr 6 w Pszczynie	Przedmiotem zadania jest budowa przyszkolnej hali sportowej wraz z boiskiem wielofunkcyjnym przy Szkole Podstawowej nr 6 w Pszczynie i niezbędnym wyposażeniem. Inwestycja obejmuje: - budowę nowego boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni poliuretanowej o wymiarach pola gry ok. 16 m x 32 m, - zadaszenie łukowe hali o konstrukcji z drewna klejonego warstwowo z powłoką membranową (do 650 m²), - zaplecze sanitarno-szatniowe zlokalizowane wewnątrz hali (do 100 m²), - łącznik do 100 m², - oświetlenie LED wewnątrz hali wraz z instalacją elektryczną, - instalacje ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji, - niezbędne wyposażenie sportowe, - scena mobilna, - dokumentacja techniczna oraz nadzór inwestorski, - infrastrukturę towarzyszącą.	9 000 000,00 zł	Ministerstwo Sportu
27.	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Wiśle Małej o salę gimnastyczną wraz z rozbiórką istniejącej hali namiotowej	Przedmiotem jest rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej, zlokalizowanego na ul. Sokola 10 w Wiśle Małej, o salę gimnastyczną z systemowymi trybunami (widownią) wraz z rozbiórką istniejącego łącznika i hali namiotowej, ukształtowaniem terenu, w tym ciągów komunikacji pieszej łączące wejścia do budynków z istniejącymi utwardzeniami oraz niezbędną infrastrukturą techniczną.	7 000 000,00 zł	- Ministerstwo Sportu - Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

28.	Budowa obiektu małej architektury tężni solankowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zagospodarowaniem terenu	Projektuje się budowę obiektu małej architektury - tężni solankowej w konstrukcji drewnianej wraz z urządzeniami infrastruktury towarzyszącej, tj. bezodpływowy zbiornik PHDE o pojemności 5 m ³ na wodę solankową, obejście wokół tężni oraz zagospodarowanie terenu w tym: ścieżki spacerowe, pergole w konstrukcji drewnianej oraz zagospodarowanie terenu zielenią. Ponadto projekt przewiduje wykonanie zjazdu z drogi gminnej ul. Marii Skłodowskiej – Curie, połączenie projektowanego chodnika z chodnikiem istniejącym oraz dojście do istniejących miejsc postojowych zlokalizowanych od strony ul. Kazimierza Wielkiego.	2 000 000,00 zł	- Wojewódzki/Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
29.	Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania trzech budynków na strzelnicę pneumatyczną w Pszczynie przy ul. Katowickiej	Pomieszczenie do szkolenia strzelectwa sportowego z broni pneumatycznej oraz wyposażenie strzeleckie zlokalizowane w budynku usługowym. Zakres obejmuje: - rozwiązania technologiczno-funkcjonalne pomieszczenia do zajęć strzeleckich (hali strzelań) dla 9 stanowisk strzeleckich na dystansie w zakresie 10 m, pomieszczeń zaplecza pomocniczego do obsługi strzelnicy, - koncepcję robót niezbędnych do uruchomienia i prawidłowego oraz bezpiecznego funkcjonowania pomieszczenia (hali strzelań) zgodnie z obowiązującymi przepisami i warunkami bezpieczeństwa użytkowania, - wytyczne technologiczne: wentylacji mechanicznej, instalacji oświetleniowej hali strzelań, wyposażenia technologicznego i konstrukcji osi strzeleckiej oraz instalacji sanitarnych.	2 000 000,00 zł	Ministerstwo Obrony Narodowej

VI. Rewitalizacja, zabytki				
30.	Rewitalizacja Parku Zamkowego	Park Zamkowy został wpisany do rejestru zabytków jako park krajobrazowy założenia parkowo-pałacowego (A/535/65 z 7.02.1965), stanowi również element układu urbanistycznego miasta Pszczyna wpisanego do rejestru zabytków (A-770/67 z 20.12.1967) oraz jest częścią pomnika historii „Pszczyna – zespół zamkowo-parkowy” (19.04.2021). Planuje się przeprowadzenie prac obejmujących: inwentaryzację parku, pielęgnację zieleni, wykonanie planu nasadzeń, remont alejek, przebudowę rowów melioracyjnych, przepustów, budowę drenażu niesystemowego na terenie Parku Zamkowego, odmulenie stawów wraz z umocnieniem brzegów.	4 000 000,00 zł	- Rządowy Program Odbudowy Zabytków - MKiDN
31.	Remont elewacji budynku mieszkalno-usługowego w Pszczynie przy ul. Rynek 19	Budynek (elewacja) - tynki zewnętrzne na ścianie od strony północnej i zachodniej, które są odparzone, względnie są gładkie, należy skuć i uzupełnić tynki gładkie na bazie wapna. Z pozostałych tynków usunąć warstwy farby, pokryć tynkiem cienkowarstwowym. Przeprowadzić kompleksową renowację wystroju architektoniczno-sztukatorskiego: oczyścić i zabezpieczyć gzymsy podokienne, gzyms wieńczący i kordonowy ściany szczytowej oraz dekorację wykonaną w technice sgrafitto. Na cokole położyć tynk wapienno-cementowy z warstwą tynku cienkowarstwowego po uprzednim skuciu gładkich tynków oraz wyprofilowaniu. Wykonać warstwy kolorystyczne tynków i cokołu.	150 000,00 zł	- Rządowy Program Odbudowy Zabytków - MKiDN

32.	Pszczyna, kościół ewangelicki – remont w zakresie elewacji frontowej	W ramach zadania planuje się przeprowadzić kompleksowy remont elewacji frontowej kościoła łącznie z dwiema mniejszymi wieżami. Zakres robót — zgodnie z projektem budowlanym — obejmuje: renowacja tynków zewnętrznych wraz z detalami, renowacja bądź rekonstrukcja stolarki okiennej (małe wieże + szczyt ściany frontowej), renowacja bądź rekonstrukcja stolarki drzwiowej według wytycznych zawartych w programie prac konserwatorskich, remont elementów z piaskowca, remont w obrębie pasa okapowego, wymiana obróbek blacharskich, wymiana rynien i rur spustowych, wykonanie instalacji odgromowej.	1 000 000,00 zł	- Rządowy Program Odbudowy Zabytków - MKiDN
33.	Przebudowa dwóch budynków mieszkalnych, wielorodzinnych wraz ze zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń na potrzeby muzeum w Pszczynie, ul. Wojska Polskiego 1,3	Planuje się przeprowadzenie niezbędnych prac, w tym: izolację fundamentów, wymianę i renowację stolarki zewnętrznej, remont elewacji budynków, dostosowanie obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, przebudowę wnętrza budynków, instalacje wewnętrzne, prace wykończeniowe. Główną wytyczną jest zachowanie i wyeksponowanie historycznych elementów budynku: belek stropowych, sklepień nad pomieszczeniami parteru, stolarki okiennej, detali architektonicznych.	4 000 000,00 zł	- Rządowy Program Odbudowy Zabytków - MKiDN

34.	Prace restauratorskie zabytkowego spichlerza dworskiego z Czechowic z 1784 roku	Zakres robót na obiekcie spichlerz dworski z Czechowic, położonego w Skansenie Zagroda Wsi Pszczyńskiej obejmuje następujące prace: 1. Wymiana pokrycia dachowego, 2. Wzmocnienie osłabionych elementów konstrukcji, 3. Usunięcie porażonych biologicznie lokalnych fragmentów konstrukcji drewnianej ścian, 4. Wypełnienie ubytków w drewnie oraz uzupełnienie wyciętych fragmentów flekiem regularnym na żywicach oraz syntetycznymi masami naprawczymi, 5. Roboty naprawcze drzwi, 6. Miejscowe usuwanie drewnojadów.	350 000,00 zł	- Rządowy Program Odbudowy Zabytków - MKiDN
35.	Przywrócenie pierwotnej funkcji wieży widokowej i lodowni "Eiskeller" w zabytkowym parku pszczyńskim	Planowane jest przywrócenie pierwotnej architektury obiektu w jego dawnym obrysie (ośmiokąt), tj. budynku lodowni wraz z tarasem widokowym, celem odtworzenia pierwotnego charakteru budowli i jego właściwej ekspozycji w osi założenia parkowego od strony elewacji ogrodowej pałacu. Projektuje się odtworzenie komory chłodniczej wewnątrz budynku lodowni oraz rekonstrukcję schodów zewnętrznych prowadzących na taras widokowy po obrysie oryginału. Obiekt po remoncie będzie pełnił funkcję ekspozycyjno-edukacyjną.	1 500 000,00 zł	- Rządowy Program Odbudowy Zabytków - MKiDN

36.	Remont domu przedpogrzebowego na cmentarzu żydowskim jako miejsca pamięci z funkcjami edukacyjnymi	Dom przedpogrzebowy, ze względu na stan techniczny (spękania, zawilgocenia i ubytki tynków zewnętrznych, zniszczone tynki wewnętrzne, niekompletna stolarka, uszkodzone elementy konstrukcji drewnianej dachu, miejscowe uszkodzenia fundamentów) wymaga przeprowadzenia pilnych prac remontowych. Planuje się kompleksowy remont budynku z odtworzeniem wyposażenia na podstawie analogicznych istniejących elementów i ścianą pamięci, niezbędne prace wokół obiektu.	1 600 000,00 zł	- Rządowy Program Odbudowy Zabytków - MKiDN
OBSZAR VII: Cyfryzacja, e-usługi				
37.	Cyberbezpieczny Samorząd w gminie Pszczyna	Celem zadania jest zwiększenie poziomu bezpieczeństwa informacji Gminy poprzez wzmacnianie odporności oraz zdolności do skutecznego zapobiegania i reagowania na incydenty w systemach informacyjnych. W ramach grantu gmina zakupi urządzenia (biblioteki taśmowe, macierze dyskowe, przełączniki itp.) podnoszące poziom bezpieczeństwa systemów informatycznych eksploatowanych w Urzędzie, co podwyższy poziom parametrów dotyczących ciągłości pracy systemów informatycznych. Realizacja projektu poprzez wsparcie grantowe przyczyni się do (efekty projektu): - aktualizacji w Gminie polityki bezpieczeństwa informacji (SZBI), - wdrożenia środków zarządzania ryzykiem w cyberbezpieczeństwie, - wdrożenia w gminie mechanizmów i środków zwiększających odporność na ataki z cyberprzestrzeni, - podniesienia poziomu wiedzy i kompetencji	920 000,00 zł	- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

		pracowników Urzędu Miejskiego w Pszczynie kluczowego z punktu widzenia SZBI wdrożonego w Urzędzie, - przeprowadzenia w gminie audytu SZBI potwierdzającego uzyskanie wyższego poziomu odporności na cyberzagrożenia. Dzięki programowi „CyberBezpieczny Samorząd” będziemy w stanie podnieść poziom bezpieczeństwa jednostki, a także, poprzez szkolenia z zakresu bezpieczeństwa dla pracowników Urzędu, zwiększyć poziom cyberbezpieczeństwa instytucji. Ponadto wdrożenie narzędzi pozwoli zabezpieczyć dane cyfrowe jednostki i punkt styku Internetowego Urzędu Miejskiego w Pszczynie.		
38.	Rozwój elektronicznych usług publicznych w Gminie Pszczyna	Projekt jest istotnym strategicznym etapem rozbudowy obecnej infrastruktury teleinformatycznej o nowe rozwiązania aplikacyjne, systemowe oraz sprzętowe, zapewniającym możliwość wdrożenia ilościowo i jakościowo bardziej dojrzałych elektronicznych usług publicznych, opartych o poddane procesowi modernizacji i integracji systemy aplikacyjne „front-office” i „back-office”, wspomagające realizację zadań ustawowych będących w kompetencji gminy. Założeniem generalnym projektu jest wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych w zakresie e-administracji oraz zwiększenie dostępu zarówno obywateli, jak i przedsiębiorców do cyfrowych usług publicznych on-line.	4 000 000,00 zł	- Projekt jest spójny z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 - Fundusze Europejskie na inteligentny rozwój

39.	Aplikacja dla mieszkańca i turysty gminy Pszczyna – MOJA PSZCZYNA	Projekt ma na celu stworzenie aplikacji mobilnej MOJA PSZCZYNA, dostępnej na urządzenia Android i iOS, dedykowanej mieszkańcom oraz odwiedzającym naszą Pszczynę i okolice. Aplikacja podzielona jest na dwie sekcje adresowane do mieszkańców oraz osób, które chciałyby lepiej poznać piękno gminy Pszczyna. Mogą to być zarówno mieszkańcy, jak i turyści. DLA MIESZKAŃCA: sekcja "Dla mieszkańca" zawiera najbardziej potrzebne funkcjonalności z punktu widzenia osób, które mieszkają na terenie naszej Gminy i zależy im na rzetelnej informacji. E-URZĄD – moduł pozwalający na przeniesienie się bezpośrednio do Elektronicznego Biura Obsługi Interesanta. Jest to miejsce, gdzie w prosty i intuicyjny sposób mieszkańiec może załatwić wiele spraw urzędowych, bez wychodzenia z domu. ZGŁOŚ USTERKĘ – jeśli na swojej drodze mieszkaniiec spotka nielegalne wysypisko, dziurę w jezdni, zepsutą lampę lub porzucony wrak samochodu. WYWÓZ ŚMIECI – czyli harmonogram wywozu odpadów bezpośrednio na telefonie. W prosty sposób będzie można wyszukać lub wpisać nazwę ulicy lub miejscowości. AKTUALNOŚCI i WYDARZENIA – dwa bardzo ważne moduły w aplikacji. Aktualności to wszelkie informacje, jakie publikowane są na stronie i w mediach społecznościowych gminy Pszczyna. Tutaj mieszkaniiec dowie się o wszelkich zagadnieniach z obszaru gospodarki odpadami, ochrony środowiska, planowania przestrzennego, edukacji i opieki zdrowotnej, spraw społecznych, transportu publicznego i wielu innych tematów.	1 000 000,00 zł	- Program wsparcia turystyki (Ministerstwo Sportu i Turystyki) - Kultura i turystyka szczebla regionalnego (RP Śląskiego)
-----	--	---	-----------------	--

		KARTA MIESZKAŃCA – możliwość dodania do aplikacji swojej Karty Mieszkańca, pozwalającej na korzystanie ze zniżek na atrakcje w Gminie. DLA TURYSTY: w sekcji „Dla turysty” także chcemy zadbać o wolny czas oraz zachwycić wielością atrakcji gminy Pszczyna, turystów odwiedzających nasze tereny. WYDARZENIA I WIADOMOŚCI: bądź na bieżąco z najświeższymi informacjami dotyczącymi wydarzeń kulturalnych, społecznościowych oraz zmian w Mieście. MAPA I MIEJSCA – mapa zaprowadzi nas szlakiem rowerowym i wskaże ciekawe obiekty, które możemy zobaczyć po drodze. Pokaże nam zabytki, place zabaw, boiska i obiekty sportowe oraz miejsca, gdzie możemy coś zjeść. TRASZY – czyli interaktywna sieć ścieżek rowerowych, która daje możliwość wyświetlania tras rowerowych z danego obszaru. Szlaki podzielone na kategorie i oznaczone kolorami. Przy każdej trasie znajdą Państwo informacje o trudności szlaku, czasie przejazdu oraz długości wyrażonej w km. STAN POWIETRZA - sprawdź aktualny stan powietrza w Pszczynie, abyś mógł podejmować świadome decyzje dotyczące swojego zdrowia i aktywności na świeżym powietrzu.		
--	--	---	--	--

OBSZAR VIII: ODPOWIEDNIE PLACÓWKI OŚWIATOWE

40.	Budowa nowej szkoły z przedszkolem i infrastrukturą sportową w Brzeźcach	Zadanie zgłoszone przez Sołtysa i Radę Sołecką Brzeźc w celu zapewnienia dzieciom normalnych warunków do nauki i rozwoju oraz uwzględniając zakupiony na ten cel teren inwestycyjny. Inwestycja jest oczekiwana przez mieszkańców oraz przedstawiona w Uchwale nr 3/24 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Brzeźce z dnia 08.05.2024 r.	b.d.	- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności - Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych, - Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
------------	--	--	------	--

Spis rysunków i tabel

Rysunek 1. Mapa turystyczna gminy Pszczyna	12
Rysunek 2. Najważniejsze działania rozwojowe wskazane do realizacji przez mieszkańców gminy Pszczyna na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego	14
Rysunek 3. Sieć osadnicza gminy Pszczyna	39
Rysunek 4. System powiązań przyrodniczych w gminie Pszczyna	42
Rysunek 5. Uwarunkowania kulturowe gminy Pszczyna	44
Rysunek 6. Układ transportowy gminy Pszczyna	47
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pszczyna	49
Rysunek 8. OSI - obszary cenne przyrodniczo.....	60
Rysunek 9. OSI - ośrodki wzrostu.....	61
Rysunek 10. OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze	63
Rysunek 11. OSI - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	64
Rysunek 12. OSI - gminy w transformacji górniczej.....	66
Rysunek 13. Obszary Strategicznej Interwencji Subregionu Centralnego	68
Rysunek 14. Zidentyfikowane obszary strategicznej interwencji w gminie Pszczyna.....	69
Rysunek 15. Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy - klasyfikacja zagrożenia suszą w gminie Pszczyna	83
Rysunek 16. Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii	103

Tabela 1. Wskaźniki monitoringu Strategii wraz z oczekiwanymi rezultatami planowanych działań	30
Tabela 2. OSI wskazane w Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.	67
Tabela 3. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju.....	73
Tabela 4. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Umową Partnerstwa Polski i Unii Europejskiej na lata 2021-2027	75
Tabela 5. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	77
Tabela 6. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030	78
Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030.....	80
Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 z Polityką ekologiczną państwa 2030 - strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	81
Tabela 9. Jednolite części wód powierzchniowych w gminie Pszczyna	85
Tabela 10. Jednolite części wód podziemnych w gminie Pszczyna	92
Tabela 11. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	96
Tabela 12. Zgodność Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ ze Strategią Rozwoju Gminy Pszczyny na lata 2024-2030	98
Tabela 13. Zgodność Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r. ze Strategią Rozwoju Gminy Pszczyny na lata 2024-2030	100
Tabela 14. Zgodność programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 ze Strategią Rozwoju Gminy Pszczyna na lata 2024-2030	100
Tabela 15. Najważniejsze dokumenty na poziomie lokalnym	105